

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRIORYTETÓW PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI 2007 – 2013

**NARODOWA
STRATEGIA SPÓJNOŚCI**

Warszawa, 1 czerwca 2010 r.

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE NA TEMAT PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI.....	6
1. Status dokumentu	6
2. Opis Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	7
3. Informacje na temat finansowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	9
4. Lista projektów kluczowych	12
5. Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki	12
5.1. Projekty w procedurze konkursowej	13
5.2. Projekty systemowe.....	14
5.3. Projekty indywidualne.....	15
5.4. Wybór projektów współpracy ponadnarodowej i innowacyjnych	16
6. Komplementarność wsparcia w ramach Priorytetów PO KL z innymi funduszami oraz programami operacyjnymi	16
7. Załączniki do PO Kapitał Ludzki	19
II. INFORMACJE NA TEMAT PRIORYTETÓW I DZIAŁAŃ PO KL	20
PRIORYTET I ZATRUDNIENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA	21
1.1 WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI RYNKU PRACY	25
1.2 WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.....	31
1.3 OGÓLNOPOLSKIE PROGRAMY INTEGRACJI I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ	36
Poddziałanie 1.3.1 Projekty na rzecz społeczności romskiej – <i>projekty konkursowe</i>	39
Poddziałanie 1.3.2 Projekty na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego – <i>projekty konkursowe</i>	40
Poddziałanie 1.3.3 OHP - <i>projekty systemowe</i>	41
Poddziałanie 1.3.4 Centralny Zarząd Służby Więziennej - <i>projekty systemowe</i>	43
Poddziałanie 1.3.5 Ministerstwo Sprawiedliwości - <i>projekty systemowe</i>	44
Poddziałanie 1.3.6 PFRON - <i>projekty systemowe</i>	46
Poddziałanie 1.3.7 Projekty skierowane do pracowników migrujących - <i>projekty systemowe</i>	47
Indykatorywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu I.....	48
PRIORYTET II ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH I POTENCJAŁU ADAPTACYJNEGO PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ POPRAWA STANU ZDROWIA OSÓB PRACUJĄCYCH....	50
2.1 ROZWÓJ KADR NOWOCZESNEJ GOSPODARKI.....	52
Poddziałanie 2.1.1 Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach – <i>projekty konkursowe</i>	57
Poddziałanie 2.1.2 Partnerstwo dla zwiększania adaptacyjności – <i>projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych</i>	59
Poddziałanie 2.1.3 Wsparcie systemowe na rzecz zwiększania zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw – <i>projekty systemowe</i>	58
2.2 WSPARCIE DLA SYSTEMU ADAPTACYJNOŚCI KADR	61
Poddziałanie 2.2.1 Poprawa jakości usług świadczonych przez instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności – <i>projekty systemowe</i>	66
Poddziałanie 2.2.2 Poprawa jakości świadczonych usług szkoleniowych – <i>projekty systemowe</i>	67

2.3 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ZDROWIA OSÓB PRACUJĄCYCH ORAZ POPRAWA JAKOŚCI FUNKCJONOWANIA SYSTEMU OCHRONY ZDROWIA.....	66
Poddziałanie 2.3.1 Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych - <i>projekty systemowe</i>	70
Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych - <i>projekty systemowe</i>	73
Poddziałanie 2.3.3 Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia - <i>projekty systemowe</i>	75
Indykacyjny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu II.....	75
PRIORYTET III WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY.....	78
3.1. MODERNIZACJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA I NADZORU W OŚWIACIE.....	80
Poddziałanie 3.1.1 Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty - <i>projekty systemowe</i>	86
Poddziałanie 3.1.2 Modernizacja systemu nadzoru pedagogicznego - <i>projekty systemowe</i>	87
3.2 ROZWÓJ SYSTEMU EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH	86
3.3 POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA.....	91
Podziałanie 3.3.1 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - <i>projekty systemowe</i>	97
Podziałanie 3.3.2 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - <i>projekty konkursowe</i>	98
Poddziałanie 3.3.3 Modernizacja treści i metod kształcenia - <i>projekty systemowe</i>	99
Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia - <i>projekty konkursowe</i>	98
3.4 OTWARTOŚĆ SYSTEMU EDUKACJI W KONTEKŚCIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE.....	100
Poddziałanie 3.4.1 Opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji - <i>projekty</i> <i>systemowe</i>	106
Poddziałanie 3.4.2 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie - <i>projekty systemowe</i>	107
Poddziałanie 3.4.3 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie - <i>projekty konkursowe</i>	109
Indykacyjny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu III	108
PRIORYTET IV SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA.....	113
4.1 WZMOCNIENIE I ROZWÓJ POTENCJAŁU DYDAKTYCZNEGO UCZELNI ORAZ ZWIĘKSZENIE LICZBY ABSOLWENTÓW KIERUNKÓW O KLUCZOWYM ZNACZENIU DLA GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY.....	113
Poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni - <i>projekty konkursowe</i>	119
Poddziałanie 4.1.2 Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy - <i>projekty systemowe</i>	122
Poddziałanie 4.1.3 Wzmocnienie systemowych narzędzi zarządzania szkolnictwem wyższym - <i>projekty systemowe</i>	123
4.2. ROZWÓJ KWALIFIKACJI KADR SYSTEMU B+R I WZROST ŚWIADOMOŚCI ROLI NAUKI W ROZWOJU GOSPODARCZYM	123
Indykacyjny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu IV	127
PRIORYTET V DOBRE RZĄDZENIE	131
5.1 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ	132
Poddziałanie 5.1.1 Modernizacja systemów zarządzania i podnoszenie kompetencji kadr - <i>projekty</i> <i>systemowe</i>	137
Poddziałanie 5.1.2 Wdrażanie systemu zarządzania finansowego w ujęciu zadaniowym - <i>projekt</i> <i>systemowy</i>	140
Poddziałanie 5.1.3 Staże i szkolenia praktyczne dla słuchaczy KSAP- <i>projekt systemowy</i>	141

5.2 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ.....	140
Poddziałanie 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej - <i>projekty konkursowe</i>	146
Poddziałanie 5.2.2 Systemowe wsparcie funkcjonowania administracji samorządowej – <i>projekty systemowe</i>	148
Poddziałanie 5.2.3 Podnoszenie kompetencji kadr służb publicznych – <i>projekty konkursowe</i>	150
5.3 WSPARCIE NA RZECZ REALIZACJI STRATEGII LIZBOŃSKIEJ	149
5.4 ROZWÓJ POTENCJAŁU TRZECIEGO SEKTORA.....	159
Poddziałanie 5.4.1 Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora – <i>projekty systemowe</i>	165
Poddziałanie 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego – <i>projekty konkursowe</i>	166
5.5 ROZWÓJ DIALOGU SPOŁECZNEGO	165
Poddziałanie 5.5.1 Wsparcie systemowe dla dialogu społecznego – <i>projekty systemowe</i>	170
Poddziałanie 5.5.2 Wzmocnienie uczestników dialogu społecznego - <i>projekty konkursowe</i>	171
Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu V.....	170
PRIORYTET VI RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH.....	174
6.1 POPRAWA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA ORAZ WSPIERANIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W REGIONIE	174
Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy - <i>projekty konkursowe</i>	181
Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie - <i>projekty konkursowe wyłącznie dla powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy</i>	185
Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych - <i>projekty systemowe</i>	187
6.2 WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA.....	185
6.3 INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH	191
Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu VI.....	196
PRIORYTET VII PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	202
7.1 ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ INTEGRACJI.....	200
Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej - <i>projekty systemowe</i>	208
Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie – <i>projekty systemowe</i>	210
Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej - <i>projekty systemowe</i>	211
7.2 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU I WZMOCNIENIE SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ.....	209
Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - <i>projekty konkursowe</i>	217
Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej – <i>projekty konkursowe</i>	220
7.3. INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI	217
Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu VII.....	222
PRIORYTET VIII REGIONALNE KADRY GOSPODARKI.....	231
8.1 ROZWÓJ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE	225

Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw – projekty konkursowe.....	236
Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie - projekty konkursowe.....	239
Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności - projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych.....	244
Poddziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej - projekty systemowe	245
8.2 TRANSFER WIEDZY.....	236
Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw - projekty konkursowe	250
Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji - projekty systemowe	252
Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu VIII.....	244
PRIORYTET IX ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH.....	256
9.1 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH ŚWIADCZONYCH W SYSTEMIE OŚWIATY	248
Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej - projekty konkursowe.....	262
Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych - projekty konkursowe	264
Poddziałanie 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych - projekty systemowe.....	268
9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO.....	258
9.3 UPOWSZECHNIENIE FORMALNEGO KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W FORMACH SZKOLNYCH.....	264
9.4 WYSOKO WYKWALIFIKOWANE KADRY SYSTEMU OŚWIATY	270
9.5 ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH.....	275
Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu IX	280
Priorytet X POMOC TECHNICZNA	282
10.1 Pomoc techniczna.....	283
Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu X	287
IV. ZAŁĄCZNIKI.....	288
ZAŁĄCZNIK I Tabela Podział alokacji ogółem na województwa w ramach Komponentu Regionalnego PO KL w rozbiciu na Priorytety i Działania (w euro).....	288
ZAŁĄCZNIK II Indykatywna Tabela finansowa zobowiązań dla PO w podziale na priorytety i działania	289
ZAŁĄCZNIK III Lista instytucji uczestniczących we wdrażaniu PO KL.....	298
ZAŁĄCZNIK IV Wartości wskaźników produktu dla działań w ramach PO KL.....	303
ZAŁĄCZNIK V Słownik terminologiczny dla szczegółowego opisu priorytetów PO KL.....	329

I. Informacje na temat Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

1. Status dokumentu

Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest przygotowywany na podstawie *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999*, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1083/2006/WE”, ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz *Rozporządzenia (WE) nr 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1784/1999*, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1081/2006/WE”. Zgodnie z art. 37 rozporządzenia nr 1083/2006/WE program operacyjny składa się z następujących elementów:

1. diagnozy społeczno-ekonomicznej opracowanej z uwzględnieniem podziału na poszczególne obszary wsparcia tj. zatrudnienie, edukację, adaptacyjność, integrację społeczną, administrację i opiekę zdrowotną;
2. analizy SWOT;
3. informacji na temat dotychczasowej pomocy zagranicznej w zakresie rozwoju zasobów ludzkich;
4. strategii wdrażania Programu w podziale na poszczególne obszary wsparcia;
5. opisu priorytetów, oczekiwanych efektów wsparcia i wskaźników realizacji;
6. opisu systemu wdrażania;
7. informacji o zakresie komplementarności z innymi funduszami i programami operacyjnymi;
8. planu finansowego.

Programy operacyjne ustanawia się w celu realizacji strategii rozwoju, w tym Strategii Rozwoju Kraju oraz strategii sektorowych. Zakres obowiązywania PO KL został określony – podobnie jak innych programów operacyjnych – na lata 2007 – 2013, jednakże zgodnie z zasadami rozliczania funduszy strukturalnych wydatki ponoszone na projekty w ramach programów operacyjnych są kwalifikowalne, jeżeli zostały faktycznie poniesione pomiędzy datą przedłożenia programu operacyjnego Komisji Europejskiej a dniem 31 grudnia 2015 r. Program Operacyjny Kapitał Ludzki został oficjalnie przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 12 grudnia 2006 r., co oznacza iż od tego momentu wydatki ponoszone na przedsięwzięcia w ramach PO KL mogą zostać uznane za kwalifikowalne, natomiast kwestia ich refundacji jest uzależniona od decyzji Instytucji Pośredniczących, zwanych dalej „IP”, odpowiedzialnych za realizację poszczególnych Priorytetów.

Zmiany w treści PO KL mogą następować zarówno z inicjatywy państwa członkowskiego jak również Komisji Europejskiej, po poddaniu zawartości programu powtórnej analizie w co najmniej jednym z następujących przypadków:

1. po zajściu znaczących zmian społeczno-gospodarczych;
2. w celu pełniejszego uwzględnienia lub zmiany podejścia do istotnych zmian w priorytetach wspólnotowych, krajowych lub regionalnych;
3. w świetle oceny wynikającej z monitorowania Programu;
4. w wyniku trudności w realizacji.

Programy operacyjne mogą być w razie potrzeby również zmieniane po dokonaniu alokacji krajowej rezerwy wykonania (która powinna nastąpić nie później niż dnia 31 grudnia 2011 r.).

Z uwagi na ogólny charakter programów operacyjnych kierowanych do Komisji Europejskiej, każda instytucja zarządzająca programem operacyjnym przygotowuje dodatkowy dokument precyzujący jego postanowienia. W przypadku PO KL jest to *Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*. Obowiązek przygotowania tego dokumentu spoczywa na instytucji zarządzającej programem operacyjnym, zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy. Dokument ten ze względu na szczegółowość znajdujących się w nim informacji, stanowi kompendium wiedzy dla potencjalnych beneficjentów programu operacyjnego na temat możliwości i sposobu realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Zawarte w nim informacje dotyczące szczegółowych typów projektów, listy potencjalnych beneficjentów, grup docelowych wsparcia oraz systemu wdrażania, ułatwią przygotowanie projektu i prawidłowe wypełnienie wniosku o jego dofinansowanie.

Zgodnie z art. 26 ustawy za przygotowanie *Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* odpowiedzialna jest Instytucja Zarządzająca programem operacyjnym, zwana dalej „IZ”, współpracująca w tym zakresie z IP zarówno szczebla centralnego jak i regionalnego.

2. Opis Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Cel ten będzie realizowany m.in. poprzez aktywizację zawodową, rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie mechanizmów efektywnego zarządzania w administracji państwowej. W ramach programu wsparciem zostaną objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw, zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej oraz partnerskiego państwa, a także z promocją postaw zdrowotnych wśród osób pracujących.

Działania podejmowane w ramach Programu zmierzają do podnoszenia i rozwijania potencjału podmiotów działających w obszarach objętych wsparciem EFS oraz upowszechniania programów wspierających zatrudnienie i integrację społeczną. Realizowane będą inicjatywy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy, m.in. poprzez rozwijanie alternatywnych form zatrudnienia, podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, wspieranie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

W celu dostosowania polskich przedsiębiorstw do zmian dokonujących się w procesie modernizacji gospodarki wspierany będzie także rozwój ich potencjału adaptacyjnego, poprzez inwestycje w doskonalenie zawodowe kadr, oraz poprawę jakości działań wspierających rozwój usług szkoleniowo-doradczych w przedsiębiorstwach. W szerokim zakresie zapewnione zostanie wsparcie skierowane do przedsiębiorstw i ich pracowników, w szczególności osób o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych, w celu wzmocnienia ich potencjału i dostosowania kwalifikacji, w tym wspieranie transferu wiedzy w ramach współpracy pracowników przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych.

W ramach priorytetów edukacyjnych realizowane będzie wsparcie na rzecz modernizacji i wdrażania w systemie edukacji reform, ukierunkowanych na podwyższanie jakości i efektywności kształcenia, odpowiadających warunkom gospodarki opartej na wiedzy. Wsparcie udzielane w tym obszarze będzie przyczyniać się do: efektywnego zarządzania systemem edukacji, doskonalenia programów nauczania i uzupełniania ich o elementy innowacyjne, wzmocnienia efektywności systemu szkolenia i doskonalenia kadr edukacji. Ponadto przewidziane jest dostosowanie programów i kierunków nauczania do wymogów rynku pracy, podnoszenie kompetencji i poziomu wiedzy uczniów i studentów w zakresie nauk o znaczeniu kluczowym dla gospodarki, współpraca między instytucjami systemu edukacji a przedsiębiorstwami i sektorem badawczo – rozwojowym, a także wymiana informacji o kwalifikacjach uzyskiwanych w kontekście danego kierunku kształcenia. Ponieważ sytuacja jednostek na rynku pracy w dużym stopniu jest zdeterminowana dostępem do odpowiedniej jakości edukacji i możliwościami korzystania z jej usług, wyrównywanie szans edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia i podnoszenie jakości usług edukacyjnych będzie jednym z głównych kierunków działań. Podejmowane będą również inicjatywy nakierowane na upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób dorosłych podnoszących kwalifikacje lub uzupełniających wykształcenie w formach szkolnych lub pozaszkolnych oraz konkretne działania zmierzające do rozwoju potencjału dydaktycznego szkół wyższych. W tym zakresie, w szczególności wspierane będzie kształcenie na poziomie wyższym na kierunkach matematyczno - przyrodniczych i technicznych ze względu na ich priorytetowe znaczenie dla potrzeb rynku pracy i konkurencyjności gospodarki.

Działania ukierunkowane na wzmacnianie zdolności polskiej administracji do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób, realizowane będą poprzez wsparcie potencjału regulacyjnego administracji rządowej i samorządowej, udoskonalenie procesu stanowienia prawa, podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych w szczególności na rzecz przedsiębiorców, zwiększanie kompetencji kadr sektora publicznego oraz wspieranie i upowszechnianie współpracy pomiędzy tym sektorem a partnerami społecznymi i gospodarczymi. Jednocześnie konieczne jest równoległe wspieranie potencjału organizacji trzeciego sektora tak, aby w sposób efektywny i profesjonalny uczestniczyły w różnych formach współpracy z sektorem publicznym.

Z punktu widzenia lepszego wykorzystania możliwości zasobów ludzkich istotną kwestią pozostaje profilaktyka, promocja i edukacja zdrowotna, ukierunkowana na ograniczenie ogólnej podatności pracowników na choroby i zapobieganie chorobom zawodowym. Istotną kwestię stanowi również wsparcie rozwoju zasobów ludzkich na obszarach wiejskich, poprzez wsparcie na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich ukierunkowane na rozwój oferty edukacyjnej, samoorganizacji i podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społeczności wiejskich, zwłaszcza w obszarze zatrudnienia i integracji społecznej.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równoległe na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna;
- Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących;
- Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty;
- Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka;
- Priorytet V Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich;
- Priorytet VII Promocja integracji społecznej;

- Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki;
- Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Ponadto realizowany będzie Priorytet X Pomoc techniczna, którego celem jest zapewnienie właściwego zarządzania, wdrażania oraz promocji Europejskiego Funduszu Społecznego.

3. Informacje na temat finansowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007–2013 wyniesie ok. 14,43% całości środków przeznaczonych na realizację programów operacyjnych, tj. 11 420 207 059 EUR. W ramach tej kwoty wielkość alokacji z Europejskiego Funduszu Społecznego wyniesie ok. 9 707 176 000 EUR, a wkład krajowy stanowić będzie ok. 1 713 031 059 EUR. Poziom krajowego współfinansowania został oszacowany na poziomie minimalnym tj. 15%.

Około 60% środków Programu zostanie przeznaczonych na wsparcie realizowane przez poszczególne regiony, zaś pozostała kwota (ok. 40%) będzie wdrażana sektorowo, przez odpowiednie resorty.

Na realizację Strategii Lizbońskiej w latach 2007 - 2013 w ramach Programu przeznaczone zostanie 83 % wydatków ze środków wspólnotowych, co stanowi sumę 8 056 956 080 EUR.

Na realizację współpracy ponadnarodowej i podejścia innowacyjnego zostanie przeznaczonych od 1% do 5% alokacji środków finansowych w ramach każdej osi priorytetowej. Do obowiązków IP należy zapewnienie realizacji projektów współpracy ponadnarodowej i podejścia innowacyjnego w ramach każdej z osi priorytetowych.

Komisja Europejska przekazuje środki Europejskiego Funduszu Społecznego na finansowanie programu w formie płatności zaliczkowych, płatności okresowych i płatności salda końcowego. Powyższe środki wpływają na wyodrębniony rachunek bankowy, prowadzony w euro i zarządzany przez Ministra Finansów. Z tego rachunku środki, po przewalutowaniu na złote, przekazywane są na centralny rachunek dochodów państwa na podstawie dyspozycji Ministra Finansów i stanowią dochód budżetu państwa. Następnie środki przekazywane są z budżetu państwa na finansowanie programu.

Na potrzeby finansowania programu w ramach budżetu państwa wyodrębniono budżet środków europejskich, z którego przekazywane są środki odpowiadające wkładowi UE. Ewentualne współfinansowanie krajowe z budżetu państwa przekazywane jest przez właściwego dysponenta części budżetowej / samorząd województwa w formie dotacji celowej.

Środki odpowiadające wkładowi UE trafiają do beneficjentów za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego (Płatnik), który wypłaca je na podstawie zleceń płatności wystawianych przez instytucję podpisującą umowę o dofinansowanie z beneficjentem. Środki odpowiadające współfinansowaniu krajowemu z budżetu państwa mogą być przekazywane bezpośrednio przez właściwego dysponenta części budżetowej / samorząd województwa lub za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego.

Montaż finansowy w ramach PO KL dotyczący poziomu środków Europejskiego Funduszu Społecznego w stosunku do krajowego współfinansowania wynosi 85% - 15%. W ramach krajowego współfinansowania, środki pochodzą z następujących źródeł:

- budżet państwa,
- budżet jednostek samorządu terytorialnego, zwanych dalej „JST”,
- inne środki publiczne (Fundusz Pracy, PFRON).

W ramach PO KL wkład ze środków Unii Europejskiej stanowi 85% i obliczany jest w stosunku do całkowitej kwoty publicznych wydatków kwalifikowalnych, które stanowią

podstawę do certyfikacji. W związku z powyższym, w Krajowym Systemie Informatycznym SIMIK 07-13 (dalej jako „KSI”) nie będzie wykazywana wysokość wkładu UE na poziomie projektu oraz Działania i Priorytetu. Wartość wkładu UE poświadczanego przez IZ będzie bowiem wyliczana na poziomie Programu na podstawie danych w KSI oraz obowiązującego procentu wkładu UE (85%).

Dofinansowanie przekazywane będzie w wysokości co najmniej 85% środków publicznych w ramach danego projektu, przy czym w wielu przypadkach może osiągnąć nawet 100% środków publicznych danego projektu – dotyczy to projektów, które dodatkowo otrzymują środki odpowiadające wkładowi współfinansowania krajowego. Wkład własny może być wymagany w przypadku projektów realizowanych przez beneficjentów w komponentie centralnym jak i regionalnym, przy czym jego wysokość nie będzie wynosić więcej niż 15% wartości wkładu publicznego. W przypadku, kiedy wymagany wkład własny będzie niższy niż 15%, w ramach dofinansowania będą wypłacane dodatkowe środki odpowiadające współfinansowaniu krajowemu..

a) komponent centralny

W ramach komponentu centralnego PO KL, IP / IW (IP 2) są państwowymi jednostkami budżetowymi (z wyjątkiem PARP w Prioryecie II).

IP / IW (IP 2) będąca państwową jednostką budżetową planuje:

- środki na płatności w ramach finansowania EFS w budżecie środków europejskich w swojej części budżetowej;
- wydatki służące współfinansowaniu krajowemu realizacji danego Priorytetu lub Działania zgodnie z zasadami realizacji budżetu państwa, w ramach rocznych limitów określonych w ustawie budżetowej.

Środki na finansowanie Poddziałań/Działań/Priorytetów, zarówno w części finansowania ESF jak i współfinansowania krajowego, mogą pochodzić również z rezerw celowych budżetu środków europejskich oraz budżetu państwa.

Podstawą dokonania płatności na rzecz beneficjenta / wykonawcy jest zlecenie płatności wystawione przez IP / IW (IP 2) w zależności od tego, która instytucja zawarła umowę z beneficjentem. W przypadku gdy IW (IP 2) jest dysponentem niższego stopnia, musi zostać do tego upoważniona przez dysponenta głównego. Upoważnienie wydawane jest corocznie do wysokości limitu, którym dana jednostka budżetowa dysponuje zgodnie z ustawą budżetową na dany rok.

Wypłaty współfinansowania dokonywane są z rachunku pomocniczego w BGK (w przypadku gdy dysponent zawiera stosowną umowę z BGK), co zapewnia spójność strumieni środków przekazywanych przez daną IP / IW (IP 2) lub w przypadku braku powyższej umowy, następują bezpośrednio z rachunku danego dysponenta.

b) komponent regionalny

Środki na dofinansowanie komponentu regionalnego są zapewnione w:

- budżecie środków europejskich na finansowanie EFS w zakresie środków na płatności w ramach finansowania EFS (część 34 – Rozwój regionalny) oraz
- części budżetowej Ministra Rozwoju Regionalnego na współfinansowanie projektów.

Łączna wysokość środków dofinansowania komponentu regionalnego na cały okres programowania wskazana jest w zawartym przez samorząd wojewódzki kontrakcie wojewódzkim.

Podstawą dokonania płatności dla beneficjenta jest zlecenie płatności wystawione przez instytucję, z którą została zawarta umowa o dofinansowanie / wydana decyzja o dofinansowaniu.

Środki budżetu państwa na współfinansowanie komponentu regionalnego, IZ przekazuje samorządowi województwa (IP) w formie dotacji celowej na wskazany przez samorząd województwa rachunek bankowy na podstawie odrębnej umowy.

Wysokość środków publicznych przeznaczonych na finansowanie komponentu regionalnego PO KL w podziale na województwa prezentuje poniższa tabela.

województwo	Priorytet VI	Priorytet VII	Priorytet VIII	Priorytet IX	Ogółem
Dolnośląskie	154 250 306,87	106 133 694,90	108 564 977,36	116 420 974,87	485 369 954,00
Kujawsko-Pomorskie	127 265 283,64	87 566 339,79	89 572 286,22	96 053 931,35	400 457 841,00
Lubelskie	162 699 366,72	111 947 167,55	114 511 623,50	122 797 933,23	511 956 091,00
Lubuskie	56 833 041,07	39 104 626,52	40 000 424,91	42 894 942,51	178 833 035,00
Łódzkie	160 203 271,29	110 229 700,42	112 754 813,09	120 913 996,20	504 101 781,00
Małopolskie	187 691 910,69	129 143 574,40	132 101 961,08	141 661 145,83	590 598 592,00
Mazowieckie	288 268 283,59	198 346 302,69	202 889 967,07	217 571 525,65	907 076 079,00
Opolskie	55 403 840,67	38 121 248,77	38 994 520,20	41 816 248,36	174 335 858,00
Podkarpackie	137 388 741,10	94 531 900,95	96 697 412,60	103 694 647,35	432 312 702,00
Podlaskie	82 755 794,20	56 941 074,48	58 245 465,48	62 460 233,84	260 402 568,00
Pomorskie	119 334 625,25	82 109 559,22	83 990 503,17	90 068 238,36	375 502 926,00
Śląskie	234 555 741,11	161 388 771,07	165 085 822,13	177 031 790,69	738 062 125,00
Świętokrzyskie	100 898 456,29	69 424 341,47	71 014 695,82	76 153 473,42	317 490 967,00
Warmińsko-Mazurskie	99 405 388,37	68 397 018,94	69 963 839,66	75 026 575,02	312 792 822,00
Wielkopolskie	192 564 695,73	132 496 350,11	135 531 541,27	145 338 897,89	605 931 485,00
Zachodniopomorskie	97 410 454,41	67 024 381,72	68 559 758,44	73 520 891,43	306 515 486,00
P O L S K A	2 256 929 201,00	1 552 906 053,00	1 588 479 612,00	1 703 425 446,00	7 101 740 312,00

W komponentie regionalnym w tabelach Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL odnoszących się do poszczególnych Działań i Poddziałań PO KL w polu nr 12 (Zasięg terytorialny NUTS) osobno wskazano 16 województw (NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43., PL51, PL52, PL61, PL62, PL63) co oznacza regionalny wymiar projektów realizowanych w ramach tego komponentu.

Zapis ten nie ogranicza terytorialnie realizacji projektu do obszaru danego województwa jak również nie ogranicza grupy docelowej do mieszkańców tego województwa lecz wskazuje że wsparcie udzielane w ramach komponentu regionalnego PO KL powinno przyczyniać się do rozwiązywania konkretnych problemów społeczno – gospodarczych występujących w danym województwie. Instytucja Pośrednicząca dla Priorytetów regionalnych może ponadto zaproponować Komitetowi Monitorującemu szczegółowe kryteria dostępu lub strategiczne, ograniczające możliwość realizacji projektu (bądź jego grupę docelową) do określonego województwa.

Kwalifikowalność wydatków w ramach Programu

Podstawowym dokumentem określającym zasady kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki są *Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* opracowane przez IZ na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 oraz art. 35 ust. 3 pkt 11 ustawy oraz w oparciu o *Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013*. Krajowe wytyczne zostały przygotowane w myśl art. 56 Rozporządzenia nr 1083/2006/WE, zgodnie z którym zasady kwalifikowalności wydatków ustanawia się na poziomie krajowym.

*Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zawierają szczegółowe informacje i zasady dotyczące kwalifikowania wydatków dla projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetów I – IX PO KL. Zasady kwalifikowania wydatków i kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach Priorytetu X Pomoc Techniczna zostały określone w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie korzystania z pomocy technicznej*.*

Cross – financing

Zgodnie z art. 34 ust. 2 Rozporządzenia nr 1083/2006/WE działania współfinansowane z EFS mogą być, w sposób komplementarny i z zastrzeżeniem pułapu 10% (w przypadku osi priorytetowej integracja społeczna – 15%) finansowania wspólnotowego każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, objęte zakresem pomocy z innego funduszu, pod warunkiem że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane. W związku z powyższym, w ramach poszczególnych działań, dla których wskazany został obszar cross-finansingu możliwe będzie współfinansowanie z EFS operacji, które spełniają kryteria kwalifikowalności dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Cross-financing jest możliwy do zastosowania w projektach realizowanych we wszystkich Priorytetach PO KL.

W ramach PO KL, cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu i stanowi logiczne uzupełnienie działań współfinansowanych z EFS. Ponadto, musi on być powiązany wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu. Rodzaje wydatków kwalifikowalnych w ramach wsparcia udzielanego w Priorytetach I - IX, objętych cross-financingiem, dotyczą przede wszystkim:

- a. zakupu lub leasingu sprzętu i wyposażenia oraz
- b. dostosowywania budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.

Inwestycje w ramach PO KL nie obejmują budowy nowych budynków, dużych prac budowlanych, remontów budynków, a jedynie wyposażenie i niewielkie prace dostosowawcze związane z realizowanymi projektami EFS.

W przypadku ponoszenia powyższych wydatków w ramach cross-finansingu należy dążyć do zapewnienia realizacji zasady równości szans, w szczególności w odniesieniu do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Szczegółowe zasady stosowania *cross-finansingu* zawarte są w Programie oraz *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*.

4. Lista projektów kluczowych

Program Operacyjny Kapitał Ludzki nie przewiduje realizacji projektów kluczowych.

5. Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki¹

Program Operacyjny Kapitał Ludzki przewiduje realizację wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego przede wszystkim za pośrednictwem dwóch procedur: **procedury wyboru projektów konkursowych i procedury dofinansowania projektów systemowych**, określonych w art. 28 ustawy.

Informacje na temat procedur wyboru projektów zawarte są w **Planie działania**², corocznie przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu. Plan działania jest dokumentem o charakterze planistyczno-operacyjnym, obejmuje okres jednego roku budżetowego i podobnie jak w przypadku Ramowego Planu Realizacji Działania (funkcjonującego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004–2006), ma na celu przedstawienie założeń IP w danym roku co do preferowanych form wsparcia (typów projektów), podziału środków finansowych na wybrane typy projektów oraz zasad i terminów wyboru projektów. Informacje zawarte w zatwierdzonym Planie działania dotyczące typów operacji przewidzianych do realizacji, szczegółowych kryteriów wyboru projektów dostępu i strategicznych, harmonogramu konkursów, projektów systemowych przewidzianych do realizacji oraz strategii realizacji projektów innowacyjnych i ponadnarodowych podawane są do publicznej wiadomości, w szczególności poprzez zamieszczenie na stronie internetowej IP oraz IP2.

5.1. Projekty w procedurze konkursowej

Konkursy na projekty w ramach danego Działania (lub Poddziałania) są ogłaszane i prowadzone przez IP2 lub IP – zwane dalej Instytucją Ogłaszającą Konkurs (IOK), zgodnie z Planem działania. Nabór wniosków o dofinansowanie jest publiczny. IOK w celu wyłonienia projektów do dofinansowania ogłasza konkurs co najmniej: na własnej stronie internetowej, w swojej siedzibie w miejscu publicznie dostępnym, w prasie, a także - w przypadku gdy IOK jest IP2 - na stronie internetowej IP. Nabór wniosków w ramach PO KL ma charakter **konkursu otwartego** lub **konkursu zamkniętego**. W konkursie otwartym nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły do zamknięcia konkursu uzasadnionego odpowiednią decyzją IOK (np. z powodu wyczerpania określonego limitu środków).. Konkurs zamknięty organizowany jest cyklicznie. W konkursie zamkniętym określa się z góry jeden (jeśli konkurs będzie organizowany tylko raz) lub kilka następujących po sobie terminów naboru wniosków. Pomiedzy datą ogłoszenia naboru a ostateczną datą składania wniosków nie może upłynąć mniej niż 21 dni roboczych. Wybór trybu procedury (konkurs zamknięty bądź konkurs otwarty) należy do IOK i jest przedstawiony w Planie działania. Konkurs ogłaszany jest na wybrane lub wszystkie typy projektów w ramach Poddziałania lub Działania.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, istnieje możliwość przyjęcia do realizacji w trybie systemowym części tych typów projektów, które zostały wskazane w niniejszym dokumencie jako wsparcie realizowane w trybie konkursowym. Jednocześnie, niezbędne jest w tym celu wskazanie przez IP tego typu rozwiązania we właściwym Planie działania na dany rok, wraz z odpowiednim uzasadnieniem. Każdorazowo zmiana trybu realizacji części danego

---

¹ Szczegółowe informacje na temat systemu wyboru projektów zostaną przedstawione w dokumencie „Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL”, będącym częścią „Systemu Realizacji PO KL”, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.).

² Plan działania jest dokumentem przygotowywanym przez Instytucję Pośredniczącą osobno dla każdego Priorytetu i zatwierdzanym przez Instytucję Zarządzającą PO KL, na podstawie rekomendacji Komitetu Monitorującego (lub Podkomitetu Monitorującego – w przypadku priorytetów regionalnych).

typu projektów z konkursowego na systemowy jest akceptowana przez IZ (oraz opiniowana przez KM) w procesie zatwierdzania Planu działania.

Wniosek o dofinansowanie projektu należy złożyć w instytucji wskazanej w ogłoszeniu o konkursie. Złożony wniosek podlega ocenie formalnej i merytorycznej. W procesie oceny wniosku stosowane są kryteria oceny projektów, stanowiące część *Systemu Realizacji PO KL*. Oceną merytoryczną projektów zajmują się Komisje Oceny Projektów (KOP), które umiejscowione są w IP2 (IP). Projekt może zostać przyjęty do dofinansowania, jeśli uzyska minimum 60 punktów podczas oceny spełniania ogólnych kryteriów merytorycznych, a także przynajmniej 60% punktów w poszczególnych punktach oceny merytorycznej. Ocena dokonana przez Komisję Oceny Projektów stanowi podstawę do ułożenia listy rankingowej wniosków przekazanych do oceny merytorycznej. Beneficjent, którego wniosek przeszedł pozytywnie weryfikację merytoryczną może podjąć negocjacje z IOK. Negocjacje mogą dotyczyć zarówno zakresu merytorycznego, jak i budżetu projektu, w tym wysokości kwoty dofinansowania. Jeśli wnioskodawca otrzymał pismo informujące go o przyjęciu wniosku do realizacji lub z pozytywnym dla siebie skutkiem zakończył negocjacje z IOK, na wezwanie IOK i w określonym przez nią terminie składa wszystkie wymagane dokumenty (załączniki) do umowy o dofinansowanie. Po wpływie do IOK wszystkich wymaganych poprawnie sporządzonych załączników, IOK dokonuje ich weryfikacji i przesyła projektodawcy dwa egzemplarze umowy o dofinansowanie projektu z prośbą o ich podpisanie i odesłanie. Projektodawca, po otrzymaniu wysłanych przez IOK egzemplarzy umowy, odsyła podpisane umowy do IOK. Po otrzymaniu podpisanych przez beneficjenta egzemplarzy umowy, IOK podpisuje oba egzemplarze umowy i odsyła niezwłocznie jeden egzemplarz do beneficjenta. Podpisanie umowy jest również możliwe w siedzibie IOK.

5.2. Projekty systemowe

Zgodnie z przepisami ustawy projekty systemowe polegają na realizacji zadań publicznych przez podmioty działające na podstawie odrębnych przepisów, w zakresie określonym przepisami prawa i dokumentami strategiczno-programowymi przyjętymi przez Radę Ministrów. W ramach PO KL, projekty systemowe (nie dotyczące pomocy technicznej) mogą być realizowane przez beneficjentów wskazanych w niniejszym dokumencie i/lub właściwym Planie działania. Funkcję beneficjenta systemowego może pełnić wskazana odrębna jednostka lub komórka organizacyjna (np. departament) danej instytucji lub urzędu. Istnieje również możliwość realizowania projektów systemowych przez:

- jednostkę lub komórkę organizacyjną pełniącą obowiązki IP2 – jeśli została wyznaczona lub
  - jednostkę lub komórkę organizacyjną pełniącą obowiązki IP
- w przypadku gdy nie ma możliwości realizowania projektu systemowego przez inną jednostkę lub komórkę organizacyjną.

Pełnią one wówczas funkcję beneficjenta bez uszczerbku dla wykonywania swych obowiązków jako IP2/IP.

Warunkiem przyjęcia do realizacji projektu systemowego jest zgodność typu projektu (operacji) z odpowiednim Planem działania oraz zawarcie w Planie działania informacji o rezultatach projektu systemowego. Podmiot, który będzie realizował projekt systemowy, wypełnia wniosek o dofinansowanie projektu PO KL, zawierając w nim dane dotyczące danego projektu. Wniosek należy wypełnić zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku, opracowaną przez IZ. Wniosek jest składany do IP2/IP (albo IZ w przypadku projektów

systemowych realizowanych w Priorytecie V PO KL, których beneficjentem jest IP2 oraz w przypadku Działania 5.3), która dokonuje jego oceny. W procesie oceny wniosku stosowane są kryteria oceny projektów, przyjęte przez Komitet Monitorujący. Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów oznacza konieczność poprawy wniosku lub jego uzupełnienia.

Beneficjent realizujący projekt systemowy zawiera z IP2 obsługującą całe Działanie (albo IP, jeśli IP2 nie została wyznaczona) umowę dotyczącą dofinansowania danego projektu³. W przypadku Działania 5.3 PO KL umowa o dofinansowanie projektu jest zawierana bezpośrednio pomiędzy beneficjentem a IZ. Umowa zawiera regulacje dotyczące m.in. przedmiotu umowy, środków finansowych, zapewnienia monitoringu i nadzoru nad realizacją projektu. W przypadku, gdy zawarcie umowy nie jest możliwe ze względu na relacje prawno-organizacyjne pomiędzy beneficjentem a IP2 (IP) lub IZ, projekt systemowy realizowany jest na podstawie decyzji lub uchwały właściwego organu. Właściwość organu określa się w oparciu o zapisy porozumienia zawartego na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy.

Załącznikiem do umowy (lub innego dokumentu) jest zatwierdzony wniosek o dofinansowanie projektu.

W przypadku, gdy projekt systemowy zamierza realizować jednostka organizacyjna urzędu wykonująca zadania IP2, wniosek o dofinansowanie projektu składany jest do IP, która dokonuje jego oceny. Podstawę dofinansowania projektu stanowi wówczas umowa lub decyzja (uchwała) właściwego organu. W przypadku, gdy projekt systemowy zamierza realizować jednostka organizacyjna urzędu inna niż wykonująca zadania IP2 (lecz umiejscowiona w tym samym urzędzie), wniosek o dofinansowanie składany jest do jednostki organizacyjnej wykonującej zadania IP2, która dokonuje jego oceny przy zachowaniu rozdzielności funkcjonalnej zadań. Podstawę dofinansowania stanowi wówczas decyzja (uchwała) właściwego organu. Umowa lub decyzja (uchwała) zawiera regulacje zgodne ze wzorem umowy o dofinansowanie określonym przez IZ. Załącznikiem do powyższej umowy lub decyzji (uchwały) jest zatwierdzony wniosek o dofinansowanie projektu. W przypadku, gdy projekt systemowy realizowany jest przez IP2 w Priorytecie V PO KL, wniosek składany jest do IZ, która dokonuje jego oceny. IP2 zawiera z IZ umowę o dofinansowanie projektu.

W przypadku, gdy projekt systemowy zamierza realizować IP w Działaniu, w którym nie powołano IP2, projekt składany jest do IP, która dokonuje jego oceny z zachowaniem rozdzielności funkcjonalnej zadań. Podstawę dofinansowania projektu stanowi decyzja (uchwała) podjęta przez właściwy organ. W przypadku, gdy projekt systemowy IP realizowany jest w Działaniu, w którym powołano IP2, wniosek o dofinansowanie projektu składany jest do IP2, która dokonuje jego oceny. Podstawę dofinansowania projektu stanowi wówczas umowa lub decyzja (uchwała) podjęta przez właściwy organ. Umowa zawarta pomiędzy IP i IP2 lub decyzja (uchwała) zawiera elementy zgodne ze wzorem umowy o dofinansowanie określonym przez IZ. Załącznikiem do powyższej umowy lub decyzji (uchwały) jest zatwierdzony wniosek o dofinansowanie projektu.

5.3. Projekty indywidualne

Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy, w celu realizacji celów strategicznych i szczegółowych PO KL a także ukierunkowania wsparcia na wybrane obszary, w ramach PO KL istnieje możliwość realizacji projektów indywidualnych. Są to projekty o znaczeniu strategicznym dla

---

³ Nie dotyczy projektów systemowych realizowanych w ramach Działań 6.1 i 7.1, w przypadku których zawierane są umowy ramowe z beneficjentami. Szczegółowe zasady dotyczące realizacji tych projektów zawierają odrębne regulacje wydane przez Instytucję Zarządzającą.

realizacji Programu, wskazywane przez Instytucję Zarządzającą (IZ), zgodnie z kryteriami zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący. Projekty indywidualne mogą być realizowane w każdym Priorytecie PO KL, a ich wybór oraz wskazanie potencjalnych wykonawców leży w kompetencji IZ. Szczegółowe informacje na temat procedury wyboru projektów do realizacji – zarówno w trybie systemowym konkursowym, jak i indywidualnym zawierają *Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* stanowiące część *Systemu Realizacji PO KL*.

5.4. Wybór projektów współpracy ponadnarodowej i innowacyjnych

W ramach PO KL przyjęto, że projekty innowacyjne i współpraca ponadnarodowa będą wdrażane w ramach każdego z Priorytetów PO KL, z wyłączeniem możliwości realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w projektach ukierunkowanych na wspieranie inicjatyw lokalnych na obszarach wiejskich w Priorytecie VI, VII i IX.

W przypadku Priorytetu X „Pomoc techniczna” możliwa jest realizacja projektów współpracy ponadnarodowej przez właściwe instytucje zaangażowane we wdrażanie PO KL, pod warunkiem zgodności celu projektu z celami Priorytetu X.

Do wyboru projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach komponentu centralnego oraz komponentu regionalnego ma zastosowanie procedura konkursowa lub systemowa, o której mowa w niniejszym rozdziale.

IP odpowiedzialna za zarządzanie Priorytetem PO KL realizuje wszystkie zadania związane z wyborem i wdrażaniem projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej. Jednocześnie, wybór, kontrolę, monitoring oraz rozliczanie projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej IP mogą powierzyć wybranym IP II stopnia.

Szczegółowe zasady realizacji działań innowacyjnych i ponadnarodowych zawarte są w Programie oraz *Wytycznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*.

6. Komplementarność wsparcia w ramach Priorytetów PO KL z innymi funduszami oraz programami operacyjnymi

Numer Priorytetu	NSS	EFR / EFRROW	Inne
Priorytet I PO KL	1. Priorytet I Programu INTERREG IVC „Innowacje i gospodarka oparta na wiedzy” – <i>komplementarność w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.</i> 2. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych - <i>komplementarność w zakresie wsparcia struktur świadczących usługi lokalne w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz wsparcia infrastruktury społecznej.</i>		
Priorytet II PO KL	1. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – <i>komplementarność w zakresie zwiększania innowacyjności</i>		

	<p><i>przedsiębiorstw, badań i rozwoju, społeczeństwa informacyjnego, wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych w procesach kształcenia, przedsiębiorczości.</i></p> <p>2. Priorytet XIII Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko „Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia” – <i>komplementarność w zakresie wsparcia infrastruktury ochrony zdrowia.</i></p> <p>3. Priorytet I Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007 – 2013 „Nowoczesna gospodarka” - <i>komplementarność w zakresie społeczeństwa informacyjnego, wspierania innowacji, przedsiębiorczości.</i></p> <p>4. Priorytet I Programu INTERREG IVC „Innowacje i gospodarka oparta na wiedzy” – <i>komplementarność w zakresie badań i rozwoju, promowania przedsiębiorczości.</i></p> <p>5. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – <i>komplementarność w zakresie badań i rozwoju, innowacji i przedsiębiorczości, rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wsparcia infrastruktury ochrony zdrowia.</i></p>		
Priorytet III PO KL	<p>1. Priorytet I Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka „Badania i rozwój nowoczesnych technologii” – <i>komplementarność w zakresie wzmocnienia kompetencji społeczeństwa w tematyce nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych.</i></p> <p>2. Priorytet XII Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko „Kultura i dziedzictwo narodowe” – <i>komplementarność w zakresie infrastruktury edukacyjnej.</i></p> <p>3. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych - <i>komplementarność w zakresie inwestycji w kształcenie.</i></p>		<p>1. Program Leonardo da Vinci - <i>komplementarność w zakresie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych, podnoszenia jakości kształcenia.</i></p>

<p>Priorytet IV PO KL</p>	<p>1. Priorytet I Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka „Badania i rozwój nowoczesnych technologii” - <i>komplementarność w zakresie wzmocnienia kompetencji społeczeństwa w tematyce nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych.</i></p> <p>2. Priorytet II Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka „Infrastruktura sfery B+R” - <i>komplementarność w zakresie badań i rozwoju.</i></p> <p>3. Priorytet I Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007 – 2013 „Nowoczesna gospodarka” - <i>komplementarność w zakresie wsparcia infrastruktury edukacyjnej.</i></p> <p>4. Priorytet XIV Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko „Infrastruktura szkolnictwa wyższego” - <i>komplementarność w zakresie infrastruktury szkolnictwa wyższego.</i></p> <p>5. Priorytet I Programu INTERREG IVC „Innowacje i gospodarka oparta na wiedzy” – <i>komplementarność w zakresie wsparcia infrastruktury szkolnictwa wyższego.</i></p> <p>6. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – <i>komplementarność w zakresie badań i rozwoju, inwestycji w kształcenie, wsparcie infrastruktury edukacyjnej.</i></p>		<p>1. Program ERASMUS – <i>komplementarność w zakresie edukacji.</i></p>
<p>Priorytet V PO KL</p>	<p>1. Priorytet VII Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka „Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji” - <i>komplementarność w zakresie e-government.</i></p> <p>2. Priorytet II Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007 – 2013 „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” - <i>komplementarność w zakresie podniesienia jakości usług publicznych świadczonych drogą</i></p>		

	<p><i>elektroniczną oraz usprawnienia wymiany danych.</i></p> <p>3. Program Operacyjny Pomoc Techniczna - <i>komplementarność w zakresie jakości usług świadczonych przez administrację publiczną.</i></p> <p>4. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych - <i>komplementarność w zakresie wdrażania systemów informatycznych w ramach e-government.</i></p>		
Priorytet VI PO KL	<p>1. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – <i>komplementarność w zakresie wsparcia na rzecz rozwoju przedsiębiorczości oraz stymulowania tworzenia nowych miejsc pracy, w tym zwłaszcza w innowacyjnych działach gospodarki.</i></p> <p>2. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych - <i>komplementarność w zakresie wsparcia struktur świadczących usługi lokalne w tworzeniu nowych miejsc pracy, przedsiębiorczości oraz rozbudowy infrastruktury społecznej.</i></p>	1. EFR oraz EFRROW- <i>komplementarność w zakresie pomocy dla osób bezrobotnych, edukacji, szkoleń, aktywizacji obszarów wiejskich.</i>	
Priorytet VII PO KL	1. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych - <i>komplementarność w zakresie wsparcia inwestycji w infrastrukturę społeczną.</i>	1. EFR oraz EFRROW- <i>komplementarność w zakresie integracji społecznej, aktywizacji obszarów wiejskich.</i>	
Priorytet VIII PO KL	<p>1. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka - <i>komplementarność w zakresie innowacyjności, przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego, badań i rozwoju.</i></p> <p>2. Priorytet I Programu INTERREG IVC „Innowacje i gospodarka oparta na wiedzy” – <i>komplementarność w zakresie transferu wiedzy.</i></p> <p>3. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych - <i>komplementarność w zakresie przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego, badań i rozwoju, wsparcia</i></p>	1. EFR oraz EFRROW- <i>komplementarność w zakresie adaptacyjności.</i>	

		<i>inwestycji w kształcenie.</i>		
Priorytet IX PO KL		1. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych - <i>komplementarność w zakresie wsparcia inwestycji w infrastrukturę edukacyjną.</i>	1. EFR oraz EFRROW- <i>komplementarność w zakresie edukacji.</i>	1. Program Leonardo da Vinci - <i>komplementarność w zakresie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych, podnoszenia jakości kształcenia.</i>

7. Załączniki do PO Kapitał Ludzki

Programowanie interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce jest procesem złożonym i długotrwałym, wymagającym licznych zmian o charakterze legislacyjnym, finansowym i organizacyjnym. Niezbędne w tym celu jest przygotowanie szeregu dokumentów programowych, skierowanych do podmiotów uczestniczących we wdrażaniu EFS, zawierających informacje o różnym stopniu szczegółowości i dotyczących różnorodnych zagadnień tematycznych. Z perspektywy potencjalnych projektodawców PO KL niezbędna jest znajomość następujących dokumentów:

- 1) Program Operacyjny Kapitał Ludzki;
- 2) Szczegółowy Opis Priorytetów PO KL;
- 3) System Realizacji PO KL
- 4) Wzór wniosku o dofinansowanie projektu;
- 5) Wzór umowy o dofinansowanie projektów;
- 6) Wzór wniosku o płatność.

Ponadto, dla przeprowadzenia w sposób efektywny procesu wdrażania PO Kapitał Ludzki, opracowane zostaną inne dokumenty programowe, których znajomość ułatwi aplikowanie o środki EFS. Dotyczy to w szczególności rocznego Planu działania przygotowywanego przez IP dla każdego Priorytetu oraz szczegółowej dokumentacji konkursowej, stanowiącej materiał pomocniczy dla beneficjentów ubiegających się o przyznanie dofinansowania projektów. Wszystkie dokumenty (lub ich projekty) zostaną umieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego: www.mrr.gov.pl oraz na stronie Instytucji Zarządzającej PO KL: www.efs.gov.pl.

II. Informacje na temat Priorytetów i Działań PO KL

Poniżej znajdują się informacje niezbędne dla prawidłowego wdrożenia zakresu wsparcia przewidzianego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, opracowane w formie tabelarycznej w podziale dla poszczególnych Działań i Poddziałań.

Priorytet I
ZATRUDNIENIE I INTEGRACJA
SPOŁECZNA

PRIORYTET I ZATRUDNIENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Opis Priorytetu I

Specyfika zmian zachodzących na krajowym rynku pracy, powiązana z dynamiką przemian społeczno-demograficznych, a także utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia i rozwarstwienia ekonomicznego społeczeństwa stawiają nowe wyzwania przed instytucjami rynku pracy, pomocy i integracji społecznej. Rodzi to konieczność poszukiwania nowych, bardziej adekwatnych rozwiązań systemowych, zgodnych z wytycznymi zrewidowanej strategii lizbońskiej oraz zapisami krajowych strategii zatrudnienia i polityki społecznej.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce są bardzo ściśle związane z pozostawaniem bez pracy i niskim poziomem aktywności zawodowej, zaś bezrobocie jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Dlatego tak ważne jest tworzenie warunków do szerszego dostępu do zatrudnienia i uzyskiwania dochodu przez osoby funkcjonujące w środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym. Łączenie aktywnych instrumentów rynku pracy i narzędzi sprzyjających integracji społecznej stanowi skuteczny sposób przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego i wychodzenia z sytuacji bezradności społeczno – zawodowej.

Szczególnie istotną rolę w zwiększaniu szans na zatrudnienie osób bezrobotnych i poszukujących pracy odgrywają publiczne służby zatrudnienia, zaś podnoszenie ich potencjału kadrowego i organizacyjnego ma kluczowe znaczenie dla poprawy skuteczności podejmowanych przez nie działań. Jednocześnie, poważnym problemem zarówno Publicznych Służb Zatrudnienia, jak też instytucji systemu pomocy społecznej, jest brak spójnego systemu kształcenia kadr, wysoka rotacja pracowników oraz niewystarczający poziom przygotowania merytorycznego do wykonywania zadań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej. Ponadto, z uwagi na coraz większą rolę pełnioną przez niepubliczne instytucje rynku pracy, konieczne jest rozwijanie ogólnopolskiego systemu szkoleń dla pracowników tych instytucji, a także systematyczne podnoszenie ich kwalifikacji w zakresie obsługi bezrobotnych i poszukujących pracy. Niezbędne jest zatem podniesienie kompetencji pracowników instytucji rynku pracy w zakresie świadczenia usług prewencyjnych, w tym zwłaszcza pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, a także prowadzenie szeroko zakrojonych szkoleń i innych form kształcenia pracowników bezpośrednio zajmujących się aktywizacją osób korzystających ze świadczeń opieki socjalnej. Ponadto konieczne jest prowadzenie zajęć przygotowujących do szerszego zastosowania kontraktów socjalnych oraz programów i instrumentów aktywizujących osoby niepełnosprawne, skutecznie łączących instrumenty z obszaru aktywizacji zawodowej i integracji społecznej.

Ponadto, istotną kwestią jest wypracowanie nowych oraz udoskonalenie już istniejących mechanizmów, które pozwolą na racjonalizację systemu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Będzie to możliwe dzięki poszerzeniu zakresu Aktywnej Polityki Rynku Pracy, a także zapewnieniu wysokiego poziomu koordynacji i spójności podejmowanych działań, rozbudowie systemu wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy jednostkami świadczącymi pomoc oraz wprowadzaniu jednolitych standardów świadczonych usług i zintegrowanych programów szkoleń, służących wypracowywaniu wspólnych metod działania w obszarze zatrudnienia i integracji społecznej.

W Ramach priorytetu będą wspierane partnerstwa pomiędzy różnymi podmiotami działającymi na rzecz integracji społecznej.

Ponadregionalny poziom realizacji zadań przewidziany w ramach Priorytetu I sprzyja pełniejszemu wykorzystaniu potencjału ogólnopolskich instytucji działających na rzecz osób bezrobotnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podmioty te, posiadając wykwalifikowane kadry, zdolności instytucjonalne i doświadczenie w realizacji zadań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, są w stanie zapewnić odpowiednie warunki dla realizacji kompleksowych projektów na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej grup, które w szczególności wymagają szczególnego wsparcia na poziomie ogólnokrajowym (m.in. Romowie, niektóre grupy osób niepełnosprawnych, młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym oraz osoby przebywające w placówkach penitencjarnych). W związku z tym, część zadań adresowanych do osób pochodzących z tych grup społecznych będzie realizowana na poziomie centralnym przez wyspecjalizowane i merytorycznie przygotowane do tego instytucje. Wsparcie to będzie komplementarne wobec działań przewidzianych do realizacji na poziomie regionalnym.

Ponadto, w ramach Priorytetu I planowana jest realizacja projektów, mających na celu upowszechnianie idei równego traktowania kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia, godzenia życia zawodowego i rodzinnego, a także zwalczanie wszelkich przejawów dyskryminacji w obszarze zatrudnienia. W ramach Priorytetu wsparcie ukierunkowane będzie również na tworzenie konkretnych rozwiązań systemowych o zasięgu ogólnokrajowym i ponadregionalnym, mających na celu promowanie mobilności geograficznej i zawodowej oraz zapewnienie korzystnego bilansu migracyjnego zasobów pracy, w kontekście nasilających się ruchów migracyjnych.

W odpowiedzi na konieczność zapewnienia pełnego monitorowania dwóch odrębnych obszarów politycznych, jakie obejmuje Priorytet I, jego konstrukcja przewiduje ustalenie odrębnych celów i wskaźników dla zatrudnienia i integracji społecznej. Polska przyjmuje zobowiązanie do odrębnego monitorowania i raportowania efektów, włączając raportowanie w ramach Raportów Rocznych, wsparcia udzielonego z EFS w ramach tych dwóch obszarów. Klasyfikacja działań w ramach Priorytetu bierze w pełni pod uwagę kategoryzację wydatków zgodnie z Rozporządzeniem 1828/2006.

Działania podejmowane w ramach Priorytetu I będą komplementarne z instrumentami przewidzianymi do realizacji w Priorytetach VI i VII. Podnoszenie kompetencji kadr instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy i integracji społecznej przewidziane w Priorytecie I (m.in. poprzez studia I i II stopnia, studia podyplomowe, doktoranckie, kursy zawodowe w tym: I i II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny) będzie uzupełniane różnymi formami kształcenia pracowników w systemie pozaszkolnym poprzez kursy, doradztwo czy szkolenia organizowane na poziomie regionalnym. Ponadto rozwój i upowszechnianie instrumentów aktywnej polityki społecznej i zatrudnieniowej oraz wsparcie metodyczno – techniczne dla publicznych służb zatrudnienia i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej realizowane w Priorytecie I umożliwi lepsze przygotowanie tych służb do realizacji zadań przewidzianych dla nich na gruncie Priorytetów regionalnych.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu I powinny przyczyniać się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu I:

1. Wdrożenia standardów usług w 100% PSZ na terenie całego kraju.

2. Objęcia wszystkich kluczowych pracowników PSZ szkoleniem lub inną formą doskonalenia zawodowego, w tym w zakresie obsługi osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
3. Objęcia wsparciem 100 tysięcy osób z grup wymagających szczególnego wsparcia.
4. Wdrożenia standardów usług w 90% instytucji pomocy społecznej.
5. Objęcia 70% kluczowych⁴ pracowników instytucji pomocy społecznej (bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją) szkoleniami i innymi formami podnoszenia kwalifikacji (np. studia I i II stopnia, studia podyplomowe, doktoranckie, kursy zawodowe w tym: I i II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny).
6. Zawarcia kontraktów socjalnych z ponad 10% wszystkich swoich klientów przez co najmniej 25% instytucji pomocy społecznej.
7. Realizacji w partnerstwie co najmniej 50% projektów kierowanych do osób wykluczonych społecznie.

---

⁴ Kluczowymi pracownikami instytucji pomocy społecznej w ramach Programu są osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego (w tym również: główny specjalista, starszy specjalista pracy socjalnej - koordynator, starszy specjalista pracy socjalnej, specjalista pracy socjalnej, starszy pracownik socjalny, pracownik socjalny, aspirant pracy socjalnej).

1.1 WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI RYNKU PRACY

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy – 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy – 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 – PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	nie dotyczy
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 1.1 Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Podniesienie efektywności funkcjonowania instytucji rynku pracy oraz poprawa jakości świadczonych przez nie usług.
		Uzasadnienie Działania: Dynamika zmian zachodzących na rynku pracy warunkuje potrzebę wprowadzenia rozwiązań o charakterze systemowym, które pozwolą na zbudowanie sprawnego aparatu instytucji rynku pracy, zdolnego do efektywnego wypełniania powierzonych mu zadań. Odpowiednie przygotowanie kadry publicznych oraz niepublicznych instytucji rynku pracy, wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych zwiększających dostępność oraz zakres

		<p>świadczonych usług, a także zapewnienie sprawnego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami są kluczowe dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania całego systemu. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera potrzeba opracowania oraz wdrożenia kompleksowych programów szkolenia oraz doskonalenia zawodowego pracowników instytucji rynku pracy, prowadzących do ujednolicenia standardów świadczonych przez nich usług. Istotną kwestią jest również wyposażenie kadr instytucji rynku pracy w odpowiednie instrumenty i narzędzia, w tym wykorzystujące nowoczesne technologie informacyjne na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Ważnym elementem wsparcia systemowego jest też zapewnienie lepszej koordynacji podejmowanych działań oraz upowszechnianie i promocja najlepszych praktyk w obszarze usług rynku pracy. Elementem systemowym wychodzącym naprzeciw potrzebom klientów instytucji rynku pracy jest zwiększenie dostępu do usług rynku pracy oraz do informacji o nim. Dodatkowym wyzwaniem dla rynku pracy jest wzrost międzynarodowej mobilności pracowników. Wymaga ona wprowadzenia odpowiednich rozwiązań systemowych, umożliwiających adekwatne reagowanie instytucji rynku pracy i innych podmiotów działających w obszarze polityki migracyjnej. Ponadto, w celu podniesienia poziomu zatrudnienia oraz aktywności zawodowej kobiet niezbędne jest stworzenie konkretnych rozwiązań systemowych, ułatwiających godzenie życia zawodowego i rodzinnego, a także promujących równość szans w dostępie do zatrudnienia.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	112 892 605 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	95 958 714 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	16 933 891 Euro

21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy w wyniku udzielonego wsparcia podnieśli swoje kwalifikacje, – Liczba instytucji PSZ, które uczestniczyły w projektach mających na celu wdrożenie standardów usług

Projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– rozwój ogólnopolskiego systemu szkoleń oraz doskonalenia zawodowego kadr publicznych
----	--	---

		<p> służb zatrudnienia (w tym w szczególności kierowanych do pracowników kluczowych) oraz innych instytucji rynku pracy, obejmującego m.in. specjalistyczne kursy, szkolenia, w tym szkolenia modułowe, doradztwo, instruktaż, a także studia uzupełniające, studia podyplomowe, studia doktoranckie oraz wizyty studyjne) </p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie i realizacja wspólnych szkoleń oraz programów szkoleniowych dla kadr instytucji rynku pracy i pomocy społecznej – rozwój narzędzi i systemów informatycznych (dla publicznych służb zatrudnienia oraz zintegrowanych systemów dla publicznych służb zatrudnienia i instytucji pomocy społecznej) – projektowanie i wdrażanie rozwiązań systemowych, w tym metod i narzędzi zwiększających efektywność usług świadczonych na rzecz klientów instytucji rynku pracy (m.in. doskonalenie struktur organizacyjnych oraz usprawnianie systemów zarządzania instytucjami rynku pracy) – budowa i rozwój skoordynowanego systemu współpracy i wymiany informacji między publicznymi służbami zatrudnienia oraz innymi instytucjami rynku pracy na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym (w tym m.in. w obszarze międzynarodowego pośrednictwa pracy) – zwiększanie dostępu do programów i usług rynku pracy m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, tworzenie publicznej sieci dostępu do baz danych o rynku pracy, a także wdrażanie nowych metod i instrumentów aktywizacji zawodowej – tworzenie i rozwijanie systemu jednolitych standardów usług świadczonych przez instytucje rynku pracy, m.in. poprzez opracowanie i upowszechnianie materiałów
--	--	--

		<p>informacyjnych, popularyzację dobrych praktyk i rozwiązań, a także wprowadzenie systemu benchmarkingu w ramach publicznych służb zatrudnienia i innych instytucji rynku pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie i rozwój systemu oceny i monitorowania efektywności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy – tworzenie i wdrażanie rozwiązań systemowych oraz narzędzi i metod rozwiązywania problemów w obszarze migracji zarobkowych – rozwój ogólnopolskiego systemu monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy (m.in. poprzez makroekonomiczne i mikroekonomiczne badania rynku pracy, ekspertyzy i analizy) – tworzenie systemu monitorowania i ewaluacji wpływu realizowanych programów na sytuację na rynku pracy – upowszechnianie idei równych szans (w tym m.in. poprzez organizowanie ogólnopolskich kampanii informacyjno – promocyjnych z wykorzystaniem dostępnych środków masowego przekazu oraz nowoczesnych metod komunikacji, identyfikację i promocję najlepszych praktyk oraz prowadzenie działalności informacyjno – doradczej w obszarze równego dostępu do zatrudnienia)
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	65, 69
4.	Typ beneficjentów	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – instytucje rynku pracy – pracownicy instytucji rynku pracy w zakresie systemu szkoleń i doskonalenia kadr – instytucje pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy (w zakresie projektów wspólnych z instytucjami rynku pracy)

6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy – Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy – Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

1.2 WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 – PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	nie dotyczy
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej, poprzez rozszerzanie realizowanych przez nie usług, poprawę systemu monitorowania i oceny efektywności podejmowanych działań oraz inwestycje w rozwój kwalifikacji i kompetencji kadr.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Rozwojowi społeczno – gospodarczemu Polski towarzyszy wzrastający poziom ubóstwa i rozwarstwienia społecznego, wywołanego w dużej mierze utrzymującym się długotrwale bezrobociem. Zwalczanie ubóstwa i promowanie integracji społecznej wymaga jednak istnienia profesjonalnie przygotowanych do tego służb,</p>

		które efektywnie realizują zadania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W związku z tym, należy dążyć do wypracowania systemowych rozwiązań w zakresie instytucjonalnej przebudowy systemu pomocy społecznej, oraz dokonania całościowego przeglądu istniejących systemów wsparcia, celem ich skoordynowania i nadania im charakteru proaktywizacyjnego w wymiarze zawodowym, edukacyjnym zdrowotnym czy społecznym. Niezbędne w tym celu są działania zmierzające do rozwijania standardów jakości usług pomocy społecznej, poszerzania oferty dostępnej pomocy, łączenia i rozwijania systemów informatycznych dla instytucji pomocy i integracji społecznej, a także poprawy koordynacji i przepływu informacji między instytucjami polityki społecznej.
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	152 000 000 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	129 200 000 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	22 800 000 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p>

24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba instytucji pomocy społecznej, które uczestniczyły w projektach systemowych, mających na celu wdrożenie standardów usług – Liczba kluczowych pracowników instytucji pomocy społecznej⁵, którzy w wyniku udzielonego wsparcia podnieśli swoje kwalifikacje

Projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – rozbudowa systemu monitorowania i oceny efektywności działań a także prognozowania sytuacji w obszarze pomocy społecznej min. poprzez prowadzenie i upowszechnianie badań, ekspertyz i analiz – tworzenie i rozwijanie standardów jakości usług instytucji pomocy i integracji społecznej – rozwój krajowego systemu szkoleń tematycznych i specjalistycznych (szkolenia dotyczące kwestii o zasięgu krajowym) oraz doskonalenia kadr instytucji pomocy i integracji społecznej (m.in. poprzez szkolenia/kursy, doradztwo, studia, studia podyplomowe, studia doktoranckie, wizyty studyjne, specjalizacje, coaching, superwizję) – realizacja wspólnych szkoleń oraz programów szkoleniowych dla kadr pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – poszerzanie oferty instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie usług na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej (w tym m.in. budowa krajowego systemu doradztwa na rzecz inicjatyw lokalnych w sferze integracji społecznej oraz systemu doradztwa na rzecz ekonomii społecznej i rozwoju nowych niestosowanych dotąd na szeroką
----	--	---

⁵ Kluczowymi pracownikami instytucji pomocy społecznej w ramach Programu są osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego (w tym również: główny specjalista, starszy specjalista pracy socjalnej - koordynator, starszy specjalista pracy socjalnej, specjalista pracy socjalnej, starszy pracownik socjalny, pracownik socjalny, aspirant pracy socjalnej).

		<p>skale form wspierania ekonomii społecznej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój narzędzi i systemów informatycznych (dla instytucji pomocy społecznej oraz zintegrowanych systemów dla publicznych służb zatrudnienia i instytucji pomocy społecznej) - upowszechnianie systemów informatycznych zwiększających dostęp do informacji o instrumentach i usługach systemu pomocy i integracji społecznej (w tym również dostęp dla osób niepełnosprawnych) - budowa i ulepszanie systemu koordynacji oraz przekazywania informacji i danych między instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej i rynku pracy - identyfikacja i promocja najlepszych praktyk i rozwiązań z zakresu pomocy i integracji społecznej
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	65, 66
4.	Typ beneficjentów	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - instytucje pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy - instytucje rynku pracy i ich pracownicy (w zakresie projektów wspólnych z podmiotami pomocy i integracji społecznej) - organizacje pozarządowe i instytucje ekonomii społecznej zajmujące się statutowo problematyką pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy - pracownicy administracji publicznej działający bezpośrednio w obszarze pomocy i integracji społecznej - radni i członkowie zarządów jednostek samorządu terytorialnego bezpośrednio zaangażowani w działania w obszarze aktywnej integracji - lokalni przedsiębiorcy i przedstawiciele mediów lokalnych (w zakresie działań edukacyjnych i promocyjnych)
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania,</p>

		przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

1.3 OGÓLNOPOLSKIE PROGRAMY INTEGRACJI I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 – PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	W zakresie projektów konkursowych na rzecz społeczności romskiej - Władza Wdrażająca Program Europejskie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. W pozostałych Poddziałaniach (z wyjątkiem Poddziałania 1.3.2) – Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	W zakresie projektów konkursowych na rzecz społeczności romskiej - Władza Wdrażająca Program Europejskie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. W zakresie projektów konkursowych na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego – Minister właściwy ds. pracy – Departament Wdrażania EFS.
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 1.3 Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Celem Działania jest opracowywanie, wdrażanie i promocja ogólnopolskich i ponadregionalnych rozwiązań z zakresu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, skierowanych do grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na

		<p>ryнку pracy, w tym w szczególności: młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób pozbawionych wolności, osób niepełnosprawnych oraz członków społeczności romskiej, a także upowszechnianie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia.</p>
		<p>Uzasadnienie Działania: Zgodnie z założeniami Programu, realizacja większości projektów skierowanych bezpośrednio do osób i grup społecznych, napotykających na trudności w dostępie do rynku pracy lub zaliczanych do zagrożonych wykluczeniem społecznym, powinna odbywać się przede wszystkim na poziomie regionalnym. Niemniej jednak, można zidentyfikować pewne grupy, które ze względu na swoją specyfikę i charakter problemów jakimi są obarczone, należy objąć wsparciem z poziomu centralnego, przez wyspecjalizowane instytucje. Dla tych grup społecznych niezbędne jest przygotowanie wsparcia systemowego, w postaci kompleksowych programów i przedsięwzięć z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej, umożliwiających realizację bardziej wszechstronnych i pogłębionych działań na ich rzecz, w tym m.in. poprzez: badania i analizy z zakresu diagnozowania występujących potrzeb i ograniczeń, szkolenia i warsztaty kształcące umiejętności niezbędne na rynku pracy i niwelujące indywidualne bariery w dostępie do zatrudnienia czy integracji społecznej.</p> <p>Jedną z podstawowych barier utrudniających zwłaszcza kobietom powrót na rynek pracy oraz aktywne uczestnictwo w życiu zawodowym jest obowiązek zapewnienia opieki nad dziećmi. Dlatego też w ramach Działania wspierane będą również inicjatywy sprzyjające godzeniu życia zawodowego i rodzinnego oraz wyrównywaniu szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia, m.in. poprzez pilotażową realizację kompleksowych projektów powrotu do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci, a także promocję elastycznych i alternatywnych metod organizacji pracy oraz form zatrudnienia - przy równoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa socjalnego pracowników. Realizacja powyższego typu wsparcia pozwoli na włączenie w główny nurt programowania</p>

		pozytywnych doświadczeń i dobrych praktyk zdobytych w trakcie wdrażania w latach 2004 – 2006 Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, a także na upowszechnianie na poziomie ogólnopolskim rozwiązań na rzecz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia oraz na włączenie perspektywy płci do realizowanych działań (<i>gender mainstreaming</i>).
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	241 296 753 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	205 102 240 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	36 194 513 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-	do 15%

	financingu (%)	
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania (ogółem/ kobiet/ mężczyzn), w tym: <ul style="list-style-type: none"> a) młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym (15-25 lat), b) więźniowie, c) osoby przebywające w zakładach poprawczych, d) Romowie, e) osoby niepełnosprawne

Poddziałanie 1.3.1 Projekty na rzecz społeczności romskiej – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– projekty obejmujące działania z zakresu zatrudnienia, edukacji, integracji społecznej i zdrowia, przyczyniające się do aktywizacji społeczno - zawodowej społeczności romskiej
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	71
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – członkowie społeczności romskiej – instytucje i podmioty działające na rzecz społeczności romskiej w Polsce – osoby z otoczenia społeczności romskiej (w zakresie wspólnych projektów prowadzących do integracji Romów ze społeczeństwem)
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Władza Wdrażająca Program Europejskie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji

	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Władza Wdrażająca Program Europejskie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji
	Procedura odwoławcza	Władza Wdrażająca Program Europejskie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji

Poddziałanie 1.3.2 Projekty na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie i upowszechnianie rozwiązań służących godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, w tym m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - pilotażową realizację kompleksowych programów powrotu do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci, sprzyjających godzeniu życia zawodowego i rodzinnego - tworzenie ośrodków opieki nad dziećmi w miejscu pracy oraz rozwijanie alternatywnych form opieki na dziećmi (w tym m.in. usług opiekuńczych świadczonych w warunkach domowych) – Upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia i metod organizacji pracy oraz uelastycznianie czasu pracy pracownika (m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna, podział pracy w ramach jednego stanowiska [job sharing])
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	69
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z	<ul style="list-style-type: none"> – osoby podejmujące pracę po przerwie związanej z urodzeniem dziecka i/lub wychowujące dzieci – pracodawcy

	pomocy)	
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez Instytucję Pośredniczącą dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu,	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS

Poddziałanie 1.3.3 OHP - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Projekty aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, skierowane do młodzieży w wieku 15-25 lat kwalifikującej się do objęcia wsparciem przez OHP w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wspieranie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia kształtujące umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych i prowadzące do podwyższenia samodzielności i uzyskania zatrudnienia - warsztaty obejmujące diagnozowanie potencjału zawodowego i możliwości jego rozwoju - usługi poradnictwa zawodowego (z uwzględnieniem indywidualnych planów działań) oraz pośrednictwa pracy - subsydiowanie zatrudnienia młodzieży - organizację staży i praktyk zawodowych (przygotowania zawodowego w miejscu pracy) – opracowywanie i rozpowszechnianie
----	--	---

		<p>informacji na temat rynku pracy, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ofert i form zatrudnienia - możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych i zdobywania doświadczenia zawodowego - dostępu do informacji na temat inicjatyw wspomagających młodzież w wejściu na rynek pracy <p>Ekspertyzy, badania i analizy diagnozujące potrzeby młodzieży w zakresie aktywizacji zawodowej oraz badające efektywność podejmowanych form wsparcia</p> <p>Podnoszenie kwalifikacji kadr OHP (m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, studia i studia podyplomowe)</p>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	66, 68,71
4.	Typ beneficjentów	Ochotnicze Hufce Pracy
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - młodzież w wieku 15-25 lat ze szczególnymi trudnościami w dostosowaniu się do warunków życia i pracy, kwalifikująca się objęcia wsparciem przez Ochotnicze Hufce Pracy - kadra OHP
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

przyznaniu wsparcia dla projektu	
Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 1.3.4 Centralny Zarząd Służby Więziennej - *projekty systemowe*

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa i podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności - projekty służące modernizacji systemu szkolenia zawodowego więźniów - projekty informacyjno - promocyjne m.in. z zakresu równych szans, mobilności zawodowej, przekwalifikowań, promujące integrację i zatrudnianie osób odbywających karę pozbawienia wolności - przygotowanie i realizacja procedur i standardów postępowania przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej, w celu przygotowania do zatrudniania i integracji ze społeczeństwem osób odbywających karę pozbawienia wolności - podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, studia i studia podyplomowe) w zakresie przygotowania osób odbywających karę pozbawienia wolności do zatrudniania i integracji ze społeczeństwem - projekty współpracy jednostek penitencjarnych z instytucjami rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, partnerami społeczno – gospodarczymi w celu przygotowania do zatrudniania i integracji ze społeczeństwem osób odbywających karę pozbawienia wolności
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytucznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	71
4.	Typ beneficjentów	Centralny Zarząd Służby Więziennej
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - osoby odbywające karę pozbawienia wolności, maksymalnie na dwa lata przed opuszczeniem jednostki penitencjarnej (również w związku z warunkowym, przedterminowym zwolnieniem z odbycia reszty kary) - jednostki organizacyjne Służby Więziennej oraz ich funkcjonariusze i pracownicy

		<p>W zakresie projektów współpracy również:</p> <ul style="list-style-type: none"> – partnerzy społeczno-gospodarczy – instytucje i organizacje działające w obszarze zatrudnienia i integracji społecznej – instytucje rynku pracy i pomocy społecznej
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 1.3.5 Ministerstwo Sprawiedliwości - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – projekty wspierające integrację zawodową i społeczną osób przebywających w zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich, ośrodkach kuratorskich oraz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, w tym młodzieży zagrożonej wykluczeniem w wyniku konfliktu z prawem i młodzieży, która weszła w konflikt z prawem – projekty współpracy zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich z instytucjami rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, partnerami społeczno – gospodarczymi w celu przygotowania do zatrudniania i integracji ze społeczeństwem osób przebywających w tych placówkach – projekty informacyjno-edukacyjne z zakresu integracji społecznej i zawodowej osób przebywających w zakładach poprawczych,
----	--	---

		<p>schroniskach dla nieletnich, ośrodkach kuratorskich oraz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, w tym młodzieży zagrożonej wykluczeniem w wyniku konfliktu z prawem i młodzieży, która weszła w konflikt z prawem</p> <p>– podnoszenie kwalifikacji kluczowych pracowników zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz kuratorów sądowych (m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, studia i studia podyplomowe) w zakresie przygotowania osób przebywających w zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich oraz ośrodkach kuratorskich do zatrudniania i integracji ze społeczeństwem</p>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	71
4.	Typ beneficjentów	Ministerstwo Sprawiedliwości
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>– osoby przebywające w zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich oraz ośrodkach kuratorskich</p> <p>– kluczowi pracownicy zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz kuratorzy sądowi</p> <p>– młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym, w tym młodzież zagrożona konfliktem z prawem i młodzież, która weszła w konflikt z prawem</p> <p>W zakresie projektów współpracy również:</p> <p>– partnerzy społeczno-gospodarczy</p> <p>– instytucje i organizacje działające w obszarze zatrudnienia i integracji społecznej</p> <p>– instytucje rynku pracy i pomocy społecznej</p>
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <p>– ogólne</p> <p>– szczegółowe</p> <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe

	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 1.3.6 PFRON - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – ekspertyzy i badania dotyczące diagnozy potrzeb, efektywności form wsparcia oraz aktywizacji zawodowej i społecznej wobec osób niepełnosprawnych – ogólnokrajowe i ponadregionalne projekty aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, skierowane do osób niepełnosprawnych i ich otoczenia (ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania nowoczesnych technologii oraz projektów promujących elastyczne i innowacyjne formy zatrudnienia) – identyfikacja i promocja najlepszych rozwiązań z zakresu pomocy osobom niepełnosprawnym – kampanie informacyjne skierowane m.in. do pracodawców w celu zachęcania ich do zatrudniania osób niepełnosprawnych
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	71
4.	Typ beneficjentów	PFRON
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – osoby niepełnosprawne z rzadko występującymi niepełnosprawnościami i niektórymi niepełnosprawnościami sprzężonymi – rodziny i najbliższe otoczenie osób niepełnosprawnych – instytucje i podmioty bezpośrednio realizujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych – pracodawcy – partnerzy społeczno-gospodarczy
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne

		– szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 1.3.7 Projekty skierowane do pracowników migrujących - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– projekty badawcze dotyczące systemów dopuszczania migrantów do polskiego rynku pracy – kampanie informacyjno - promocyjne na temat możliwości pracy i życia w Polsce, skierowane do pracowników migrujących z i do Polski (w tym także osób, które wyemigrowały z Polski) obejmujące m. in. działania medialne oraz opracowanie szeregu materiałów informacyjnych (włącznie z tworzeniem portalu internetowego)
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	70
4.	Typ beneficjentów	Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	– pracownicy migrujący do Polski – pracownicy migrujący z Polski
6.	Propozycje kryteriów wyboru	Kryteria:

	finansowanych operacji	– ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu I

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 1.1 <i>WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI RYNKU PRACY</i>	112892605	95958714	16933891
Działanie 1.2 <i>WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ</i>	152000000	129200000	22800000
Działanie 1.3 <i>OGÓLNOPOLSKIE PROGRAMY INTEGRACJI I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ</i>	241 296 753	205102240	36194513
w tym Poddziałanie 1.3.1 <i>Projekty na rzecz społeczności romskiej</i>	22 000 000	18 700 000	3 300 000
w tym Poddziałanie 1.3.2 <i>Projekty na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego</i>	9 296 753	7 902 240	1 394 512
w tym Poddziałanie 1.3.3 <i>OHP</i>	50 000 000	42 500 000	7 500 000
w tym Poddziałanie 1.3.4 <i>Centralny Zarząd Służby</i>	35 000 000	29 750 000	5 250 000

<i>Więziennej</i>			
w tym Poddziałanie 1.3.5 <i>Ministerstwo Sprawiedliwości</i>	30 000 000	25 500 000	4 500 000
w tym Poddziałanie 1.3.6 <i>PFRON</i>	90 000 000	76 500 000	13 500 000
w tym Poddziałanie 1.3.7 <i>Projekty skierowane do pracowników migrujących</i>	5 000 000	4 250 000	750 000
OGÓŁEM PRIORYTET I	506 189 358	430 260 954	75 928 404

Priorytet II
ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH
I POTENCJAŁU ADAPTACYJNEGO
PRZEDSIĘBIORSTW
ORAZ
POPRAWA STANU ZDROWIA
OSÓB PRACUJĄCYCH

PRIORYTET II

ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH I POTENCJAŁU ADAPTACYJNEGO PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ POPRAWA STANU ZDROWIA OSÓB PRACUJĄCYCH

Opis Priorytetu II

Przejscie od gospodarki opartej na pracy i kapitale do gospodarki opartej na wiedzy, w której zasadniczą rolę odgrywa informacja, *know-how* oraz technologie informacyjne i komunikacyjne, niesie ze sobą konieczność inwestowania w wiedzę i umiejętności kadr polskich przedsiębiorstw. Niezbędne jest włączenie w ten proces partnerów społecznych i gospodarczych oraz samych pracowników, jak również dostosowanie systemu szkoleń do potrzeb rynku pracy. Wymagane jest także wzmocnienie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw poprzez wspieranie nowych rozwiązań w zakresie organizacji pracy i form świadczenia pracy. Ponadto, konieczne jest wprowadzenie powszechnego planowania ścieżek karier pracowniczych w przedsiębiorstwach. Jednocześnie, wspieranie mobilności między sektorami nauki i gospodarki powinno wpłynąć na rozwój zasobów ludzkich sfery B+R oraz zwiększenie skali transferu wiedzy. W ramach Priorytetu udzielane będzie również wsparcie dla ponadregionalnych i ogólnopolskich projektów szkoleń⁶ (w tym studiów podyplomowych) i doradztwa dla pracowników i przedsiębiorców oraz partnerów społecznych działających na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw.

Nie mniej istotne jest dostarczenie niezbędnej wiedzy w zakresie trendów rozwojowych, realizacji strategii innowacyjnych, nowoczesnych metod i technik zarządzania, organizacji pracy oraz zapewnienie sprzyjających warunków do korzystania z usług szkoleniowych zgodnych z kierunkiem rozwoju firm.

Z kolei bariery dla rozwoju przedsiębiorczości wymagają podjęcia działań systemowych w zakresie upowszechnienia, podniesienia jakości, jej oceny i rozwoju usług szkoleniowych, informacyjnych i doradczych oferowanych przez instytucje szkoleniowe oraz podmioty świadczące usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw.

Ważnym elementem w zakresie rozwijania potencjału adaptacyjnego osób pracujących jest równoczesne wzmocnianie potencjału zdrowia tych osób. Wsparcie w tym zakresie jest przewidziane zarówno na opracowywanie odpowiednio przystosowanych do potrzeb pracowników programów zdrowotnych, jak również na wzmocnianie systemu ochrony zdrowia. Będzie się to odbywać poprzez rozwój potencjału kadrowego systemu oraz podnoszenie jakości w zakładach opieki zdrowotnej, w szczególności w publicznych i niepublicznych szpitalach.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu II powinny przyczyniać się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu II:

---

⁶ Z wyłączeniem szkoleń obowiązkowych, wymaganych przepisami prawa powszechnie obowiązującego (np. z zakresu BHP).

1. Objęcia usługami doradczymi, szkoleniowymi lub innymi formami podwyższania kwalifikacji 90% konsultantów świadczących usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w akredytowanych instytucjach.
2. Objęcia usługami doradczymi, szkoleniowymi lub innymi formami podwyższania kwalifikacji (prowadzącymi do uzyskania powszechnie uznawanych certyfikatów) 4000 osób należących do kadry szkoleniowej.
3. Objęcia 350 000 przedsiębiorstw i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą usługami świadczonymi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w akredytowanych instytucjach.
4. Objęcia wsparciem 60 tys. przedsiębiorstw, które inwestują w szkolenie swych pracowników (projekty o charakterze ponadregionalnym).
5. Podniesienia kwalifikacji 350 tys. pracowników przedsiębiorstw dzięki ich udziałowi w szkoleniach (projekty o charakterze ponadregionalnym).
6. Dokonania analizy oczekiwanych efektów restrukturyzacji w branżach „wrażliwych”⁷ na rynek pracy.
7. Rozwinięcia strategii i instrumentów szybkiego reagowania w przypadku wystąpienia zmiany gospodarczej, dostosowanych do branż dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi.
8. Objęcia 1800 przedstawicieli reprezentatywnych partnerów społecznych wsparciem w ramach Priorytetu.
9. Opracowania 10 kompleksowych programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy dla poszczególnych grup pracowników/grup zawodowych.
10. Zwiększenia o 100% liczby lekarzy onkologów⁸; o 50% liczby lekarzy kardiologów; o 35% liczby lekarzy medycyny pracy, którzy ukończyli specjalizację.
11. Zwiększenia o 200% (z 12 000 do 36 000) liczby pielęgniarek i położnych, które ukończyły studia pomostowe w ramach PO KL.
12. Zwiększenia o 300% (z 8% do 32%) udziału jednostek służby⁹ zdrowia posiadających akredytację w ogólnej liczbie jednostek służby zdrowia.
13. Przeszkolenia 1500 przedstawicieli kadry zarządzającej¹⁰ i dysponentów środków publicznych w sektorze zdrowia¹¹ w ramach odpowiednich szkoleń z zakresu zarządzania.

---

⁷ Górnictwo, kolejnictwo, rolnictwo, rybactwo (rybołówstwo) oraz przemysły: stalowy, stoczniowy, tekstylny i zbrojeniowy.

⁸ Dotyczy specjalizacji w dziedzinach: onkologii klinicznej, radioterapii onkologicznej, chirurgii onkologicznej, ginekologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii dziecięcej, zgodnie z wykazem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779 z późn. zm.).

⁹ Zakład opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. 2007, Nr 14, poz. 89), posiadający umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów.

¹⁰ Przedstawiciele kadry zarządzającej szpitalami, które posiadają umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów.

¹¹ Kadra zarządzająca Narodowego Funduszu Zdrowia.

2.1 ROZWÓJ KADR NOWOCZESNEJ GOSPODARKI

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 – PL
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 2.1 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Podnoszenie i dostosowanie do wymogów gospodarki opartej na wiedzy kwalifikacji pracowników i przedsiębiorców.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Wyzwania w zakresie zmian technologicznych zachodzące w świecie i stojące przed państwami członkowskimi UE niosą ze sobą konieczność inwestowania w wiedzę i umiejętności kadr polskich przedsiębiorstw, w szczególności w sektor MŚP. W ramach Działania realizowane są ogólnopolskie i ponadregionalne projekty szkoleniowe oraz szkoleniowo - doradcze. Są one przewidziane dla firm, grup firm bądź ich struktur organizacyjnych znajdujących się w wielu regionach kraju i których aplikowanie w ramach</p>

	<p>poszczególnych województw byłoby utrudnione. W ograniczonym zakresie przewiduje się realizację szkoleń otwartych: po pierwsze, gdy służy to wzmocnieniu zaangażowania partnerów społecznych w realizację działań na rzecz zwiększania potencjału adaptacyjnego przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw, po drugie, gdy przewiduje się realizację szkoleń o znacznym zasięgu terytorialnym skierowanych do przedsiębiorców oraz ich pracowników.</p> <p>Wymagane jest wprowadzenie nowych form i metod organizacji pracy, zarządzania oraz planowania strategicznego, co pozwoli na lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich oraz zwiększenie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw. Działania w tym zakresie służą zarówno wzmocnieniu konkurencyjności przedsiębiorstw, jak również zachowaniu istniejących miejsc pracy oraz równowagi pomiędzy elastycznością i konkurencyjnością a bezpieczeństwem zatrudnienia.</p> <p>Konieczne jest zwiększenie dostępności i dopasowania szkoleń do potrzeb przedsiębiorstw, także poprzez zastosowanie szkoleń e-learningowych i mieszanych (<i>blended learning</i>). Wpłyne to pozytywnie na wykorzystywanie nowych technologii w przedsiębiorstwach, co jest zgodne z trendami gospodarczymi, jak i z założeniami Strategii Lizbońskiej.</p> <p>Rozwój przedsiębiorstwa, sprostanie wymogom konkurencji czy utrzymanie pozycji na rynku, w coraz większym stopniu zależą od jakości kapitału ludzkiego i identyfikacji potrzeb w tym zakresie. Niezbędna jest zatem realizacja projektów systemowych, badawczych, służących prognozowaniu kierunków rozwojowych oraz zmian w gospodarce, a co za tym idzie zapotrzebowania na nowe zawody i kwalifikacje. Służyć temu będą także projekty promocyjne i szkoleniowo-doradcze, które będą wynikały z prowadzonych badań i analiz w zakresie trendów gospodarczych i występujących na rynku pracy.</p> <p>Warunkiem rozwoju gospodarki opartej na wiedzy jest wspieranie innowacyjności. Podnoszenie świadomości w zakresie innowacyjności wśród polskich przedsiębiorców, w szczególności sektora MŚP, realizowane będzie poprzez ogólnopolskie projekty badawcze, informacyjne, promocyjne i</p>
--	---

		upowszechniające innowacyjność.
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	504 224 045 EUR
19.	Wkład ze środków unijnych	428 590 438 EUR
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	75 633 607 EUR
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 EUR
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) – Komunikat Komisji Europejskiej – Tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego (2009/C 83/01) (Dz. Urz. UE C 83 z 07.04.2009, str. 1, z późn. zm.) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 czerwca 2008 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> (Dz. U. Nr 111, poz. 710, z późn. zm.)</p> <p>Podstawą prawną udzielania zagrożonym przedsiębiorcom tymczasowej (do 31 grudnia 2010 r.) ograniczonej kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy dla przedsiębiorców zagrożonych w</i></p>

		<i>ramach Priorytetu II Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki¹²</i>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeśli IP nie określi inaczej
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – o ile IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	<i>zgodnie z Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem, - Liczba pracowników przedsiębiorstw, którzy zakończyli udział w projektach szkoleniowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia - Liczba sektorów (branż), dla których przeprowadzono analizę oczekiwanych efektów restrukturyzacji, - Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji (zmiany gospodarczej), którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania, - Liczba przedstawicieli reprezentatywnych partnerów społecznych na poziomie centralnym, którzy zostali objęci wsparciem w ramach Działania

Poddziałanie 2.1.1 Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach – *projekty konkursowe*

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	- ponadregionalne¹³ zamknięte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych)¹⁴ i doradztwa dla przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw, przygotowane w oparciu o indywidualne strategie rozwoju
----	--	--

¹² Od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

¹³ Dotyczy projektów spełniających łącznie następujące warunki: beneficjentami pomocy są przedsiębiorstwa posiadające struktury organizacyjne (np. przedstawicielstwa, filie, oddziały) w co najmniej 2 województwach, a uczestnicy szkoleń wykonują pracę w ramach struktur organizacyjnych przedsiębiorstwa znajdujących się w co najmniej 2 województwach.

¹⁴ Z wyłączeniem szkoleń obowiązkowych, wymaganych przepisami prawa powszechnie obowiązującego (np. z zakresu BHP) – dotyczy wszystkich szkoleń w ramach Priorytetu II.

		<p>firm</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólnopolskie¹⁵ otwarte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych) i doradztwa dla przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw – studia podyplomowe dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz pracowników przedsiębiorstw
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	62
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – przedsiębiorca – podmiot działający na rzecz zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich lub potencjału adaptacyjnego przedsiębiorców, niebędący przedsiębiorcą
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – przedsiębiorcy¹⁶ – pracownicy przedsiębiorstw¹⁷
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Szczegółowe informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru</i>

¹⁵ Dotyczy projektów spełniających łącznie następujące warunki: uczestnicy pochodzą z co najmniej 5 województw i szkolenia są realizowane w co najmniej 5 województwach.

¹⁶ W rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.) – dotyczy całego Priorytetu II, ilekroć jest mowa o przedsiębiorcy.

¹⁷ Ilekroć w ramach Działania jest mowa o „pracownikach przedsiębiorstw”, należy przez to rozumieć (zgodnie z art. 5 załącznika I do rozporządzenia Komisji nr 800/2008): 1) pracowników w rozumieniu polskiego prawa pracy; 2) osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy polskiego prawa; 3) właścicieli-kierowników; 4) partnerów (wspólników) prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiących z niego korzyści finansowe.

		<i>projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
	Procedura odwoławcza	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Poddziałanie 2.1.2 Partnerstwo dla zwiększania adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>– projekty ponadregionalne na rzecz wzmocnienia potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw poprzez wspieranie nowych rozwiązań w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacji pracy, - form świadczenia pracy, - zarządzania zmianą gospodarczą, - promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych, - społecznej odpowiedzialności biznesu <p>realizowane przez reprezentatywne organizacje związkowe i reprezentatywne organizacje pracodawców</p>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	62
4.	Typ beneficjentów	partnerzy społeczni (reprezentatywne organizacje związkowe i reprezentatywne organizacje pracodawców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – przedsiębiorcy i ich pracownicy (w tym wykonujący pracę na podstawie umowy cywilno-prawnej) – przedstawiciele organizacji pracodawców – przedstawiciele organizacji związkowych
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru</p>

		finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Szczegółowe informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
	Procedura odwoławcza	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Poddziałanie 2.1.3 Wsparcie systemowe na rzecz zwiększania zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - projekty o charakterze analityczno-badawczym, promocyjnym, szkoleniowym i doradczym w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - luk kompetencyjnych pracowników przedsiębiorstw i ich potrzeb szkoleniowych, - trendów rozwojowych i zmian gospodarczych w skali ogólnopolskiej, służące lepszemu rozwojowi programów szkoleniowych, - określania zawodów przyszłości, - nowych form kształcenia pracowników, w tym e-learningu oraz szkoleń typu <i>blended learning</i> (szkolenia mieszane/hybrydowe), - szkoleń e-learningowych, - tworzenia, rozwoju i aktualizacji ogólnopolskich programów szkoleń e-learningowych, - standardów działania wykorzystywanych w procesie restrukturyzacji przedsiębiorstw - standardów zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach - promowania profesjonalizacji zarządzania zasobami ludzkimi w przedsiębiorstwach - budowy i realizacji strategii
----	--	--

		<p>innowacyjnych w przedsiębiorstwach</p> <ul style="list-style-type: none"> - planowania strategicznego - zarządzania informacją i wiedzą - pracy atypowej oraz alternatywnych form zatrudnienia - mobilności międzysektorowej o charakterze ponadregionalnym <ul style="list-style-type: none"> - ponadregionalne projekty dotyczące udzielania wsparcia przedsiębiorcom i ich pracownikom, mające na celu złagodzenie negatywnych skutków restrukturyzacji - projekty pilotażowe o charakterze promocyjnym, szkoleniowym i doradczym wynikające z badań i analiz prowadzonych w ramach Działania - ogólnopolskie projekty o charakterze badawczym, informacyjnym, promocyjnym i upowszechniającym B+R oraz promocja postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych - ogólnopolskie projekty promocyjne i informacyjne służące rozwojowi współpracy między instytucjami działającymi na rzecz innowacyjności i przedsiębiorcami oraz między samymi przedsiębiorcami
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	62, 63, 64
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości - Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorcy - pracownicy przedsiębiorstw - ponadregionalne sieci kooperacyjne przedsiębiorstw i ich pracownicy - partnerzy społeczni i gospodarczy - agencje rozwoju regionalnego - jednostki naukowe, parki technologiczne, centra transferów technologii, inkubatory przedsiębiorczości, uczelnie - podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie szkoleń i ich pracownicy (w tym osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych)

		<ul style="list-style-type: none"> – media – instytucje i ośrodki wspierające przedsiębiorczość – instytucje rynku pracy – administracja rządowa i samorządowa – osoby zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

2.2 WSPARCIE DLA SYSTEMU ADAPTACYJNOŚCI KADR

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 – PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	nie dotyczy
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 2.2 Wsparcie dla systemu adaptacyjności kadr
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania:</p> <p>Zwiększenie dostępności i poprawa jakości usług świadczonych na rzecz przedsiębiorców oraz osób rozpoczynających działalność gospodarczą przez instytucje otoczenia biznesu i instytucje szkoleniowe</p>
		<p>Uzasadnienie Działania:</p> <p>Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, a także zwiększona konkurencja na rynku powodują, że coraz bardziej widoczna jest potrzeba podwyższenia jakości usług szkoleniowo-doradczych. Obejmuje ona nie tylko szkolenia i doradztwo bezpośrednio adresowane do firm, ale również budowę efektywnego systemu doskonalenia kadr przedsiębiorstw. Wsparcie</p>

		<p>instytucji udzielających pożyczek, gwarancji i poręczeń dla przedsiębiorców i osób rozpoczynających działalność gospodarczą, a także instytucji świadczących usługi informacyjno-doradcze oraz informujących o bazach ofert szkoleniowych pozwoli na lepsze dotarcie z oferowanymi usługami i pomocą do przedsiębiorstw.</p> <p>Działanie umożliwia rozwój istniejących sieci wspierających rozwój przedsiębiorczości w kraju, świadczących usługi dla osób planujących rozpocząć działalność gospodarczą, start-upów oraz przedsiębiorstw. Konieczne jest jednak stworzenie i wzmacnianie systemu kompleksowych usług świadczonych dla przedsiębiorców i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.</p> <p>W skali ogólnokrajowej szczególnie ważne jest także odpowiednie dostosowanie oferty instytucji szkoleniowych, tak aby oferowały aktualną wiedzę i usługi oraz stosowały odpowiednie metody i formy szkolenia. Konieczna jest ciągła aktualizacja i doskonalenie kwalifikacji i umiejętności pracowników tych instytucji.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	168 074 682 EUR
19.	Wkład ze środków unijnych	142 863 480 EUR
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	25 211 202 EUR
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 EUR
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu

		<p>(ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3)</p> <p>– Komunikat Komisji Europejskiej – Tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego (2009/C 83/01) (Dz. Urz. UE C 83 z 07.04.2009, str. 1, z późn. zm.)</p> <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 czerwca 2008 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Dz. U. Nr 111, poz. 710, z późn. zm.)</p> <p>Podstawą prawną udzielania zagrożonym przedsiębiorcom tymczasowej (do 31 grudnia 2010 r.) ograniczonej kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem jest rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy dla przedsiębiorców zagrożonych w ramach Priorytetu II Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki¹⁸</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeśli IP nie określi inaczej
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł - jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba konsultantów świadczących usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w akredytowanych instytucjach, którzy zostali objęci usługami doradczymi, szkoleniowymi lub innymi formami podwyższania kwalifikacji, – Liczba osób należących do kadry szkoleniowej, którzy podnieśli swoje kwalifikacje w sposób prowadzący do uzyskania powszechnie uznanego certyfikatu, – Liczba przedsiębiorstw i osób

¹⁸ Od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

		zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, którzy skorzystali z usług świadczonych w akredytowanych instytucjach
--	--	---

Poddziałanie 2.2.1 Poprawa jakości usług świadczonych przez instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie i rozwój instytucji, świadczących usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, w tym udzielających wsparcia finansowego, oraz ich sieci (np. sieci KSU), m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - koordynację działań instytucji w celu zapewnienia systemowej współpracy i wymiany doświadczeń - rozwój i upowszechnianie standardów organizacyjnych instytucji świadczących usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i udzielających wsparcia finansowego (w tym monitoring usług) - rozwój i upowszechnianie standardów świadczonych przez te instytucje usług, w tym dla wypracowanych nowych pakietów usług oraz dofinansowanie pilotażowego wdrożenia tych usług - podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników tych instytucji (konsultantów) - nadzór nad procesem certyfikacji - wypracowanie oraz realizację wspólnej strategii promocyjno-informacyjnej w zakresie upowszechniania dostępnej oferty wystandaryzowanych usług - wsparcie tworzenia i rozwoju ogólnopolskiej sieci instytucji świadczących kompleksowe usługi (<i>one-stop-shops</i>) dla przedsiębiorców i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy	62

	strukturalnych (priority theme dimension)	
4.	Typ beneficjentów	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	– instytucje świadczące usługi oraz udzielające wsparcia finansowego na rzecz rozwoju przedsiębiorczości oraz sieci tych instytucji i ich pracownicy, w tym osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilno-prawnych
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 2.2.2 Poprawa jakości świadczonych usług szkoleniowych – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– podnoszenie kwalifikacji i umiejętności kadry szkoleniowej (w tym: trenerów i wykładowców) w zakresie opracowywania programów, prowadzenia szkoleń oraz doradztwa dla kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	62

4.	Typ beneficjentów	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie szkoleń i ich pracownicy (w tym osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych) – pracownicy przedsiębiorców prowadzący szkolenia (w tym trenerzy wewnętrzni, doradcy, mentorzy)
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

2.3 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ZDROWIA OSÓB PRACUJĄCYCH ORAZ POPRAWA JAKOŚCI FUNKCJONOWANIA SYSTEMU OCHRONY ZDROWIA

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego -

		Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS 0 – PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Funduszy Europejskich
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	nie dotyczy
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 2.3 Wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cele Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących poprzez opracowywanie kompleksowych programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy (wdrożenie wybranych programów) 2. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności personelu medycznego 3. Poprawa jakości w zakładach opieki zdrowotnej
		<p>Uzasadnienie Działania:</p> <p>Utrzymanie dobrego stanu zdrowia osób pracujących jest niezbędne, aby zapewnić właściwy rozwój gospodarczy kraju. Jednym z poważnych czynników o charakterze zdrowotnym hamującym rozwój gospodarki, jest występowanie chorób o podłożu zawodowym (zarówno chorób zawodowych określonych w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. Nr 105, poz. 869) jak i chorób nie zamieszczonych w przedmiotowym załączniku do rozporządzenia, jednak których powstanie pośrednio pozostaje w związku przyczynowo-skutkowym z istniejącymi warunkami pracy). W aspekcie ekonomicznym stanowią one znaczne obciążenie finansowe zarówno dla budżetu</p>

		<p>państwa jak i budżetów gospodarstw domowych. Natomiast w kontekście społecznym są często powodem przerywania aktywności zawodowej pracowników. W związku z tym, aby zredukować te niekorzystne zjawiska, w ramach EFS opracowywane będą kompleksowe programy kierowane do określonych grup zawodowych/pracowniczych, ukierunkowane zarówno na profilaktykę jak i wspieranie powrotu do pracy osób, u których wystąpiły choroby zawodowe oraz choroby pośrednio zależne od warunków pracy. Zakłada się, że takie programy będą przyczyniać się do przedłużenia aktywności zawodowej, co jest bardzo istotne w perspektywie istniejącego trendu starzenia się społeczeństwa.</p> <p>Rozwój medycyny, coraz większa specjalizacja oraz wymogi prawne, stwarzają konieczność ustawicznego kształcenia personelu. W kontekście oddziaływania na rynek pracy i zwiększania zdolności adaptacyjnych pracowników służby zdrowia, wsparcie kierowane będzie przede wszystkim na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomyślowych (umożliwiających uzyskiwanie niezbędnych kwalifikacji zawodowych uprawniających do wykonywania zawodu) oraz wspieranie kształcenia specjalizacyjnego lekarzy deficytowych specjalności tj. kardiologów, onkologów oraz lekarzy medycyny pracy.. Ponieważ choroby o podłożu kardiologicznym i onkologicznym stanowią najczęstszą przyczynę zgonów w Polsce, zwiększanie możliwości podnoszenia specjalistycznych kwalifikacji zawodowych lekarzy zajmujących się tymi schorzeniami jest szczególnie uzasadnione. Osiągnięcie większej efektywności w leczeniu tych schorzeń będzie również pozytywnie oddziaływać na zdrowie osób pracujących, tym samym zwiększając możliwość ich dłuższej aktywności na rynku pracy.</p> <p>Jednocześnie dążąc do zwiększenia sprawności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w Polsce, w szczególności w obliczu zadłużenia publicznych zakładów opieki zdrowotnej, w tym szpitali, niezbędne jest prowadzenie działań ukierunkowanych na lepsze zarządzanie zakładami opieki zdrowotnej oraz na podnoszenie jakości udzielanych przez nie świadczeń zdrowotnych. Zwiększenie racjonalności gospodarowania</p>
--	--	--

		środkami finansowymi w ochronie zdrowia będzie wspomagane w ramach EFS dzięki rozwijaniu umiejętności kadry zarządzającej szpitalami z zakresu efektywnego zarządzania oraz wiedzy o skutecznych i efektywnych technologiach medycznych. Szkolenia będą również kierowane do dysponentów środków publicznych w ochronie zdrowia. Z kolei podwyższanie standardów i zwiększanie jakości usług świadczonych przez zakłady opieki zdrowotnej, w tym w szczególności przez szpitale będzie odbywać się poprzez wsparcie procesu akredytacji zakładów opieki zdrowotnej, prowadzonego przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	105 713 179 EUR
19.	Wkład ze środków unijnych	89 856 202 EUR
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	15 856 977 EUR
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 EUR
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – liczba programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy, opracowanych w ramach Działania; – liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły studia pomostowe w ramach Działania; – liczba lekarzy deficytowych specjalizacji (onkologia, kardiologia, medycyna pracy), którzy ukończyli w ramach Działania pełen

		<p>cykl kursów w ramach realizacji programu specjalizacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba przedstawicieli kadry zarządzającej oraz dysponentów środków publicznych w sektorze zdrowia, którzy zakończyli szkolenie z zakresu zarządzania w ramach Działania - liczba jednostek służby zdrowia posiadających akredytację Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia
--	--	---

Poddziałanie 2.3.1 Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie kompleksowych programów profilaktycznych przystosowanych do potrzeb poszczególnych grup pracowników/grup zawodowych, w szczególności ukierunkowanych na redukcję występowania chorób zawodowych (wdrożenie wybranych programów) - opracowanie kompleksowych programów ukierunkowanych na powrót do pracy określonych grup pracowników/grup zawodowych ze stwierdzonymi chorobami zawodowymi (wdrożenie wybranych programów)
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	66, 67
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr med. Jerzego Nofera w Łodzi - Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Polityki Zdrowotnej
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy zawodowe/grupy pracowników narażone na czynniki wywołujące choroby zawodowe - osoby, u których warunki pracy spowodowały wystąpienie choroby zawodowej (stwierdzono chorobę zawodową) lub orzeczono niezdolność do pracy
6.	Propozycje kryteriów wyboru	Kryteria:

	finansowanych operacji	– ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Funduszy Europejskich
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Funduszy Europejskich
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– kształcenie w ramach procesu specjalizacji lekarzy deficytowych specjalności, tj. onkologii, kardiologii, medycyny pracy oraz lekarzy z innych, wybranych dziedzin medycyny ¹⁹ – kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych, w szczególności w ramach studiów pomostowych ²⁰ – kształcenie podyplomowe i zawodowe przedstawicieli innych zawodów medycznych ²¹
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu</i>

¹⁹ Inne wybrane dziedziny medycyny zostaną określone w *Planie działania*

²⁰ Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 92, poz. 885) oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 11 maja 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia studiów zawodowych na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo (Dz. U. Nr 110, poz. 1170), nazwa tzw. studiów pomostowych brzmi: studia zawodowe na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo przeznaczone dla pielęgniarek, położnych, które posiadają świadectwo dojrzałości i są absolwentami liceów medycznych oraz medycznych szkół zawodowych kształcących w zawodzie pielęgniarki i położnej.

²¹ Określonych w *Planie działania*.

		<i>Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w zakresie procesu specjalizacyjnego lekarzy deficytowych specjalności, lekarzy z innych wybranych dziedzin medycyny oraz kształcenia podyplomowego i zawodowego przedstawicieli innych zawodów medycznych; - Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Pielęgniarek i Położnych lub Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych – w zakresie kształcenia zawodowego pielęgniarek i położnych.
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – lekarze kwalifikujący się do uczestnictwa w procesie kształcenia specjalizacyjnego z zakresu kardiologii, szeroko rozumianej onkologii (onkologii klinicznej, radioterapii onkologicznej, chirurgii onkologicznej, ginekologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej) oraz medycyny pracy; – pielęgniarki i położne kwalifikujące się do uczestnictwa w studiach pomostowych oraz ewentualnie do kursów specjalistycznych i kwalifikacyjnych²²; – lekarze kwalifikujący się do uczestnictwa w procesie kształcenia specjalizacyjnego z innych, wybranych dziedzin medycyny oraz/lub przedstawiciele innych zawodów medycznych²³
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Funduszy Europejskich
	Tryb dokonywania wyboru	projekty systemowe

²² Finansowanie kursów specjalistycznych i kwalifikacyjnych możliwe będzie tylko w przypadku posiadania środków wygenerowanych z części przeznaczonych na finansowanie Poddziałania 2.3.2.

²³ Finansowanie kształcenia podyplomowego możliwe będzie tylko w przypadku posiadania środków wygenerowanych z części przeznaczonych na finansowanie Poddziałania 2.3.2.

projektów	
Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Funduszy Europejskich
Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 2.3.3 Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie procesu akredytacji zakładów opieki zdrowotnej, w szczególności szpitali, posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów – szkolenia pracowników, w szczególności kadry zarządzającej zakładów opieki zdrowotnej, posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów oraz dysponentów środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia, tj. kadry zarządzającej NFZ – rozwój standardów kwalifikacji dla kadry zarządzającej w sektorze ochrony zdrowia
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytucznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	63, 72
4.	Typ beneficjentów	- Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia w zakresie projektów wspierających proces akredytacji

		<ul style="list-style-type: none"> - Narodowy Fundusz Zdrowia – w zakresie projektów dotyczących szkoleń pracowników zakładów opieki zdrowotnej oraz dysponentów środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia oraz rozwoju standardów kwalifikacji dla kadry zarządzającej w sektorze ochrony zdrowia - minister właściwy ds. zdrowia – Departament Ubezpieczenia Zdrowotnego – w zakresie projektów dotyczących szkoleń pracowników zakładów opieki zdrowotnej oraz dysponentów środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia oraz rozwoju standardów kwalifikacji dla kadry zarządzającej w sektorze ochrony zdrowia
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakłady opieki zdrowotnej, w szczególności szpitale, posiadające umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów - pracownicy, w szczególności kadra zarządzająca zakładów opieki zdrowotnej, które posiadają umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów - dysponenci środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia tj. kadra zarządzająca NFZ
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Funduszy Europejskich
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>

	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Funduszy Europejskich
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu II

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 2.1 <i>ROZWÓJ KADR NOWOCZESNEJ GOSPODARKI</i>	504 224 045	428 590 438	75 633 607
w tym Poddziałanie 2.1.1 <i>Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach</i>	373 970 602	317 875 011	56 095 591
w tym Poddziałanie 2.1.2 <i>Partnerstwo dla zwiększania adaptacyjności</i>	30 253 443	25 715 427	4 538 016
w tym Poddziałanie 2.1.3 <i>Wsparcie systemowe na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw</i>	100 000 000	85 000 000	15 000 000
Działanie 2.2 <i>WSPARCIE DLA SYSTEMU ADAPTACYJNOŚCI KADR</i>	168 074 682	142 863 480	25 211 202
w tym Poddziałanie 2.2.1 <i>Poprawa jakości usług świadczonych przez instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności</i>	142 433 656	121 068 607	21 365 049
w tym Poddziałanie 2.2.2 <i>Poprawa jakości świadczonych usług szkoleniowych</i>	25 641 026	21 794 873	3 846 153
Działanie 2.3 <i>WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ZDROWIA OSÓB PRACUJĄCYCH ORAZ POPRAWA JAKOŚCI FUNKCJONOWANIA SYSTEMU OCHRONY ZDROWIA</i>	105 713 179	89 856 202	15 856 977
w tym Poddziałanie 2.3.1 <i>Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych</i>	2 147 200	1 825 120	322 080

w tym Poddziałanie 2.3.2 <i>Doskonalenie zawodowe kadr medycznych</i>	100 444 979	85 378 232	15 066 747
w tym Poddziałanie 2.3.3 <i>Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia</i>	3 121 000	2 652 850	468 150
OGÓŁEM PRIORYTET II	778 011 906	661 310 120	116 701 786

Priorytet III
WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU
OŚWIATY

PRIORYTET III

WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY

Opis Priorytetu III

Wzrost gospodarczy oraz poprawa zatrudnienia nie są możliwe bez zwiększenia skali inwestycji w system oświaty oraz podniesienia efektywności kształcenia. Coraz ściślejsze powiązanie gospodarki i systemu kształcenia narzuca coraz większą potrzebę modernizowania instytucji oświatowych i programów kształcenia.

Priorytet III koncentruje się na podwyższaniu jakości funkcjonowania systemu oświaty, zakładając wprowadzenie rozwiązań systemowych w zakresie monitoringu i ewaluacji, rozwój badań edukacyjnych oraz ich powiązanie z polityką edukacyjną. Nowe rozwiązania obejmują również działania na rzecz zwiększenia efektywności nadzoru pedagogicznego, sprawowanego przez kuratorów oświaty oraz zarządzania oświatą na poziomie organów prowadzących szkoły.

W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia niezbędny jest rozwój systemu zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych w obszarze oświaty. Zadanie to realizowane będzie m.in. poprzez wypracowanie obiektywizowanego narzędzia oceny skutków działań w obszarze oświaty, które będzie wykorzystywane w kompleksowych działaniach badawczych i analitycznych, wspomagających rozwój systemu kształcenia. Pozyskiwaniu obiektywnych danych statystycznych służyć będzie rozbudowywany System Informacji Oświatowej. Równocześnie odpowiednio wzmocniony system egzaminów zewnętrznych zapewni rzetelną informację dotyczącą wyników kształcenia, a więc efektywności instytucji systemu oświaty.

Wyniki badań i analiz wykorzystywane będą w kształtowaniu polityki edukacyjnej państwa, przyczyniając się do doskonalenia podstaw programowych. Posłużą także do usprawnienia systemu finansowania oświaty, co przyczyni się do zwiększenia efektywności zarządzania w instytucjach oświatowych. Wprowadzanie rozwiązań innowacyjnych (dotyczących m.in. nowoczesnych form kształcenia) poprzedzane będzie – w miarę potrzeby – finansowaniem działań o charakterze pilotażowym.

Poprawie jakości kształcenia będzie służyć modernizacja systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli, z uwzględnieniem akredytacji oraz opracowanie i wdrożenie innowacyjnych, ponadregionalnych programów doskonalenia nauczycieli.

Dostosowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy będą służyć prace nad aktualizacją podstaw programowych oraz nad innowacyjnymi programami nauczania oraz materiałami dydaktycznymi, zwłaszcza obejmującymi kształtowanie tzw. kompetencji kluczowych z zakresu przedmiotów matematycznych, przyrodniczych i technicznych. Rozwój portalu edukacyjnego Scholaris umożliwi upowszechnienie innowacyjnych programów i metod dydaktycznych wśród nauczycieli.

Przewiduje się także realizację ponadregionalnych programów rozwijania zainteresowań naukami matematycznymi, przyrodniczymi i technicznymi, w uzupełnieniu do projektów rozwojowych szkół, które będą realizowane na szczeblu regionalnym w ramach Priorytetu IX. Działania te przyczynią się do poprawy zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.

Inną formą służącą zbliżeniu realiów szkolnych do oczekiwań rynku pracy będą innowacyjne formy doskonalenia nauczycieli w przedsiębiorstwach, obejmujące m.in. staże i praktyki o czasie trwania nie krótszym niż 40 godzin szkoleniowych.

Dostosowanie systemu edukacji (kształcenia i szkolenia) do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy realizowane będzie ponadto poprzez opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji, poprzedzone opracowaniem Krajowych Ram Kwalifikacji, spójnych z Europejskimi Ramami Kwalifikacji. Prace te ułatwią potwierdzanie (tzw. walidację) kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych poza formalnym systemem oświaty, np. w wyniku szkoleń bądź pracy zawodowej, a także zapewnią lepszą porównywalność różnych form kształcenia. W konsekwencji ułatwi to obywatelom funkcjonowanie na rynku pracy, zarówno krajowym jak też międzynarodowym

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu III powinny przyczynić się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu III:

1. Dokonania przeglądu wszystkich aktualnie obowiązujących podstaw programowych.
2. Wdrożenia 100 innowacyjnych programów nauczania, w tym w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych.
3. Objęcia 15% nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu doskonaleniem zawodowym we współpracy z przedsiębiorstwami.
4. Zastosowania przez 13% jednostek prowadzących kształcenie nauczycieli (tj. szkół wyższych oraz kolegiów nauczycielskich) nowych form i zasad kształcenia nauczycieli.
5. Objęcia 15% jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli jednolitym systemem akredytacji.
6. Zrealizowania 95% Planu Działań dotyczącego wzmocnienia zdolności ewaluacyjno-badawczych systemu edukacji.
7. Wdrożenia 100% Planu Działań obejmującego opracowanie Krajowych Ram Kwalifikacji /spójnych z Europejskimi Ramami Kwalifikacji/ oraz opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji.

3.1. MODERNIZACJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA I NADZORU W OŚWIACIE

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Ekonomiczny
15.	Nazwa i numer działania	3.1 Modernizacja systemu zarządzania i nadzoru w oświacie
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Wzmocnienie zdolności systemu edukacji w zakresie monitoringu, ewaluacji i badań edukacyjnych oraz ich wykorzystanie w polityce edukacyjnej i zarządzaniu oświatą.
		Uzasadnienie Działania:

		<p>Działanie zakłada wypracowanie i wdrożenie rozwiązań organizacyjnych i instytucjonalnych do realizacji i koordynacji programów badawczych w obszarze funkcjonowania systemu oświaty, w szczególności ukierunkowanych na ocenę jakości i efektywności procesu kształcenia oraz analizę systemu kształcenia pod kątem przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy. W ramach Działania zakłada się także rozwój Systemu Informacji Oświatowej, tak, by stał się on jak najpełniejszym źródłem danych w obszarze oświaty, spójnym z innymi systemami informatycznymi funkcjonującymi w systemie edukacji. Realizacja Działania 3.1 zapewni koordynację pozyskiwania danych, dzięki czemu możliwe będzie wypracowywanie spójnych rekomendacji dla polityki edukacyjnej państwa.</p> <p>W ramach Działania przewiduje się również programy wzmocnienia jakości i efektywności systemu nadzoru pedagogicznego rozumianego jako ocenianie stanu, warunków i efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli, wspieranie i inspirowanie tej działalności oraz kontrola przestrzegania prawa w tym zakresie. W ocenianiu tym podstawą będą wymierne wskaźniki, z wykorzystaniem szacunków edukacyjnej wartości dodanej (EWD), jako komplementarnego sposobu oceny jakości pracy szkół, dającego znacznie większy zasób informacji niż wyłącznie wyniki egzaminów.</p> <p>Działania te pozwolą na identyfikację szkół o szczególnie niskiej jakości nauczania, a także szkół o wysokiej jakości, co da podstawę do uruchomienia, odpowiednio, programów naprawczych lub upowszechnienia dobrych praktyk. Tym samym nadzór pedagogiczny, jako jeden z podstawowych instrumentów zarządzania oświatą umożliwi podejmowanie racjonalnych decyzji w tym obszarze. W ramach Działania planuje się również wypracowanie rozwiązań wspierających uczestników systemu oświaty na poziomie regionalnym i lokalnym w kształtowaniu polityk edukacyjnych poprzez doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie organów prowadzących szkoły.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	226 000 000 euro

19.	Wkład ze środków unijnych	192 100 000 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	33 900 000 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł - jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba projektów analitycznych i badawczych zrealizowanych w ramach Planu Działań – Liczba pracowników nadzoru pedagogicznego, którzy zakończyli udział w projekcie w ramach Działania

Poddziałanie 3.1.1 Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – badania w obszarze funkcjonowania systemu oświaty, w tym dotyczące efektywności kształcenia oraz dostosowania jego zakresu do potrzeb rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych zagrożonych marginalizacją – opracowanie i wdrożenie koncepcji instytucjonalnego zaplecza badawczego – przygotowanie kadr badawczych w dziedzinie badań edukacyjnych, m.in. poprzez uruchomienie studiów podyplomowych i studiów doktoranckich – usprawnienie systemu zbierania i analizy danych dotyczących funkcjonowania systemu oświaty, m.in. poprzez rozwój Systemu Informacji Oświatowej
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Instytut Badań Edukacyjnych – Centrum Informatyczne Edukacji
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – placówki oświatowe – uczelnie i jednostki naukowe – administracja oświatowa – organy prowadzące szkoły i placówki – kuratoria oświaty i inne instytucje realizujące nadzór pedagogiczny – Centralna Komisja Egzaminacyjna – Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – Ministerstwo Edukacji Narodowej – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

		– placówki kształcenia i doskonalenia nauczycieli
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 3.1.2 Modernizacja systemu nadzoru pedagogicznego – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– opracowanie koncepcji modernizacji systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły – wdrożenie zmodernizowanego systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły – doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym , w tym zarządzania procesami zmian w systemie oświaty
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme)	72

	dimension)	
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – minister właściwy ds. oświaty i wychowania – kuratorzy oświaty
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkoły i placówki oświatowe oraz ich organy prowadzące – administracja oświatowa – Centralna i Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – minister właściwy ds. oświaty i wychowania
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

3.2 ROZWÓJ SYSTEMU EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy – 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy – 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 – PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Ekonomiczny
15.	Nazwa i numer działania	3.2 Rozwój systemu egzaminów zewnętrznych
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Wzmocnienie zdolności systemu edukacji w zakresie monitoringu, ewaluacji i badań edukacyjnych oraz ich wykorzystanie w polityce edukacyjnej i zarządzaniu oświatą.
		Uzasadnienie Działania: W ramach Działania planuje się realizację szeregu badań dotyczących jakości i efektywności systemu

		<p>egzaminów zewnętrznych. Wybrane tematy badawcze będą kontynuacją projektów realizowanych przy wsparciu z EFS w latach 2004-2006. Kontynuacja powyższych badań jest istotna ze względu na konieczność stałego monitorowania systemu egzaminów zewnętrznych oraz wprowadzanych w jego ramach zmian. W oparciu o wyniki przeprowadzonych badań nastąpi wypracowanie systemu analizy danych pochodzących z wyników egzaminów zewnętrznych. System ten pozwoli na rozszerzenie wpływu egzaminów zewnętrznych na zwiększenie jakości i efektywności pracy szkół. Informacje na temat wyników badań realizowanych dzięki wsparciu Działania 3.2 będą szeroko rozpowszechniane, między innymi poprzez specjalistyczne publikacje. W ramach Działania planowane są także programy pilotażowe dotyczące modyfikacji systemu egzaminów na poszczególnych etapach kształcenia. Modyfikacja ta przyczyni się do zwiększenia powiązań między różnymi poziomami egzaminów zewnętrznych, a tym samym – do uspołnienia całego systemu. W ramach Działania nastąpi również wsparcie kadr państwowego systemu egzaminów zewnętrznych, m.in. poprzez szkolenia oraz staże.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	230 587 266 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	195 999 176 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	34 588 090 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP

25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł - jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	– Liczba szkół, w których upowszechniono narzędzie i metodologię pomiaru EWD (edukacyjnej wartości dodanej)

projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Badania dotyczące jakości i efektywności systemu egzaminów zewnętrznych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analiza standardów wymagań egzaminacyjnych m.in. w kontekście standardów kształcenia na studiach wyższych – badania trafności narzędzi pomiarowych wykorzystywanych przez system – badania jakości i kryteriów oceny zadań egzaminacyjnych – badania uwarunkowań wyników egzaminów – badania EWD (edukacyjnej wartości dodanej) – programy pilotażowe w zakresie modyfikacji systemu egzaminów na poszczególnych etapach kształcenia, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • pilotaż matury z matematyki oraz innych przedmiotów • pilotaż egzaminu gimnazjalnego z języka obcego • pilotaż nowej formuły sprawdzianu po klasie VI • pilotaż egzaminów on-line <p>Wsparcie zwiększające efektywność pracy komisji egzaminacyjnych (z zastosowaniem międzynarodowej wymiany doświadczeń), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkolenia i staże pracowników i
----	--	--

		<p>współpracowników komisji egzaminacyjnych w zakresie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metodologii badań • diagnostyki edukacyjnej • zarządzania procesami podnoszenia jakości w edukacji <p>– przygotowanie programów szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów, egzaminatorów, weryfikatorów, przewodniczących zespołów egzaminacyjnych</p> <p>– specjalistyczne publikacje dotyczące egzaminów zewnętrznych</p>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	Centralna Komisja Egzaminacyjna
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Centralna Komisja Egzaminacyjna – Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – szkoły i placówki oświatowe i ich organy prowadzące – minister właściwy ds. oświaty i wychowania – minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – izby rzemieślnicze i inne organizacje rzemiosła
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru	projekty systemowe

projektów	
Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
Procedura odwoławcza	nie dotyczy

3.3 POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Ekonomiczny
15.	Nazwa i numer działania	3.3 Poprawa jakości kształcenia
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Zwiększenie zdolności systemu do kształcenia zorientowanego na efekty nauczania i uczenia się
		Uzasadnienie Działania: W ramach Działania planuje się opracowanie i uruchomienie studiów stanowiących podstawowy element spójnego systemu kształcenia nauczycieli. W ramach Działania nastąpi również opracowanie i

		<p>wdrożenie jednolitych zasad i procedur akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli, które to zasady będą obowiązywać na terenie całego kraju. Dzięki wsparciu Działania 3.3 wybrane szkoły zostaną przygotowane do prowadzenia praktyk dla studentów będących przyszłymi nauczycielami.</p> <p>Ponadto Działanie 3.3 zakłada wykorzystanie wniosków i wdrożenie rekomendacji z badań wypracowanych w Działaniu 3.1 do modernizacji procesu kształcenia poprzez doskonalenia podstaw programowych oraz opracowanie nowych programów kształcenia (w tym w formie na odległość), tak, aby były one jak najlepiej dostosowane do wymagań, jakie stawia przed absolwentami społeczeństwo oparte na wiedzy oraz nowoczesna gospodarka. Wypracowane w ten sposób dobre praktyki będą upowszechniane na terenie całego kraju, między innymi za pośrednictwem portalu edukacyjnego Scholaris. Portal ten stanowi cenne źródło informacji oraz materiałów metodycznych i dydaktycznych, z których korzystać mogą wszyscy uczestnicy procesu kształcenia. Z tego względu, wsparcie EFS na rzecz rozbudowy portalu będzie kontynuowane w latach 2007-2013.</p> <p>W ramach Działania zostaną opracowane i wdrożone ponadregionalne programy zmierzające do podnoszenia u uczniów podstawowych umiejętności oraz kompetencji o kluczowym znaczeniu dla zdolności do zatrudnienia oraz dla kontynuowania edukacji. W ramach Działania przewiduje się również programy rozwijania zainteresowań naukowych uczniów. Programy te przyczynią się do podniesienia jakości oferty edukacyjnej szkół, a za tym do lepszych wyników w nauce osiągniętych przez uczniów, którzy uzyskają dzięki temu większe szanse na kontynuowanie edukacji lub podjęcie zatrudnienia.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	482 287 705 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	409 944 549 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	72 343 156 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro

22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł - jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba jednostek prowadzących kształcenie nauczycieli (tj. szkół wyższych oraz kolegiów nauczycielskich), które zastosowały nowe formy i zasady kształcenia nauczycieli – Liczba jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli, które otrzymały wsparcie w ramach Działania w celu uzyskania akredytacji – Liczba podstaw programowych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej objętych przeglądem w celu lepszego ich zorientowania na potrzeby rynku pracy – Liczba opracowanych i upowszechnionych innowacyjnych programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych

Podziałanie 3.3.1 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– ujednolicenie i wdrożenie systemu doskonalenia nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	– minister właściwy ds. oświaty i wychowania
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Między innymi: – szkoły i placówki oświatowe – administracja oświatowa – organy prowadzące szkoły i placówki – kuratoria oświaty i inne instytucje realizujące nadzór pedagogiczny – Centralna Komisja Egzaminacyjna – Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – Ministerstwo Edukacji Narodowej – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – placówki kształcenia i doskonalenia nauczycieli
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania –

	wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Podziałanie 3.3.2 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie wybranych szkół do realizacji praktyk przez studentów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela – uruchomienie nowego typu studiów wyższych i podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkoły i placówki oświatowe – administracja oświatowa – organy prowadzące szkoły i placówki – kuratoria oświaty i inne instytucje realizujące nadzór pedagogiczny – Centralna Komisja Egzaminacyjna – Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – Ministerstwo Edukacji Narodowej – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – placówki kształcenia i doskonalenia nauczycieli
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.		

Opis systemu wyboru projektów:

	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych

Poddziałanie 3.3.3 Modernizacja treści i metod kształcenia - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – doskonalenie podstaw programowych ukierunkowane na zapewnienie zgodności kształcenia z wymogami gospodarki opartej na wiedzy – opracowanie, wdrożenie i upowszechnianie innowacyjnych programów i metod oraz najlepszych praktyk (dydaktycznych, organizacyjnych), m.in. poprzez rozwój portalu edukacyjnego Scholaris – opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów dla działających za granicą szkół, które należą do polskiego systemu oświaty oraz dla uczniów – dzieci obywateli polskich przebywających czasowo za granicą, umożliwiającym kontynuowanie nauki w polskim systemie oświaty – programy indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów klas I – III szkół podstawowych²⁴
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy	72

²⁴ Typ projektu realizowany przez Ministra pełniącego funkcję organu prowadzącego dla szkół artystycznych

	strukturalnych (priority theme dimension)	
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – Minister właściwy ds.. oświaty i wychowania – Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej – Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli – Zespół Szkół dla Dzieci Obywateli Polskich Czasowo Przebywających Za Granicą – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkoły i placówki oświatowe – uczelnie i jednostki naukowe – administracja oświatowa – organy prowadzące szkoły i placówki – kuratoria oświaty i inne instytucje realizujące nadzór pedagogiczny – Centralna Komisja Egzaminacyjna – Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – Ministerstwo Edukacji Narodowej – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – placówki kształcenia i doskonalenia nauczycieli – dzieci i młodzież przebywające za granicą
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych

	przyznaniu wsparcia dla projektu	
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów, materiałów dydaktycznych i metod kształcenia dotyczących m.in. kształcenia w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych oraz przedsiębiorczości – ponadregionalne programy rozwijania kompetencji kluczowych uczniów w szczególności w zakresie: technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkoły i placówki oświatowe – uczelnie i jednostki naukowe – administracja oświatowa – organy prowadzące szkoły i placówki – kuratoria oświaty i inne instytucje realizujące nadzór pedagogiczny – Centralna Komisja Egzaminacyjna – Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – Ministerstwo Edukacji Narodowej – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – placówki kształcenia i doskonalenia nauczycieli – dzieci i młodzież przebywające za granicą

6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych

3.4 OTWARTOŚĆ SYSTEMU EDUKACJI W KONTEKŚCIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 – PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Ekonomiczny
15.	Nazwa i numer działania	3.4 Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Opracowanie i wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji i Krajowego Systemu Kwalifikacji oraz upowszechnienie uczenia się przez całe życie.
		Uzasadnienie Działania: W ramach Działania zaplanowano wsparcie

		<p>ukierunkowane na ułatwienie uczniom dostępu do usług w zakresie poradnictwa zawodowego. Ponadto w Działaniu przewiduje się opracowanie narzędzi diagnostycznych i materiałów metodycznych wspomagające proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów, w tym wsparcie instytucji oświatowych prowadzących doradztwo edukacyjno-zawodowe poprzez wyposażenie ich w te materiały i narzędzia. Zadanie to stanowić będzie kontynuację wsparcia, jakie instytucje oświatowe prowadzące doradztwo edukacyjno-zawodowe dotychczas otrzymały ze środków EFS. W obszarze kształcenia zawodowego zostaną również podjęte działania, których celem będzie wypracowanie instrumentów (organizacyjnych i prawnych) do rozwoju i poprawy jakości szkolnictwa zawodowego oraz promocji umiejętności zawodowych. W ramach Działania zostanie również opracowany i wdrożony system kształcenia na odległość.</p> <p>Ponadto w ramach Działania planuje się pilotażowe wdrożenie programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcenia zawodowego w przedsiębiorstwach (nauczyciel, który przeszedł kurs doskonalący w przedsiębiorstwie, będzie prowadził kształcenie bardziej dostosowane do realiów nowoczesnej gospodarki). Realizacja powyższego projektu pozwoli na wypracowanie dobrych praktyk w zakresie doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego. Późniejsze upowszechnienie informacji dotyczących przykładów dobrej praktyki przyczyni się do podniesienia jakości kształcenia zawodowego.</p> <p>Opracowanie wdrożenia Krajowego Systemu Kwalifikacji przebiegać będzie w trzech etapach. Pierwszy etap obejmuje działania o charakterze analityczno-badawczym. Podstawowym zadaniem, jakie będzie realizowane w ramach tego etapu, jest zebranie informacji o wszystkich kompetencjach oraz kwalifikacjach występujących na polskim rynku pracy, niezależnie od sposobu ich nabywania. W ramach tego etapu przeprowadzona zostanie analiza aktów prawnych i innych dokumentów konstytuujących i opisujących formalny i pozaformalny system kształcenia i szkolenia. Planuje się także zbadanie i zidentyfikowanie - m.in. w drodze reprezentatywnych badań sondażowych – posiadanych przez pracowników kompetencji nabytych w trybie pozaformalnym i nieformalnym oraz oczekiwań społecznych (korzyści) związanych</p>
--	--	--

		<p>z ich formalnym potwierdzeniem. Identyfikacja kompetencji i kwalifikacji nabywanych w trybie formalnym (w formach szkolnych i pozaszkolnych), pozaformalnym i nieformalnym pozwoli na przejście do drugiego etapu realizacji zadania, który polegać będzie na ustrukturyzowaniu i opisanu zidentyfikowanych kompetencji i kwalifikacji, czego wynikiem będzie powstanie Krajowych Ram Kwalifikacji. Zakłada się, że Krajowe Ramy Kwalifikacji utworzone dzięki wsparciu Działania 3.4 będą korespondowały z Europejskimi Ramami Kwalifikacji, co ma ułatwić porównywalność i uznawalność kwalifikacji na poziomie międzynarodowym. Trzeci etap realizacji zadania polegać będzie na opracowaniu i wdrożeniu zasad i procedur potwierdzania kompetencji i kwalifikacji nabywanych w trybie formalnym, pozaformalnym i nieformalnym, czego wynikiem będzie powstanie Krajowego Systemu Kwalifikacji. W ramach tego etapu planuje się także realizację działań o charakterze instytucjonalnym, tj. wsparcie tworzenia struktur organizacyjnych wdrażających Krajowy System Kwalifikacji (nowych bądź powstałych na bazie obecnych instytucji funkcjonujących w ramach systemu oświaty).</p> <p>W ramach działania prowadzone będą także ogólnopolskie kampanie upowszechniające model uczenia się przez całe życie.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	67 361 297 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	57 257 103 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	10 104 194 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy

24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł - jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach Działania – Liczba zawodów usystematyzowanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji.

Poddziałanie 3.4.1 Opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – badania i analizy dotyczące kompetencji i kwalifikacji występujących na polskim rynku pracy, a także możliwości nabywania i potwierdzania kwalifikacji – opracowanie Krajowych Ram Kwalifikacji - opis i usystematyzowanie kompetencji i kwalifikacji według poziomu i zakresu kształcenia – budowa Krajowego Systemu Kwalifikacji - opracowanie i wdrożenie zasad i procedur potwierdzania kompetencji i kwalifikacji nabywanych w trybie formalnym (w formach szkolnych i pozaszkolnych) pozaformalnym i nieformalnym, a także wsparcie rozwiązań organizacyjno-instytucjonalnych (tworzenia i doskonalenia struktur organizacyjnych Systemu)
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i>

3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Instytut Badań Edukacyjnych
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkoły i placówki oświatowe oraz ich organy prowadzące – administracja oświatowa – pracodawcy – izby rzemieślnicze i inne organizacje rzemiosła – uczelnie – Centralna i Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – Ministerstwo Edukacji Narodowej – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Wdrażanie operacji następuje zgodnie z <i>Wytycznymi Instytucji Zarządzającej PO KL</i> , wydanymi na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658).
Opis systemu wyboru projektów:		
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i> .
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 3.4.2 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – ogólnopolskie kampanie upowszechniające model uczenia się przez całe życie – opracowanie i wdrożenie modelu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz internetowego systemu poradnictwa zawodowego – opracowanie i wdrożenie systemu edukacji na odległość – opracowanie systemu rozwijania i promocji umiejętności zawodowych
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkoły i placówki oświatowe oraz ich organy prowadzące – administracja oświatowa – pracodawcy – uczniowie, studenci, osoby pracujące, bezrobotne i poszukujące pracy – uczelnie – Centralna i Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – Ministerstwo Edukacji Narodowej – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej	
		Informacje na temat procedury zawarte są w

	wniosku o dofinansowanie	rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania - Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 3.4.3 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie - projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – opracowanie narzędzi diagnostycznych i materiałów metodycznych wspomagających proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów – opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczniowie – nauczyciele i doradcy zawodowi – instytucje oświatowe prowadzące doradztwo edukacyjno-zawodowe – placówki kształcenia i doskonalenia nauczycieli – szkoły i placówki oświatowe oraz ich organy prowadzące – kuratoria oświaty – Centralna i Okręgowe Komisje Egzaminacyjne – uczelnie i jednostki naukowe – administracja oświatowa – organy prowadzące szkoły i placówki – Ministerstwo Edukacji Narodowej

		– Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. oświaty i wychowania – Departament Funduszy Strukturalnych

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu III

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 3.1 <i>MODERNIZACJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA I NADZORU W OŚWIACIE</i>	226 000 000,00	192 100 000,00	33 900 000,00
w tym Poddziałanie 3.1.1 <i>Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty</i>	126 000 000,00	107 100 000,00	18 900 000,00
w tym Poddziałanie 3.1.2 <i>Modernizacja systemu nadzoru pedagogicznego</i>	100 000 000,00	85 000 000,00	15 000 000,00
Działanie 3.2 <i>ROZWÓJ SYSTEMU EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH</i>	230 587 266,00	195 999 176,00	34 588 090,00
Działanie 3.3 <i>POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA</i>	482 287 705,00	409 944 549,00	72 343 156,00
w tym Poddziałanie 3.3.1 <i>Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli – projekty systemowe</i>	6 918 000,00	5 880 300,00	1 037 700,00
w tym Poddziałanie 3.3.2 <i>Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli – projekty konkursowe</i>	227 369 705,00	193 264 249,00	34 105 456,00
w tym Poddziałanie 3.3.3 <i>Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty systemowe</i>	16 660 000,00	14 161 000,00	2 499 000,00
w tym Poddziałanie 3.3.4 <i>Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe</i>	231 340 000,00	196 639 000,00	34 701 000,00
Działanie 3.4 <i>OTWARTOŚĆ SYSTEMU</i>	67 361 297,00	57 257 103,00	10 104 194,00

<i>EDUKACJI W KONTEKŚCIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ZYCIE</i>			
w tym Poddziałanie 3.4.1 <i>Opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji</i>	22 302 877,00	18 957 446,00	3 345 431,00
w tym Poddziałanie 3.4.2 <i>Upowszechnianie uczenia się przez całe życie – projekty systemowe</i>	16 000 000,00	13 600 000,00	2 400 000,00
w tym Poddziałanie 3.4.3 <i>Upowszechnianie uczenia się przez całe życie – projekty konkursowe</i>	29 058 420,00	24 699 657,00	4 358 763,00
OGÓŁEM PRIORYTET III	1 006 236 268,00	855 300 828,00	150 935 440,00

Priorytet IV
SZKOLNICTWO WYŻSZE
I NAUKA

PRIORYTET IV

SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA

Opis Priorytetu IV

Zachodzące w latach dziewięćdziesiątych przemiany w polskiej gospodarce rozbudziły aspiracje edukacyjne młodzieży. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia zwiększa się możliwość uzyskania pracy i wyższych płac, a także rośnie mobilność zawodowa pracowników. Wszystko to sprawia, że odsetek młodzieży podejmującej studia istotnie wzrasta od początku lat dziewięćdziesiątych do chwili obecnej. Jednocześnie jednak istnieje wiele problemów strukturalnych w obszarze szkolnictwa wyższego wśród których należy wymienić: zróżnicowanie jakości kształcenia, małą popularność kierunków ścisłych oraz zbyt niskie tempo wzrostu liczebności kadry akademickiej w stosunku do gwałtownego przyrostu liczby studentów.

W wymiarze europejskim zarówno Strategia Lizbońska jak i opracowany przez Komisję Europejską w ramach Procesu Bolońskiego dokument *Rola uniwersytetów w Europie wiedzy* wyraźnie akcentują rolę jaką szkolnictwo wyższe powinno odegrać w rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, dzięki której obecnie w Europie postaje ok. połowa nowych miejsc pracy. Osiągnięcie tego celu stawia jednak przed europejskim szkolnictwem wyższym szereg wyzwań takich jak: zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, bliskiej współpracy instytucji szkolnictwa wyższego i jednostek sektora badawczo – rozwojowego z sektorem gospodarki, a w szczególności przemysłu wysokich technologii, otwartości i współpracy międzynarodowej środowisk akademickich, a także mobilności studentów i kadry akademickiej. Wyzwania te w równym stopniu odnoszą się do obecnej kondycji szkolnictwa wyższego jak i sektora badawczo – rozwojowego w Polsce.

Konieczność powiązania sektora nauki z sektorem gospodarki wymaga więc podniesienia kwalifikacji kadr sektora badawczo – rozwojowego, zwłaszcza w zakresie umiejętności zarządzania projektami badawczymi i w zakresie komercjalizacji wyników prac badawczych.

Priorytet IV koncentruje się na podwyższaniu jakości funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego, zarówno poprzez stworzenie korzystnych warunków systemowo – organizacyjnych dla efektywnego zarządzania szkolnictwem wyższym, jak też poprzez wywołanie impulsów rozwojowych wpływających na dostępność i rozwój tych kierunków kształcenia, których znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy jest największe.

Wsparcie systemowe w ramach Priorytetu zostanie przeznaczone na analizę stanu polskiego szkolnictwa wyższego, wskazanie deficytów oraz wypracowanie efektywnych narzędzi zarządzania i zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Ponadto prace w zakresie opracowywania i modernizacji metod i programów kształcenia oraz standardów międzynarodowej uznawalności i akredytacji przyczynią się do zwiększenia otwartości i mobilności środowisk akademickich.

Strategiczną rolę w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności polskiej gospodarki mogą odegrać absolwenci kierunków technicznych, matematycznych przyrodniczych, mających kluczowe znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy. W obecnej strukturze populacji osób kończących studia absolwenci tych kierunków stanowią niewystarczający, niski odsetek. Dlatego konieczne jest stymulowanie podaży absolwentów kierunków ścisłych poprzez zamawianie kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych.

Istnieje również potrzeba realizacji projektów z zakresu ochrony własności intelektualnej i przemysłowej oraz marketingu wyników prac badawczych.

Do realizacji celu Priorytetu przyczyniać się będą zwłaszcza programy rozwojowe uczelni. Programy te będą mogły obejmować szereg wybranych przez daną uczelnię zagadnień (m.in. rozwój oferty kształcenia w tym e-learningu, doskonalenie kadry, organizację praktyk i staży dla studentów, współpracę z pracodawcami i jednostkami naukowymi w zakresie realizacji procesu kształcenia oraz współpracę międzynarodową). W tym zakresie, w szczególności wspierane również będzie kształcenie na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych, ze względu na ich priorytetowe znaczenie dla potrzeb rynku pracy i konkurencyjności gospodarki.

Realizowane równoległe projekty dotyczące rozwoju kapitału ludzkiego w obszarze badań i innowacji, m.in. w zakresie umiejętności zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji ich wyników służyć będą podnoszeniu konkurencyjności sektora nauki i przedsiębiorstw. Przyczyni się to do podniesienia kwalifikacji kadr systemu B+R, poprawy jakości i efektywności badań oraz w rezultacie do wzrostu innowacyjności gospodarki.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu IV powinny przyczyniać się do realizacji odpowiednich celów szczegółowych określonych dla Priorytetu IV:

1. Wdrożenia programów rozwojowych przez 22,5% uczelni.
2. Wzrostu odsetka kierunków ocenionych przez Państwową Komisję Akredytacyjną jako wyróżniające z 1,25% do 5%.
3. Wdrożenia modeli zarządzania jakością i kontroli jakości kształcenia przez 27% instytucji szkolnictwa wyższego.
4. 7% wzrostu liczby studentów uczestniczących w stażach lub praktykach (w tym uczestniczących w stażach i praktykach trwających co najmniej 3 miesiące).
5. Zwiększenia do 22% odsetka absolwentów kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych.
6. Zmniejszenia o 33% odsetka studentów, niekontynuujących nauki po I roku studiów na kierunkach matematyczno-przyrodniczych i technicznych.
7. Zwiększenia do 7,3% odsetka pracowników sektora B+R, którzy podnieśli swoje kwalifikacje w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych.

4.1 WZMOCNIENIE I ROZWÓJ POTENCJAŁU DYDAKTYCZNEGO UCZELNI ORAZ ZWIEKSZENIE LICZBY ABSOLWNTÓW KIERUNKÓW O KLUCZOWYM ZNACZENIU DLA GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - Departament Wdrożeń i Innowacji
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego
15.	Nazwa i numer działania	4.1 Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego szkolnictwa wyższego
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: – budowa potencjału rozwojowego uczelni poprzez umożliwienie im rozszerzenia i wzbogacenia oferty edukacyjnej

		<p>– zapewnienie efektywnego zarządzania systemem szkolnictwa wyższego oraz dostosowanie struktury podaży absolwentów do potrzeb gospodarki</p>
		<p>Uzasadnienie Działania:</p> <p>Wsparcie w ramach Działania będzie ukierunkowane na podniesienie jakości kształcenia na poziomie wyższym poprzez realizację programów rozwoju uczelni i wsparcie systemowe dla szkolnictwa wyższego. W obecnej sytuacji szkolnictwo wyższe cechuje się nierównomiernym stopniem rozwoju pod względem jakości oferowanych usług edukacyjnych. Pomimo znacznego zwiększenia dostępności szkolnictwa wyższego, poprzez rozwój szkół niepublicznych, nadal istotnym problemem pozostaje jakość nauczania, która w wielu przypadkach jest ograniczona niskim potencjałem uczelni i znacznie odbiega od wymagań określonych przez rynek pracy.</p> <p>Programy rozwojowe uczelni umożliwią podniesienie jakości oferowanych przez nie usług edukacyjnych, koncentrując się m. in. na otwieraniu nowych kierunków studiów lub specjalności na istniejących kierunkach oraz realizacji studiów podyplomowych. Obejmą one również rozszerzanie oferty edukacyjnej na istniejących kierunkach, w szczególności w obszarach istotnych dla rozwoju gospodarki, podnoszenie kwalifikacji kadry akademickiej oraz realizację programów współpracy międzynarodowej.</p> <p>Szczególnie istotnym elementem programów rozwojowych uczelni będzie dostosowywanie kształcenia do potrzeb rynku pracy i uwarunkowań gospodarczych. Wsparciem objęta zostanie również współpraca uczelni z pracodawcami i jednostkami badawczo – rozwojowymi przyczyniająca się do modernizacji i większej innowacyjności nauczania, a także zwiększenia znaczenia praktycznych form nauczania (praktyki i staże studenckie). Równolegle przewiduje się wsparcie dla działalności w zakresie doradztwa, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy realizowanego przez akademickie biura karier oraz przedsiębiorczości akademickiej.</p> <p>Elementem uzupełniającym będą systemy stypendialne dla doktorantów i młodych doktorów oraz kadry wizytującej, jako instrument rozwoju kadry akademickiej o najwyższych kwalifikacjach. Wsparciem będą także objęte projekty podwyższające kwalifikacje kadry dydaktycznej i na uczelniach.</p>

		<p>Strategiczną rolę w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności polskiej gospodarki mogą odegrać absolwenci kierunków technicznych, matematycznych i przyrodniczych mających kluczowe znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy.</p> <p>W obecnej strukturze populacji osób kończących studia, absolwenci tych kierunków stanowią niewystarczający, niski odsetek. Dlatego konieczne jest stymulowanie wzrostu liczby absolwentów kierunków ścisłych poprzez zamawianie kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych. Istnieje także potrzeba doksztalcania absolwentów, aby dostosować ich umiejętności do potrzeb rynku pracy (studia podyplomowe w obszarach niezbędnych dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy).</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	898 866 839 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	764 036 813 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	134 830 026 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-	do 10%

	finansingu (%)	
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów rozwojowych wdrożonych przez uczelnie w ramach Działania - Liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, wspierane ze środków EFS w ramach Działania - Liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, trwające co najmniej 3 miesiące - Liczba instytucji szkolnictwa wyższego, które wdrożyły modele zarządzania jakością i kontroli jakości w ramach Działania, (z podziałem na publiczne i prywatne instytucje szkolnictwa wyższego) - Liczba uczelni oferujących dodatkowe zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych - Liczba studentów I roku na kierunkach zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego - Liczba absolwentów kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych, zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego

Poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni - projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Programy rozwoju uczelni.</p> <p>Programy te będą mogły obejmować m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie, otwieranie i realizację nowych kierunków studiów, studiów doktoranckich (w tym interdyscyplinarnych studiów doktoranckich) oraz dostosowywanie programów na istniejących kierunkach studiów do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy - przygotowanie, otwieranie i realizację nowych kierunków studiów podyplomowych - rozszerzanie oferty edukacyjnej uczelni o zajęcia fakultatywne w postaci programów wyrównawczych dla studentów z zakresu
----	--	---

		<p>matematyki i fizyki</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozszerzanie oferty edukacyjnej uczelni o programy skierowane do osób spoza społeczności akademickiej (zwiększanie udziału szkolnictwa wyższego w kształceniu ustawicznym) - opracowywanie programów i materiałów dydaktycznych oraz wdrożenie programów kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (studia, studia podyplomowe, kursy) - współpracę uczelni z pracodawcami w zakresie wzmocnienia praktycznych elementów nauczania (staże i praktyki studenckie) oraz zwiększania zaangażowania pracodawców w realizację programów nauczania - lepsze przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy m. in. poprzez wsparcie akademickich biur karier działających przy uczelni - podnoszenie kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej w celu podwyższania jakości nauczania - podnoszenie kompetencji kadry kierowniczej w zakresie zarządzania uczelnią (w tym zarządzania finansowego i pozyskiwania funduszy na cele rozwojowe) - organizowanie staży i szkoleń w wiodących zagranicznych i krajowych ośrodkach akademickich i naukowo – badawczych dla kadry dydaktycznej uczelni przydatnych dla prowadzenia pracy dydaktycznej (w tym staże dla doktorantów i staże postdoktorskie), - stypendia dla doktorantów, młodych doktorów (postdoców) i profesorów wizytujących zatrudnionych w instytucjach szkolnictwa wyższego w dziedzinach szczególnie istotnych dla rozwoju gospodarki - projekty skierowane do studentów niepełnosprawnych w celu umożliwienia im korzystania z pełnej oferty edukacyjnej uczelni - wdrożenie modeli zarządzania jakością w
--	--	--

		uczelnii (w szczególności opracowanych w ramach wsparcia systemowego w Poddziałaniu 4.1.3)
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Między innymi: – uczelnie (instytucje, kadra akademicka) – studenci, słuchacze, doktoranci oraz inne osoby biorące udział w kształceniu
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji

Poddziałanie 4.1.2 Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja kształcenia zamawianego poprzez podniesienie atrakcyjności kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych poprzez realizację projektów obejmujących m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie programów stypendialnych dla studentów kierunków zamawianych - tworzenie i wdrażanie programów wyrównawczych adresowanych do studentów pierwszego roku kierunków technicznych, matematycznych i przyrodniczych obejmujących podnoszenie kompetencji niezbędnych do kontynuowania studiów na tych kierunkach - wdrażanie nowych lub zmienionych programów (w tym programów kształcenia opracowanych w ramach Poddziałania 4.1.3) - inne formy działalności dydaktycznej określane przez uczelnię podnoszące atrakcyjność kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczelnie realizujące kształcenie na kierunkach zamawianych - studenci podejmujący kształcenie na kierunkach zamawianych w ramach działania

6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - Departament Wdrożeń i Innowacji
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - Departament Wdrożeń i Innowacji
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji

Poddziałanie 4.1.3 Wzmocnienie systemowych narzędzi zarządzania szkolnictwem wyższym – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – promocja wyboru ścieżki kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych – opracowanie modeli efektywnego zarządzania w szkolnictwie wyższym, w tym: modeli zarządzania uczelniami różnych typów oraz modeli zarządzania jakością w uczelni – opracowanie programów kształcenia, w szczególności w zakresie nauk przyrodniczych, matematycznych technicznych oraz nowoczesnych technologii w medycynie (w tym również makrokierunki, kierunki unikatowe, studia międzykierunkowe)
----	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – opracowanie programów kształcenia w językach obcych (w tym w języku angielskim) w wybranych obszarach kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematycznych, przyrodniczych, rolniczych, medycznych i technicznych. – badania, analizy i ekspertyzy w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego zwłaszcza w zakresie jakości kształcenia i dostosowania jego kierunków do potrzeb gospodarki – organizacja konferencji, seminariów i spotkań panelowych z udziałem przedstawicieli uczelni oraz przedsiębiorców, w celu wymiany doświadczeń oraz wypracowania propozycji rozwiązań kluczowych problemów w szkolnictwie wyższym – opracowanie i wdrożenie systemu monitoringu i zbierania danych na temat szkolnictwa wyższego w Polsce zwłaszcza w zakresie procesu i jakości kształcenia – wsparcie szkoleniowe i analityczno – badawcze dla kadr Państwowej Komisji Akredytacyjnej w celu wzmocnienia systemu akredytacji
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Strategii
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – pozostali ministrowie nadzorujący uczelnie – Państwowa Komisja Akredytacyjna – Rada Główna Szkolnictwa Wyższego – uczelnie (instytucje i kadra akademicka) – studenci

6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

4.2. ROZWÓJ KWALIFIKACJI KADR SYSTEMU B+R I WZROST ŚWIADOMOŚCI ROLI NAUKI W ROZWOJU GOSPODARCZYM

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - Departament Wdrożeń i Innowacji
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji
15.	Nazwa i numer działania	4.2. Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym.
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Podniesienie kompetencji kadr systemu B+R do poziomu zapewniającego efektywną współpracę jednostek naukowych i przedsiębiorstw w zakresie wdrażania osiągnięć naukowych w gospodarce.
		Uzasadnienie Działania:

		<p>Zacieśnienie współpracy sektora nauki z przedsiębiorstwami wymaga podjęcia działań wzmacniających kompetencje kadr tego sektora w zakresie zarządzania dużymi projektami naukowymi oraz komercjalizacji ich wyników. Działania takie są niezbędne z uwagi na obserwowany niski stopień wdrażania wyników prac B+R, co ma bezpośrednie przełożenie na utrzymywanie się luki technologicznej między Polską a większością krajów UE. W związku z powyższym niezbędne jest wzmocnienie potencjału kadr B+R w zakresie umiejętności marketingowych oraz zarządzania badaniami naukowymi, pracami rozwojowymi i komercjalizacją ich wyników. Ważnym elementem będą także projekty związane z promowaniem ochrony własności przemysłowej i intelektualnej oraz ich roli w transferze technologii. Szczególnie istotnym elementem w procesie budowy gospodarki opartej na wiedzy oraz zwiększeniu znaczenia prac badawczo-rozwojowych w gospodarce jest wymiana wiedzy i doświadczeń między sektorem nauki i gospodarki. Służyć temu będą działania podnoszące świadomość kadr systemu B+R w zakresie potrzeb oraz korzyści płynących z wdrożeń rezultatów badań naukowych i prac rozwojowych.</p> <p>Uzupełnieniem powyższych form interwencji będzie wzmocnienie świadomości znaczenia nauki i osiągnięć naukowych dla rozwoju gospodarczego poprzez realizację przedsięwzięć edukacyjnych oraz kampanii informacyjnych skierowanych w szczególności do sfery B+R.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	61 500 000 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	52 275 000 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	9 225 000 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach	85%

	kwifikowalnych (%)	
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-financingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	– Liczba pracowników sektora B+R, którzy ukończyli szkolenie w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych w ramach Działania (ogółem/kobiet/mężczyzn)

projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – projekty w zakresie podnoszenia umiejętności pracowników systemu B+R (np. kursy, szkolenia, studia podyplomowe) w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi oraz komercjalizacji rezultatów prac badawczych (w tym również w zakresie ochrony własności intelektualnej i przemysłowej) – projekty dotyczące podnoszenia świadomości pracowników systemu B+R w zakresie wagi i zasad badań naukowych i prac rozwojowych dla gospodarki, a także potrzeb sektora nauki i gospodarki w tym zakresie – przedsięwzięcia upowszechniające osiągnięcia nauki polskiej i światowej w procesie kształcenia na poziomie wyższym
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme)	74

	dimension)	
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Między innymi: <ul style="list-style-type: none"> – jednostki naukowe i ich pracownicy – podmioty współpracujące z podmiotami działającymi w sektorze B+R (np. przedsiębiorstwa, uczelnie) – w zakresie działań informacyjnych – studenci
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego – Departament Wdrożeń i Innowacji

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu IV

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 4.1 <i>WZMOCNIENIE I ROZWÓJ POTENCJAŁU DYDAKTYCZNEGO SZKOLNICTWA WYŻSZEGO</i>	898 866 839	764 036 813	134 830 026
w tym Poddziałanie 4.1.1 <i>Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni</i>	500 000 000	425 000 000	75 000 000
w tym Poddziałanie 4.1.2 <i>Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy</i>	360 000 000	306 000 000	54 000 000
w tym Poddziałanie 4.1.3 <i>Wzmocnienie systemowych narzędzi zarządzania szkolnictwem wyższym</i>	38 866 839	33 036 813	5 830 026
Działanie 4.2 <i>ROZWÓJ KWALIFIKACJI KADR SYSTEMU B+R</i>	61 500 000	52 275 000	9 225 000
OGÓŁEM PRIORYTET IV	960 366 839	816 311 813	144 055 026

Priorytet V
DOBRE RZĄDZENIE

PRIORYTET V DOBRE RZĄDZENIE

Opis Priorytetu V

Sprawna i efektywna administracja wpływa na wzrost gospodarczy i rozwój państwa. Dlatego też w ramach Priorytetu *Dobre rządzenie* przewidziane zostało wsparcie ukierunkowane na podniesienie potencjału administracji, zwłaszcza w obszarach szczególnie istotnych dla realizacji Strategii Lizbońskiej oraz Krajowego Planu Reform. Konieczne jest skoncentrowanie wsparcia na priorytetowych wyzwaniach dla podniesienia potencjału administracyjnego, jakimi są: wzmocnienie zdolności do tworzenia wysokiej jakości prawa oraz opracowywania długofalowych programów i strategii, wdrożenie systemu wieloletniego planowania budżetowego, wzrost jakości usług publicznych, w szczególności świadczonych na rzecz przedsiębiorców, usprawnienie wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza w obszarze sądownictwa gospodarczego oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa.

W ramach Priorytetu wspierane będą działania ukierunkowane na wzmocnienie potencjału regulacyjnego polskiej administracji poprzez udoskonalenie procesu stanowienia prawa (w szczególności reformę systemu oceny skutków regulacji) oraz przegląd istniejących już aktów prawnych pod kątem możliwości ich uproszczenia. Wsparcie ukierunkowane na poprawę jakości prawa będzie zgodne z założeniami Programu Reformy Regulacji przyjętego przez Radę Ministrów w sierpniu 2006 roku. Kolejnym kluczowym celem w ramach Priorytetu V jest poprawa jakości usług oraz polityk związanych z rejestracją działalności gospodarczej i funkcjonowaniem przedsiębiorstw. Konieczne jest podjęcie działań w zakresie uproszczenia tych procedur, wdrożenie systemu „jednego okienka” oraz redukcja związanych z rejestracją kosztów administracyjnych.

Podjęte zostaną również działania ukierunkowane na wzmacnianie zdolności administracji do tworzenia długofalowych strategii lub programów rozwojowych o zasięgu ogólnokrajowym, regionalnym lub lokalnym. Kluczowe jest również przygotowanie administracji do zarządzania finansami w aspekcie zadaniowym oraz wdrożenie budżetowania zadaniowego u poszczególnych dysponentów środków publicznych. W przypadku urzędów na szczeblu samorządu terytorialnego niezbędne jest wdrożenie rozwiązań przyczyniających się do poprawy jakości i dostępności usług świadczonych przez te urzędy. Efektem wprowadzenia tych działań będzie optymalizacja wykorzystania zasobów przez jednostki administracji samorządowej oraz wzrost efektywności obsługi klienta.

Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego pociąga za sobą również potrzebę inwestowania w kadry zatrudnione w administracji. W ramach Priorytetu przewiduje się zatem wsparcie dla działań kadr w jednostkach administracji rządowej i samorządowej, wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi oraz wyposażenie kadr w kompetencje niezbędne do realizacji zadań przypisanych administracji publicznej, w tym przede wszystkim te z zakresu wdrażanych reform. Priorytet V przyczyni się z znacznej mierze do podniesienia kompetencji kadr administracji publicznej. Oferta szkoleniowa jaka powstanie w ramach Priorytetu będzie wynikiem szczegółowej analizy i przede wszystkim będzie odpowiedzią na potrzeby wynikające z wytyczonych celów w Priorytecie V.

Ze względu na konieczność usprawnienia funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości wsparcie udzielane będzie także instytucjom oraz kadrom tego sektora, ze szczególnym uwzględnieniem sądownictwa gospodarczego.

Niezbędne wydaje się również zapewnienie partnerskiego modelu współpracy administracji oraz organizacji pozarządowych i partnerów społecznych (organizacji pracodawców i pracowników). Działania ukierunkowane na wzmocnienie potencjału partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych mają charakter horyzontalny i są powiązane z obszarami wsparcia przewidzianymi w ramach pozostałych Działań Priorytetu V. Wsparcie dla partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych wiąże się z rolą tych podmiotów w procesie wspierania modernizacji struktur państwa i przede wszystkim przyczyni się do zwiększenia ich uczestnictwa w procesie realizacji niezbędnych reform, optymalizacji procesu stanowienia prawa oraz wdrażania zasady dobrego rządzenia. Wsparcie takie powinno być realizowane przez rozbudowę sieci instytucji obsługi sektora pozarządowego, które na poziomie regionalnym i lokalnym świadczą będą wsparcie o charakterze doradczo – szkoleniowym dla organizacji pozarządowych. Konieczne jest także zwiększanie dostępności i poprawa jakości usług bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Organizacje trzeciego sektora odgrywają w tym procesie kluczową rolę, zwłaszcza na szczeblu lokalnym. W odniesieniu do wzmocniania potencjału partnerów społecznych (organizacji pracodawców i związków zawodowych) wsparcie skierowane zostanie przede wszystkim do mających charakter konfederacji, reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych, które uczestniczą w różnych formach dialogu społecznego.

Łączna alokacja na Priorytet V wynosi 610 854 094 euro (środki EFS oraz środki budżetu państwa). Jednocześnie wyodrębniono 2,96 % (18 113 498 euro) łącznej alokacji środków stanowiącą rezerwę w dyspozycji MRR. Rezerwa przeznaczona zostanie na dofinansowanie projektów indywidualnych o strategicznym znaczeniu dla realizacji Programu.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu V powinny przyczyniać się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu V:

1. Uproszczenia krajowych aktów prawnych.
2. Usprawnienia systemu wdrażania dyrektyw UE.
3. Optymalizacji systemu oceny skutków regulacji.
4. Wdrożenia systemu pomiaru kosztów administracyjnych.
5. Usprawnienia procesu stanowienia prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego.
6. Skrócenia średniego czasu oczekiwania na rejestrację działalności gospodarczej z 31 do 7 dni.
7. Redukcji obciążeń administracyjnych przy zakładaniu działalności gospodarczej o 25%.
8. Skrócenia o 20% średniego czasu trwania postępowania w sprawach gospodarczych.
9. Modernizacji zarządzania finansowego: wdrożenie systemu wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym u wszystkich dysponentów środków budżetowych.
10. Usprawnienia zarządzania zasobami ludzkimi: wdrożenie nowego systemu kształtowania wynagrodzeń we wszystkich jednostkach administracji rządowej.
11. Objęcia 65% administracji rządowej (w tym 100% ministerstw i urzędów centralnych oraz 100% urzędów wojewódzkich), 75% urzędów marszałkowskich, 60% urzędów na szczeblu powiatu i gminy działaniami w zakresie poprawy standardów zarządzania wewnątrz tych jednostek.

12. Zmniejszenia o 20% liczby spraw rozpatrywanych przez sądy w terminie powyżej 12 miesięcy poprzez poprawę procesów zarządzania w wymiarze sprawiedliwości.
13. Wzrostu efektywności mechanizmów konsultacyjnych i współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie stanowienia i realizacji polityk publicznych i regulacji prawnych.
14. Zwiększenia do 15% odsetka organizacji pozarządowych korzystających z sieci wsparcia, umacniającej ich zdolności do realizacji zadań publicznych.
15. Wzrostu o 250% liczby powiatów objętych bezpłatnym poradnictwem prawnym i obywatelskim.
16. Wsparcia 100 % reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych w zakresie budowania ich potencjału.

5.1 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet V Dobre rządzenie
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	brak - koordynację zadań zapewnia Instytucja Zarządzająca PO KL
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Institucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Biuro Dyrektora Generalnego
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Biuro Dyrektora Generalnego
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 5.1 Wzmocnienie potencjału administracji rządowej
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Modernizacja procesów zarządzania w administracji rządowej.
		Uzasadnienie Działania: W ramach Działania przewiduje się wsparcie mające na celu usprawnienie procesów zarządzania w administracji

		<p>rządowej w trzech kluczowych aspektach. Pierwszy z nich to przygotowanie administracji do zarządzania finansami w aspekcie zadaniowym oraz wdrożenie budżetowania zadaniowego u poszczególnych dysponentów środków publicznych. Realizacja tego działania stanowi się bezpośrednią odpowiedź na wyzwania wskazane w Krajowym Programie Reform.</p> <p>Drugim istotnym działaniem będzie usprawnienie zarządzania zasobami ludzkimi w administracji rządowej, w szczególności poprzez opracowanie nowego systemu kształtowania wynagrodzeń, udoskonalenie systemu wartościowania stanowisk pracy oraz wsparcie dla działów kadr w jednostkach administracji rządowej. Cele Priorytetu: poprawa zdolności regulacyjnych administracji publicznej, poprawa jakości usług i modernizacja procesów zarządzania wymagają wyposażenia kadr administracji publicznej w kompetencje niezbędne dla ich osiągnięcia. Programy szkoleniowe muszą być skorelowane z celami Priorytetu.</p> <p>Po trzecie, Działanie przyczyni się do poprawy standardów zarządzania w jednostkach administracji. Przewiduje się bowiem, że dzięki wsparciu EFS w urzędach administracji rządowej wprowadzone zostaną nowoczesne metody zarządzania obejmujące zarówno poziom całej jednostki (CAF, ISO), jak i usprawnienia w poszczególnych aspektach funkcjonowania urzędu (komunikacja wewnętrzna, obieg dokumentów, obsługa klientów itp.).</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na Działanie	103 583 000 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	88 045 550 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	15 537 450 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%

23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	nie dotyczy
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IZ nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IZ nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba pracowników administracji skarbowej, którzy ukończyli udział w projektach w ramach Działania – Odsetek dysponentów środków budżetowych państwa, którzy byli objęci wsparciem w zakresie przygotowania i wdrożenia wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym – Liczba urzędów administracji rządowej, które były objęte wsparciem w zakresie poprawy standardów zarządzania, w tym²⁵: <ul style="list-style-type: none"> a) ministerstwa i urzędy centralne b) urzędy wojewódzkie

Poddziałanie 5.1.1 Modernizacja systemów zarządzania i podnoszenie kompetencji kadr – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – Diagnozowanie kondycji administracji rządowej w kluczowych aspektach jej funkcjonowania, m.in. poprzez ekspertyzy i analizy (1) – Usprawnianie mechanizmów koordynacji i współpracy pomiędzy jednostkami administracji rządowej (2) – Wzmacnianie zdolności jednostek administracji rządowej w zakresie opracowywania i wdrażania programów i strategii o zasięgu ogólnopolskim/ponadregionalnym (od etapu projektowania po ewaluację) (3) – Projekty ukierunkowane na modernizację
----	--	--

²⁵ W odniesieniu do ministerstw, urzędów centralnych i urzędów wojewódzkich wskaźnik dotyczy liczby urzędów, które były objęte wsparciem w zakresie poprawy standardów zarządzania i wdrożyły co najmniej jedno usprawnienie zarządcze.

		<p>procesów zarządzania, w tym m.in. (4):</p> <ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie usprawnień zarządczych w administracji publicznej na poziomie całej organizacji, w tym w zakresie zarządzania jakością (np. norma ISO) lub oceny poziomu funkcjonowania i rozwoju urzędów (np. Powszechny Model Samooceny CAF) - wdrażanie usprawnień zarządczych w jednostkach administracji publicznej w wybranych aspektach funkcjonowania, np. obsługa klientów, komunikacja wewnętrzna, zarządzanie ryzykiem, planowanie strategiczne - identyfikowanie i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie obsługi klienta, organizacji i funkcjonowania urzędu, np. w formie sieci wymiany doświadczeń, kampanii informacyjno – promocyjnych, seminariów <p>– Projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr m.in. poprzez (5):</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie założeń i wdrażanie systemu kształtowania wynagrodzeń w administracji rządowej oraz wartościowanie stanowisk w administracji rządowej - wsparcie dla działów kadrowo – szkoleniowych ukierunkowane na wzmocnienie ich roli jako centrów zarządzania zasobami ludzkimi - pomoc doradczą i szkoleniową w zakresie budowania i wykorzystywania narzędzi i standardów zarządzania zasobami ludzkimi w administracji rządowej - badania i oceny potrzeb szkoleniowych w administracji rządowej, w tym opracowanie planu działań w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań - szkolenia stacjonarne i na odległość kadr administracji rządowej, w tym: szkolenia ogólne, szkolenia specjalistyczne, w tym m.in. w zakresie ICT - promowanie i wdrażanie zasad, mechanizmów oraz procedur wzmacniających przejrzystość administracji oraz podnoszących poziom kultury etycznej kadr administracji publicznej <p>- Projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr poprzez doskonalenie technik legislacyjnych poprzez szkolenia i zwiększenie dostępu do aplikacji legislacyjnej (6)</p>
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – staże i szkolenia praktyczne w instytucjach UE oraz administracjach państw UE dla kadr administracji rządowej (7) – Wsparcie dla administracji skarbowej w zakresie poprawy jakości oraz dostępności świadczonych przez nią usług w zakresie obsługi przedsiębiorców (8) – Wsparcie dla państwowych jednostek organizacyjnych działających w sektorze ubezpieczeń społecznych w zakresie poprawy jakości oraz dostępności świadczonych przez nie usług na rzecz przedsiębiorców (9)
2.	Zakres stosowania cross-financingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (dla typów projektów nr 1-5;7-8) – Rządowe Centrum Legislacji (dla typu projektu nr 6) – Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dla typu projektu nr 9)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – urzędy administracji rządowej – państwowe jednostki organizacyjne działające w sektorze ubezpieczeń społecznych – pracownicy urzędów administracji publicznej
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Biuro Dyrektora

	odpowiedzialna za wybór projektów	Generalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Biuro Dyrektora Generalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 5.1.2 Wdrażanie systemu zarządzania finansowego w ujęciu zadaniowym - projekt systemowy

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty związane z wdrażaniem systemu zarządzania finansowego w ujęciu zadaniowym, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - przegląd aktów prawnych regulujących funkcjonowanie finansów publicznych, - wsparcie dla opracowania i wdrożenia systemu ewaluacji zadań publicznych opartego na wskaźnikach, m.in. poprzez analizę wzorców w zakresie tworzenia wskaźników realizacji zadań publicznych, tworzenie baz danych wskaźników, stworzenie kompleksowego systemu ewaluacji zadań publicznych, - doskonalenie metodologii w zakresie w zakresie przygotowywania wieloletniego planowania budżetowego oraz planowania strategicznego - implementacja systemu planowania wieloletniego w obszarze zarządzania finansowego i zarządzania przez cele
2.	Zakres stosowania cross-finansingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych	81

	(priority theme dimension)	
4.	Typ beneficjentów	Ministerstwo Finansów
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Między innymi: – Ministerstwo Finansów, – urzędy administracji rządowej – pracownicy administracji rządowej
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V przygotowywanym przez IZ.
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Biuro Dyrektora Generalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Biuro Dyrektora Generalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 5.1.3 Staże i szkolenia praktyczne dla słuchaczy KSAP- projekt systemowy

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– staże i szkolenia praktyczne w instytucjach UE oraz administracjach państw UE dla słuchaczy KSAP
----	--	---

2.	Zakres stosowania cross-financingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	Krajowa Szkoła Administracji Publicznej
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Między innymi: – słuchacze KSAP
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Biuro Dyrektora Generalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i> .
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Biuro Dyrektora Generalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

5.2 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet V Dobre rządzenie
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	brak - koordynację zadań zapewnia Institucja Zarządzająca PO KL
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Institucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – Departament Administracji Publicznej
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 5.2 Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Wzrost jakości usług publicznych świadczonych przez urzędy na szczeblu samorządu terytorialnego oraz poprawa jakości polityk i programów o zasięgu regionalnym i lokalnym.
		Uzasadnienie Działania:

		<p>W ramach Działania przewiduje się różne formy wsparcia ukierunkowane na wzrost efektywności funkcjonowania administracji lokalnego i regionalnego szczebla. Cel osiągnięty zostanie przede wszystkim przez modernizację procesów zarządzania w jednostkach administracji samorządowej, w tym wdrożenie planowania zadaniowego w ujęciu finansowym, a także wdrożenie usprawnień zarządczych w poszczególnych jednostkach administracji samorządowej, zarówno na poziomie całego urzędu, jak i usprawnień w określonych obszarach funkcjonowania urzędu.</p> <p>Priorytetowo traktowane będą usprawnienia, których rezultatem będzie poprawa obsługi klienta w urzędzie mająca wymierny efekt np. we wprowadzeniu standardów obsługi klienta, uproszczeniu procedur wewnątrz urzędu czy skróceniu czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy.</p> <p>W ramach Działania przewiduje się także wsparcie ukierunkowane na usprawnienie procesu stanowienia prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego. Wsparciem zostaną także objęte przedsięwzięcia mające na celu poprawę jakości tworzonych przez administrację strategii i polityk o zasięgu lokalnym i regionalnym m.in. poprzez wzmocnienie zdolności do wykorzystywania nowoczesnych narzędzi programowania, efektywnej implementacji zaprogramowanych polityk oraz oceny efektów ich wdrażania.</p> <p>Od kompetencji kadr zależą również jakość oraz efekty wprowadzanych rozwiązań. W tym aspekcie przewiduje się więc opracowanie standardów kompetencyjnych dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego, intensyfikację inwestycji w rozwój umiejętności i wiedzy urzędników oraz kształtowanie i wzmacnianie postaw etycznych.</p> <p>Cele Priorytetu: poprawa zdolności regulacyjnych administracji publicznej, poprawa jakości usług i modernizacja procesów zarządzania wymagają wyposażenia kadr zatrudnionych w jednostkach samorządu terytorialnego w kompetencje niezbędne dla ich osiągnięcia. Programy szkoleniowe muszą być skorelowane z celami Priorytetu.</p> <p>Jakkolwiek wsparcie w ramach Działania ukierunkowane jest przede wszystkim na wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, to jednocześnie możliwe jest objęcie działaniami ukierunkowanymi na podnoszenie kompetencji także służb podległych ministrowi spraw wewnętrznych. Ich umiejscowienie w bezpośrednim kontakcie z obywatelem, uzasadnia potrzebę inwestycji w kadry zatrudnione w ww. służbach.</p>
17.	Kwalifikowalność	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z

	wydatków w ramach działania	Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.
18.	Alokacja finansowa na Działanie	252 200 453 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	214 370 385 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	37 830 068 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna (jeśli dotyczy)	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	do określenia przez IZ w porozumieniu z IP2
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IZ nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IZ nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba pracowników administracji samorządowej, którzy ukończyli udział w projektach z zakresu wzmocnienia zdolności regulacyjnych w ramach Działania – Liczba instytucji administracji publicznej, które były objęte wsparciem w zakresie poprawy standardów zarządzania w podziale na: <ul style="list-style-type: none"> - urzędy marszałkowskie - urzędy powiatowe - urzędy gmin

**Poddziałanie 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej -
Projekty konkursowe**

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - projekty ukierunkowane na poprawę obsługi obywatela i modernizację zarządzania w administracji samorządowej obejmujące m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie jakości, zwiększanie dostępności usług publicznych świadczonych przez urzędy administracji samorządowej, - wdrażanie usprawnień zarządczych w administracji publicznej na poziomie całej organizacji, w tym w zakresie zarządzania jakością (np. norma ISO) lub oceny poziomu funkcjonowania i rozwoju urzędów (np. Powszechny Model Samooceny CAF) i w wybranych aspektach jej funkcjonowania, np. komunikacja wewnętrzna, obieg dokumentów, zarządzanie ryzykiem, planowanie strategiczne, - projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - wzmacnianie działów kadrowo – szkoleniowych jako centrów zarządzania zasobami ludzkimi w urzędach samorządu terytorialnego, w tym m.in. poprzez szkolenia w zakresie modelu i narzędzi zarządzania zasobami ludzkimi, dofinansowanie studiów podyplomowych w zakresie zarządzania kadrami, opracowanie modelu i narzędzi zarządzania zasobami ludzkimi w samorządzie terytorialnym w zakresie: rekrutacji, wdrażania na stanowisku pracy, okresowej oceny pracowniczej, rozwoju zawodowego i motywacyjnego systemu wynagrodzeń - promowanie i wdrażanie zasad, mechanizmów oraz procedur wzmacniających przejrzystość administracji oraz podnoszących poziom kultury etycznej kadr administracji samorządowej, - szkolenia ogólne i specjalistyczne (stacjonarne i na odległość) dla kadr urzędów zatrudnionych w administracji samorządowej - promowanie zasad, mechanizmów, procedur wzmacniających przejrzystość w jednostkach samorządu terytorialnego, w szczególności w
----	--	---

		<p>formie sieci wymiany doświadczeń, kampanii informacyjno – promocyjnych, seminariów, konferencji i konkursów</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty obejmujące wzmocnienie zdolności regulacyjnych i analitycznych, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie zdolności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie stanowienia aktów prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych - wzmocnienie zdolności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie opracowywania, wdrażania i ewaluacji polityk i strategii o zasięgu regionalnym i lokalnym, - wzmocnienie komórek w urzędach odpowiedzialnych za monitorowanie i ewaluację polityk i strategii o zasięgu regionalnym lub lokalnym
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - urzędy administracji samorządowej - pracownicy urzędów administracji samorządowej
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>

7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
	Tryb dokonywania wyboru projektów	konkursowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Szczegółowe informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
	Procedura odwoławcza	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Poddziałanie 5.2.2 Systemowe wsparcie funkcjonowania administracji samorządowej – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – diagnozowanie samorządu terytorialnego w kluczowych aspektach jego funkcjonowania, w tym m.in. poprzez badania, analizy i ekspertyzy – usprawnienie i zintensyfikowanie mechanizmów współpracy między jednostkami administracji publicznej, w tym między administracją rządową a jednostkami samorządu terytorialnego – wsparcie w opracowaniu oraz rozwoju systemu monitorowania i oceny efektywności działania administracji rządowej w województwie – projekty związane z wdrażaniem systemu zarządzania finansowego w ujęciu zadaniowym, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie metodologii i umiejętności w zakresie przygotowywania wieloletniego planowania budżetowego oraz planowania strategicznego - implementacja systemu planowania wieloletniego w obszarze zarządzania finansowego i zarządzania przez cele w
----	--	--

		<p>samorządzie terytorialnym</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie dla wdrożenia systemu ewaluacji zadań publicznych opartego na wskaźnikach - projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie standardów kompetencyjnych dla pracowników urzędów administracji samorządowej - przeprowadzenie oceny potrzeb szkoleniowych w urzędach administracji samorządowej, w tym m.in. opracowanie planu działań w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań - pomoc doradczą oraz szkolenia w zakresie etyki i unikania konfliktu interesu w samorządzie terytorialnym - identyfikowanie i upowszechnianie dobrych praktyk w urzędach administracji samorządowej w tym m.in. w zakresie obsługi klienta, organizacji i funkcjonowania urzędu, zarządzania - upowszechnianie standardów zarządzania oraz standardów obsługi klienta w urzędach administracji samorządowej
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji - urzędy administracji samorządowej - pracownicy urzędów administracji samorządowej - KWRiST
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V,</p>

		przygotowywanym przez IZ.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego – Departament Zarządzania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego – Departament Zarządzania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 5.2.3 Podnoszenie kompetencji kadr służb publicznych – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – badania i oceny potrzeb szkoleniowych służb publicznych – szkolenia ogólne i specjalistyczne dla służb publicznych – pomoc doradcza i szkolenia dla kadr służb publicznych w zakresie etyki i unikania konfliktu interesów – wzmocnienie potencjału samorządowych kolegiów odwoławczych, m.in. poprzez specjalistyczne szkolenia – wzmocnienie potencjału regionalnych izb obrachunkowych, m.in. poprzez specjalistyczne szkolenia i wzmacnianie narzędzi nadzorczych
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme)	81

	dimension)	
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki administracji publicznej (nie będącej częścią administracji rządowej ani samorządowej) – pracownicy jednostek administracji publicznej (nie będących częścią administracji rządowej ani samorządowej) – pracownicy służb nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych – samorządowe kolegia odwoławcze i ich pracownicy – regionalne izby obrachunkowe i ich pracownicy
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – Departament Administracji Publicznej
	Tryb dokonywania wyboru projektów	konkursowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Szczegółowe informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – Departament Administracji Publicznej
	Procedura odwoławcza	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

5.3 WSPARCIE NA RZECZ REALIZACJI STRATEGII LIZBOŃSKIEJ

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet V Dobre rządzenie
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	brak - koordynację zadań zapewnia Instytucja Zarządzająca PO KL
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	nie dotyczy
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Wzmocnienie mechanizmów kreowania i wdrażania polityk publicznych, stanowienia prawa oraz obsługi przedsiębiorców oraz poprawa jakości usług świadczonych przez wymiar sprawiedliwości.</p> <p>Uzasadnienie Działania:</p>

		<p>Działanie przyczyniać się będzie do realizacji celów Priorytetu V poprzez poprawę jakości regulacji, ułatwienia rejestracji i prowadzenia działalności gospodarczej oraz wzrost jakości usług świadczonych przez wymiar sprawiedliwości. Są to obszary kluczowe z punktu widzenia realizacji przez Polskę celów wyznaczonych przez Strategię Lizbońską.</p> <p>Instrumenty wsparcia w ramach Działania koncentrują się na trzech elementach istotnych dla funkcjonowania sektora publicznego w Polsce. Pierwszym z nich jest wzmocnienie i rozwój potencjału wymiaru sprawiedliwości, w szczególności sądownictwa gospodarczego. Niedostateczna sprawność sektora sprawiedliwości powoduje konieczność wprowadzenia szeregu zmian zmierzających m.in. do modernizacji systemu zarządzania oraz organizacji pracy w poszczególnych instytucjach sektora sprawiedliwości, wprowadzenia nowoczesnych metod kształcenia zawodowego pracowników oraz doboru kadr, jak również stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników. Priorytetowo traktowane będą programy szkoleniowe skierowane do pracowników wymiaru sprawiedliwości zajmujących się postępowaniami w sprawach gospodarczych.</p> <p>Drugim elementem jest wzmocnienie potencjału regulacyjnego polskiej administracji poprzez udoskonalenie procesu stanowienia prawa oraz przegląd istniejących już aktów prawnych pod kątem możliwości ich uproszczenia. W tym aspekcie kluczowe jest wsparcie reformy oceny skutków regulacji, która stanowi jeden z najlepszych instrumentów analitycznych umożliwiających zdiagnozowanie skutków planowanych działań oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń jakie niesie za sobą projektowana regulacja. Ponadto w ramach Działania realizowane będą projekty ukierunkowane na skrócenie i usprawnienie procesu rejestracji działalności gospodarczej, zarówno osób fizycznych</p> <p>Działanie 5.3 obejmuje również projekty o strategicznym znaczeniu dla realizacji Programu, realizowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w zakresie wzmocnienia zdolności analityczno-strategicznego administracji publicznej różnych szczebli oraz wzmocnienia mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu polityk publicznych.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na Działanie	114 786 324 euro

19.	Wkład ze środków unijnych	97 568 375 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	17 217 949 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	nie dotyczy
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IZ nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IZ nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba propozycji uproszczeń ustaw najistotniejszych w kontekście prowadzenia działalności gospodarczej – Liczba utworzonych dzięki wsparciu z EFS punktów obsługi interesantów w sądach – Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości, którzy ukończyli udział w projektach w ramach Działania, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - pracownicy sądów i prokuratur oraz aplikanci sędziowsko-prokuratorscy - sędziowie orzekający w wydziałach gospodarczych i upadłościowo - naprawczych sądów oraz asystenci sędziów orzekających w wydziałach gospodarczych i upadłościowo – naprawczych – Liczba pracowników administracji publicznej, którzy ukończyli udział w projektach dotyczących wzmacniania potencjału regulacyjnego w ramach Działania

Projekty systemowe Ministerstwa Gospodarki

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Projekty ukierunkowane na wzmocnienie potencjału regulacyjnego administracji publicznej, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doskonalenie funkcjonowania systemu oceny skutków regulacji m.in. poprzez udoskonalanie metodologii, wsparcie dla reorganizacji struktury poszczególnych resortów, wyposażenie sieci ekspertów w resortach w niezbędne kompetencje – realizacja programów ukierunkowanych na upraszczanie krajowych aktów prawnych obejmujących identyfikację niespójnych przepisów, opracowanie programów uproszczeń, monitorowanie ich realizacji – opracowanie i wdrożenie systemów diagnozowania, pomiaru i eliminacji obciążeń regulacyjnych, zwłaszcza obciążeń administracyjnych w obszarze prawa gospodarczego – wsparcie dla opracowania i wdrożenia systemu monitoringu prac legislacyjnych Rady Ministrów /poszczególnych resortów – opracowanie i wdrożenie systemu umożliwiającego efektywną transpozycję dyrektyw UE, w szczególności środowiskowych i związanych ze Wspólnym Rynkiem – wdrożenie systemu przepływu informacji z Komisją Europejską na temat transpozycji dyrektyw <p>Projekty ukierunkowane na skrócenie czasu rejestracji działalności gospodarczej, w tym m.in. :</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie dla wdrożenia systemu „zero okienka”, m.in. poprzez wprowadzenie i upowszechnianie jednolitych standardów obsługi, wsparcie reorganizacji urzędów, szkolenia
2.	Zakres stosowania cross-financingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81

4.	Typ beneficjentów	Ministerstwo Gospodarki
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Między innymi: – Ministerstwo Gospodarki – urzędy administracji publicznej i ich pracownicy
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Projekty systemowe Ministerstwa Sprawiedliwości

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – Diagnozowanie kondycji wymiaru sprawiedliwości w wybranych aspektach jego funkcjonowania, m.in. poprzez ekspertyzy, badania, analizy – Wdrażanie usprawnień mających na celu ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, w szczególności poprzez:
----	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie standardów obsługi klienta, - rozwój polityki informacyjnej, - rozwój sieci punktów obsługi interesantów, - realizację programów edukacyjnych, promocyjnych i informacyjnych mających na celu rozwój dialogu pomiędzy władzą sądowniczą a obywatelami <ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie uprawnień zarządczych w wybranych obszarach funkcjonowania instytucji, w szczególności z wykorzystaniem narzędzi i systemów informatycznych, w tym w zakresie m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - zarządzania jakością, - zarządzania finansowego, - organizacji sądu/urzędu, w tym usprawnienia pracy sekretariatów sądowych, - komunikacji wewnętrznej i przepływu dokumentów, obsługi klienta - Upowszechnianie informacji na temat alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów w szczególności mediacji, arbitrażu, sądownictwa polubownego, w tym m.in. w formie akcji informacyjnych i konferencji
2.	Zakres stosowania cross-financingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	Ministerstwo Sprawiedliwości
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministerstwo Sprawiedliwości, - prokuratura i sądy - pracownicy sądów i prokuratur
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	

	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Projekty systemowe Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury

8.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia ogólne i specjalistyczne pracowników sądów i prokuratur, w tym m.in. szkolenia specjalistyczne, dotyczące etyki zawodowej, zasad udzielania informacji interesantom, szkolenia informatyczne, językowe, – studia podyplomowe podnoszące kompetencje w obszarze prawa gospodarczego dla sędziów, prokuratorów, referendarzy, asesorów oraz asystentów sędziów i prokuratorów, – modernizacja systemu szkoleń dla kadr wymiaru sprawiedliwości
9.	Zakres stosowania cross-financingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
10.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
11.	Typ beneficjentów	Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury
12.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracownicy sądów i prokuratur – aplikanci sędziowsko-prokuratorscy

13.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>
14.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– Wzmacnianie zdolności analityczno - strategicznych administracji publicznej na wszystkich szczeblach: centralnym, regionalnym i lokalnym
2.	Zakres stosowania cross-finansingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy)	Między innymi:

	społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Pracownicy administracji publicznej – Partnerzy społeczni
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych
2.	Zakres stosowania cross-financingu (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisami <i>Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
5.	Grupy docelowe (osoby,	Między innymi:

	instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – społeczności lokalne – jednostki samorządu terytorialnego
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

5.4 ROZWÓJ POTENCJAŁU TRZECIEGO SEKTORA

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet V Dobre rządzenie
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	brak - koordynację zadań zapewnia Institucja Zarządzająca PO KL
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Institucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Minister właściwy ds. pracy – Departament Wdrażania EFS
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 5.4 Rozwój potencjału trzeciego sektora
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Wspieranie potencjału organizacji trzeciego sektora w celu ich efektywnego i profesjonalnego uczestnictwa w mechanizmach partnerstwa, szczególnie w obszarach istotnych dla realizacji Strategii Lizbońskiej i Krajowego Programu Reform</p> <p>Uzasadnienie Działania: Partnerstwo ma charakter kluczowy dla realizacji Strategii Lizbońskiej. Podstawą dla właściwego podziału ról między partnerami życia publicznego, w zakresie realizacji zadań publicznych, powinna być zasada komplementarności. Do przeszłości powinien odejść model wąskiego, sektorowego spojrzenia na instytucję zadań publicznych, przejawiający się w skłonności instytucji publicznych – odpowiedzialnych za zadania</p>

		<p>publiczne i będących w związku z tym dysponentem środków publicznych – do stosowania prawa wyłączności w zakresie bezpośredniej realizacji tych zadań. Istotny jest również wzrost efektywności mechanizmów konsultacyjnych i współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie stanowienia i realizacji polityk publicznych i regulacji prawnych</p> <p>Obecna kondycja trzeciego sektora wskazuje, iż jego potencjał nie jest wciąż w pełni wykorzystywany, tak, aby sektor ten mógł wypełniać należycie przypisane mu funkcje i możliwe do realizacji zadania. W ramach Działania przewiduje się realizację przedsięwzięć mających na celu wzmocnienie potencjału i sprawności działań trzeciego sektora – w wymiarze horyzontalnym, sektorowo-branżowym i terytorialnym – w zakresie jego zdolności do realizacji zadań publicznych oraz uzgadniania polityk publicznych we współpracy z administracją publiczną.</p> <p>Przewiduje się, że wsparcie ukierunkowane będzie głównie na wzmocnienie zasobów ludzkich (m.in. pracowników i wolontariuszy) organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe będą mogły otrzymać wsparcie o charakterze doradczo – szkoleniowym świadczone głównie przez regionalne i lokalne centra wspomaganie organizacji pozarządowych. Takie rozwiązanie pozwoli na dostosowanie oferty szkoleniowej do potrzeb trzeciego sektora z danego regionu. Preferowane będą szkolenia dające uczestnikom specjalistyczną wiedzę m.in. z zakresu finansów, rachunkowości i księgowości, zarządzania projektami, aspektów formalno-prawnych związanych z funkcjonowaniem organizacji, umiejętności interpersonalnych. Konieczne jest przy tym ściśle powiązanie tematyki szkoleń do rzeczywistych potrzeb odbiorców wsparcia.</p> <p>Szczególny nacisk położony zostanie na wsparcie organizacji działających w obszarze poradnictwa prawnego i obywatelskiego oraz organizacji zajmujących się „działaniami strażniczymi”, czyli tworzeniem i wdrażaniem programów z zakresu obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	100 238 968 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	85 203 123 euro
20.	Wkład ze środków	15 035 845 euro

	publicznych krajowych	
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IZ
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IZ nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IZ nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy ukończyli udział w projekcie w ramach Działania – Liczba instytucji działających na rzecz organizacji pozarządowych, które były objęte wsparciem – Liczba powiatów, na terenie których wdrożono programy z zakresu bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego

Poddziałanie 5.4.1 Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora – *projekty systemowe*

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – Badania, studia, analizy, ekspertyzy na temat dialogu obywatelskiego, jego kondycji, funkcjonowania, perspektyw i barier w rozwoju oraz potrzeb uczestników dialogu – Monitorowanie i ewaluacja współpracy pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi – Upowszechnianie współpracy w zakresie uzgadniania polityk publicznych pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi – Wypracowanie standardów współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi – Wzmocnienie szeroko rozumianych konsultacji społecznych, dotyczących regulacji prawnych i uzgadniania polityk publicznych, w tym konsultacji dokonywanych drogą elektroniczną – Wzmocnienie kompetencji kadr administracji publicznej mających na celu usprawnienie współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Pożytku Publicznego
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe – administracja publiczna – szkoły wyższe – jednostki naukowe
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>

7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – Wypracowanie, upowszechnianie i wdrażanie standardów działania trzeciego sektora, zapewniających wysoką jakość realizacji zadań publicznych oraz uzgadniania polityk publicznych we współpracy z administracją publiczną – Tworzenie regionalnych i lokalnych centrów informacji i wspomagania organizacji pozarządowych oraz wsparcie działalności nowoutworzonych oraz już istniejących centrów w zakresie pomocy doradczo-szkoleniowej dla organizacji pozarządowych – Tworzenie i wspieranie porozumień (sieci) organizacji pozarządowych o charakterze terytorialnym oraz branżowym – Tworzenie i wdrażanie programów z zakresu poradnictwa prawnego i obywatelskiego – Tworzenie i wdrażanie programów z zakresu społecznego nadzoru nad funkcjonowaniem administracji publicznej – Upowszechnianie standardów współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi
2.	Zakres stosowania cross-	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie</i>

	finansingu	<i>kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Między innymi: <ul style="list-style-type: none"> - organizacje pozarządowe - związki i porozumienia organizacji pozarządowych - osoby poszukujące porady prawnej - administracja publiczna
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	konkursowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Szczegółowe informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS

5.5 ROZWÓJ DIALOGU SPOŁECZNEGO

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet V Dobre rządzenie
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	brak - koordynację zadań zapewnia Institucja Zarządzająca PO KL
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 5.5 Rozwój dialogu społecznego
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Wzmocnienie potencjału związków zawodowych i organizacji pracodawców uczestniczących w dialogu społecznym w zakresie prowadzenia dialogu autonomicznego i trójstronnego, w tym uzgadniania polityk we współpracy z administracją publiczną w obszarach określonych w Ustawie o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i Wojewódzkich Komisjach Dialogu Społecznego oraz wzmocnienie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia dialogu społecznego.</p>
		<p>Uzasadnienie Działania: W ramach Działania realizowane będą przedsięwzięcia mające na celu wzmocnienie potencjału związków</p>

		<p>zawodowych oraz organizacji pracodawców tak, aby w sposób skuteczny pełniły one rolę reprezentatywnych rzeczników interesów pracowników i pracodawców. Realizowane będą także projekty służące wzmocnieniu kompetencji administracji publicznej w zakresie dialogu społecznego.</p> <p>Zasadniczą barierą w prowadzeniu efektywnego dialogu są skromne zasoby organizacji partnerów społecznych, które uniemożliwiają szerokie uczestnictwo w tworzeniu i realizacji polityk publicznych oraz programów jak również brak profesjonalnej kadry eksperckiej. Podnoszenie jakości dialogu społecznego wymaga więc istotnego wzmocnienia potencjału organizacji partnerskich oraz konsekwentnego budowania ich kompetencji. Wsparcie skierowane zostanie przede wszystkim do tych związków zawodowych i organizacji pracodawców, które biorą aktywny udział w dialogu trójstronnym i autonomicznym. Wzmacniane będą więc przede wszystkim zasoby ludzkie poprzez różnorakie formy kształcenia ukierunkowane na dostarczenie wiedzy w zakresie m.in. prawa, ekonomii czy technik negocjacji. Ważnym aspektem jest także przygotowanie polskich partnerów społecznych do aktywnego uczestnictwa do dialogu społecznym prowadzonym na szczeblu międzynarodowym i ponadnarodowym. Konieczne jest jednakże ściśle powiązanie szkoleń z rzeczywistymi potrzebami danego typu odbiorców.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	21 931 851 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	18 642 073 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	3 289 778 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy

24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IZ
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IZ nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IZ nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedstawicieli partnerów społecznych., którzy ukończyli udział w projekcie w ramach Działania – Liczba reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych, które były objęte wsparciem w zakresie budowania ich potencjału

Poddziałanie 5.5.1 Wsparcie systemowe dla dialogu społecznego – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – Studia, analizy, ekspertyzy na temat dialogu społecznego, jego kondycji, perspektyw i barier w rozwoju oraz potrzeb uczestników dialogu – Monitorowanie i ewaluacja współpracy pomiędzy administracją publiczną a instytucjami dialogu społecznego – Upowszechnianie współpracy w zakresie uzgadniania polityk publicznych pomiędzy administracją publiczną i partnerami społecznymi – Wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy administracji publicznej z partnerami społecznymi – Wsparcie udziału partnerów społecznych w pracach europejskich struktur dialogu społecznego
2.	Zakres stosowania cross-finansingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reprezentatywne organizacje pracodawców oraz ich

	bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>podmioty członkowskie</p> <ul style="list-style-type: none"> – reprezentatywne związki zawodowe oraz ich podmioty członkowskie – administracja publiczna
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	systemowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 5.5.2 Wzmocnienie uczestników dialogu społecznego - projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – Studia, analizy, ekspertyzy na temat dialogu społecznego, jego kondycji, perspektyw i barier w rozwoju oraz potrzeb uczestników dialogu – Wsparcie udziału partnerów społecznych w pracach europejskich struktur dialogu społecznego – Tworzenie i wdrażanie programów ukierunkowanych na rozwój dialogu społecznego – Tworzenie i wdrażanie programów rozwoju organizacji ukierunkowanych na poprawę efektywności procesów zarządczych i komunikacyjnych, usprawnienie funkcjonowania systemów informacyjnych – Tworzenie i wdrażanie programów
----	--	---

		podnoszących kwalifikacje eksperckie – Wspieranie współpracy pomiędzy organizacjami partnerów społecznych na poziomie terytorialnym i branżowym
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	81
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Między innymi: – instytucje dialogu społecznego – organizacje pracodawców i pracowników – członkowie Trójstronnej Komisji ds. Społeczno – Gospodarczych oraz Wojewódzkich Komisji Dialogu Społecznego – członkowie związków zawodowych i organizacji pracodawców
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania dla Priorytetu V, przygotowywanym przez IZ
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
	Tryb dokonywania wyboru projektów	konkursowy
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Szczegółowe informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS

	Procedura odwoławcza	Minister właściwy ds. pracy - Departament Wdrażania EFS
--	----------------------	---

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu V

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 5.1 <i>WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ</i>	103 583 000	88 045 550	15 537 450
Działanie 5.2 <i>WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ</i>	252 200 453	214 370 385	37 830 068
Działanie 5.3 <i>WSPARCIE NA RZECZ REALIZACJI STRATEGII LIZBOŃSKIEJ</i>	101 286 324	86 093 375	15 192 949
Działanie 5.4 <i>ROZWÓJ POTENCJAŁU TRZECIEGO SEKTORA</i>	100 238 968	85 203 123	15 035 845
Działanie 5.5 <i>ROZWÓJ DIALOGU SPOŁECZNEGO</i>	21 931 851	18 642 073	3 289 778
Rezerwa MRR	31 613 498	26 871 474	4 742 024
OGÓŁEM PRIORYTET V	610 854 094	519 225 980	91 628 114

Priorytet VI
RYNEK PRACY OTWARTY DLA
WSZYSTKICH

PRIORYTET VI

RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH

Opis Priorytetu VI

Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia, w tym osób biernych zawodowo stanowi podstawowe wyzwanie dla polityki zatrudnieniowej państwa, szczególnie w kontekście dokonujących się przemian społecznych, gospodarczych i demograficznych, które wpływają na strukturę rynku pracy. Jednocześnie, ze względu na terytorialne zróżnicowanie poziomu bezrobocia, a także lepszą możliwość rozpoznania specyficznych problemów występujących w wymiarze lokalnym i regionalnym, pomoc kierowana do osób bezrobotnych i biernych zawodowo będzie realizowana przede wszystkim na poziomie regionu, przy jednoczesnej współpracy i zaangażowaniu szerokiego grona podmiotów działających na rzecz aktywizacji zawodowej w skali regionalnej.

Wsparcie w ramach Priorytetu będzie koncentrowało się przede wszystkim na wybranych grupach docelowych, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. Grupy te obejmują m.in. osoby młode (do dwudziestego piątego roku życia), które nie posiadają doświadczeń zawodowych oraz kwalifikacji koniecznych do znalezienia zatrudnienia, kobiet (w tym zwłaszcza matek samotnie wychowujących dzieci), osób starszych (po czterdziestym piątym roku życia), mających trudności z dostosowaniem się do wymogów modernizującej się gospodarki, a także osób niepełnosprawnych, poszukujących zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Ponadto, wsparcie w ramach Priorytetu będzie adresowane do osób długotrwale bezrobotnych, których reintegracja z rynkiem pracy jest z reguły najbardziej czasochłonna i wymaga zastosowania różnorodnych instrumentów aktywizacyjnych.

Istotnym problemem polskiego rynku pracy jest również występowanie bezrobocia ukrytego, które w największym stopniu dotyka mieszkańców obszarów wiejskich, w tym zwłaszcza miejscowości popegeerowskich. Konieczne jest zatem tworzenie warunków dla zatrudnienia w sektorze pozarolniczym, a także dostarczenie zachęt dla poszukiwania pracy poza rolnictwem.

W ramach Priorytetu duży nacisk zostanie położony na podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz osób bezrobotnych i biernych zawodowo, będących w wieku aktywności zawodowej w tym zwłaszcza na wczesną identyfikację potrzeb klientów instytucji rynku pracy oraz diagnozowanie możliwości ich rozwoju zawodowego, a także na zwiększenie dostępności usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, które odgrywają kluczową rolę w początkowym okresie pozostawania bez zatrudnienia. Ważnym elementem wsparcia w ramach Priorytetu będzie również tworzenie warunków sprzyjających podnoszeniu zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych, obejmujące m.in. działania na rzecz dalszego doskonalenia, bądź zmiany kwalifikacji zawodowych w formie szkoleń, kursów i praktyk oraz możliwości zdobycia doświadczeń zawodowych w miejscu pracy. Pomoc będzie koncentrowała się również na rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia, obejmując m.in. doradztwo, szkolenia oraz usługi finansowo – prawne adresowane do osób pragnących rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Skuteczność realizacji powyższych zadań uzależniona jest w dużym stopniu od zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych i instytucjonalnych, poprzez udzielenie wsparcia publicznym i niepublicznym podmiotom świadczącym usługi na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, powiązanego ściśle ze specyfiką realizowanych przez nie

zadań. W odróżnieniu od działań podejmowanych na poziomie centralnym, wsparcie kierowane do instytucji rynku pracy w regionie będzie koncentrowało się przede wszystkim na podnoszeniu kwalifikacji pracowników w systemie pozaszkolnym (poprzez kursy, doradztwo i szkolenia) i będzie ono bezpośrednio powiązane z zakresem i specyfiką realizowanych zadań. Ponadto, w celu zwiększenia dostępu do usług pośrednictwa pracy oraz doradztwa zawodowego, możliwe będzie wsparcie na rzecz zatrudnienia kluczowego personelu, realizującego działania skierowane do osób bezrobotnych na poziomie regionalnym.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu VI powinny przyczynić się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu VI:

1. Objęcia wsparciem 45% zarejestrowanych osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Objęcia 100% kluczowych pracowników PSZ szkoleniami realizowanymi w systemie pozaszkolnym, istotnymi z punktu widzenia regionalnego rynku pracy.
3. Objęcia wszystkich młodych bezrobotnych (15-24 lata) pomocą w ramach Aktywnych Polityk Rynku Pracy w okresie do 100 dni od dnia zarejestrowania do 2010 roku.
4. Objęcia 50% bezrobotnych kobiet instrumentami rynku pracy oraz usługą szkoleniową.
5. Objęcia 50% osób długotrwale bezrobotnych instrumentami rynku pracy oraz usługą szkoleniową.
6. Objęcia 35% bezrobotnych osób niepełnosprawnych instrumentami rynku pracy oraz usługą szkoleniową.
7. Objęcia 50% osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarach wiejskich instrumentami rynku pracy oraz usługą szkoleniową.
8. Objęcia 40% starszych osób bezrobotnych (50-64 lata) instrumentami rynku pracy oraz usługą szkoleniową.

6.1 POPRAWA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA ORAZ WSPIERANIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W REGIONIE

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	00, 05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Zmiany zachodzące obecnie na rynku pracy, wynikające m.in. z czynników demograficznych, strukturalnych i ekonomicznych, warunkują konieczność podjęcia efektywnych działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, w tym osób biernych zawodowo. Jednocześnie skuteczność podejmowanych działań zależy w dużym stopniu od koncentracji wsparcia na wybranych grupach docelowych, tj. takich, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. Dlatego też wsparcie podejmowane w ramach Działania powinno być kierowane przede wszystkim do osób długotrwale bezrobotnych, młodzieży do 25 roku życia, osób niepełnosprawnych, kobiet powracających oraz wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy, jak również do osób w tzw. wieku niemobilnym, tj. tych, które ukończyły 45 rok życia. Istotnym problemem polskiego rynku pracy jest również występowanie bezrobocia ukrytego na wsi. Wymogi modernizującej się gospodarki, warunkują konieczność zmiany struktury zatrudnienia na obszarach wiejskich. W ramach Działania wsparcie powinno być zatem kierowane również do osób pozostających bez zatrudnienia, które zamieszkują na obszarach wiejskich (w tym zwłaszcza na terenach popegeerowskich, na których poziom bezrobocia jest szczególnie wysoki) oraz prowadzić do zdobycia przez nich kwalifikacji niezbędnych do podjęcia zatrudnienia w zawodach pozarolniczych. Skuteczność podejmowanych działań zależy również od właściwego zdiagnozowania potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia oraz od dopasowania do nich odpowiednich instrumentów i form wsparcia, uwzględniających specyfikę i potrzeby regionalnego rynku pracy. Ponadto, konieczne jest stworzenie odpowiednich warunków instytucjonalnych i organizacyjnych służących podniesieniu poziomu zatrudnienia w regionie oraz realizacji działań prewencyjnych, poprzez udzielenie wsparcia organizacyjnego i kadrowego, a także podnoszenie kwalifikacji</p>
-----	------------------------------	--

		<p>zawodowych pracowników zajmujących się aktywizacją zawodową osób pozostających bez zatrudnienia, powiązanego bezpośrednio ze specyfiką oraz z zakresem realizowanych projektów.</p> <p>Istotnym elementem wsparcia, służącym podniesieniu poziomu aktywności zawodowej w regionie, powinno być również wspieranie mechanizmów współpracy publicznych i niepublicznych podmiotów świadczących usługi na rzecz osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. w ramach partnerstw publiczno-społecznych oraz różnorodnych form dialogu społecznego.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	1 826 081 945 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	1 552 169 653 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	273 912 292 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85 %
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) – Komunikat Komisji Europejskiej – Tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego

		<p>i gospodarczego (2009/C 83/01) (Dz. Urz. UE C 83 z 07.04.2009, str. 1)</p> <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p> <p>Podstawą prawną udzielania przedsiębiorstwom tymczasowej pomocy (do dnia 31 grudnia 2010 r.) jest rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie pomocy finansowej w formie ograniczonej kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki²⁶</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 % ²⁷
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<p>– Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania (ogółem/k/m), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) zamieszkujących obszary wiejskie - liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy <ul style="list-style-type: none"> - w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m) - w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m)

²⁶ Od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

²⁷ Nie dotyczy Poddziałania 6.1.3, w ramach którego nie ma możliwości ponoszenia wydatków na zasadzie cross-finansingu.

		<ul style="list-style-type: none"> - w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m) - liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania (ogółem/k/m) - Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy (ogółem/k/m) - Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej (ogółem/k/m), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) - liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m) <ul style="list-style-type: none"> - w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m) - w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m) - w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m) - Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej
--	--	---

Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego w regionie²⁸(1)
----	--	--

²⁸ W przypadku typów projektów 1-9 istnieje możliwość uwzględnienia w projekcie wsparcia towarzyszącego, polegającego na zapewnieniu opieki nad dziećmi i osobami zależnymi dla uczestnika projektu.

		<ul style="list-style-type: none"> – organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych (2) – wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy (3) – realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia,: <ul style="list-style-type: none"> - pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe - staże/praktyki zawodowe²⁹ - szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych³⁰ - subsydiowanie zatrudnienia (4) – wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza (5) – wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) osób pozostających bez zatrudnienia (w tym zwłaszcza osób zamieszkujących na obszarach wiejskich) m.in. poprzez dofinansowanie przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy oraz zwrot kosztów zakwaterowania (6)
--	--	---

²⁹ Osobom uczestniczącym w stażu lub odbywającym praktyki zawodowe przysługuje miesięczne stypendium w wysokości nie większej niż kwota minimalnego wynagrodzenia (właściwa IP/IP2 określi szczegółowe warunki odbywania stażu oraz praktyki zawodowej, biorąc pod uwagę zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu).

³⁰ Osobom uczestniczącym w szkoleniach lub kursach (typy projektu nr 2 oraz nr 4) przysługuje stypendium w wysokości nie większej niż 120% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia lub kursu wynosi nie mniej niż 150 godzin miesięcznie – w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, Właściwa IP/IP2 określi szczegółowe warunki odbywania szkolenia lub kursu, mając na uwadze zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu. Osoba pozostająca bez zatrudnienia, zarejestrowana w PUP jako bezrobotna, zobowiązana jest powiadomić PUP o udziale w szkoleniu realizowanym w ramach projektu, w terminie do 7 dni przed rozpoczęciem szkolenia.

³¹ Jednorazowy dodatek relokacyjny (mobilnościowy) wypłacany jest w wysokości równej sześciokrotności 100% wartości zasiłku dla bezrobotnych osobie, której stosunek pracy wygasł lub został rozwiązany z przyczyn nie dotyczących pracownika w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu. Spełnianie kryterium odległości jest weryfikowane na podstawie oświadczenia złożonego przez uczestnika projektu. Dodatek ten może być przyznany w ramach projektu wyłonionego do dofinansowania w konkursie ogłoszonym najpóźniej do 31 grudnia 2010 r.

		<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna) (7) – wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu prowadzące do jego adaptacji w miejscu pracy (wsparcie pomostowe) (8) – jednorazowe dodatki relokacyjne (mobilnościowe) dla pracownika, który uzyskał zatrudnienie w wyniku wsparcia udzielonego w ramach projektu w odległości powyżej 50 km od miejsca zamieszkania³¹ (9) – organizacja kampanii promocyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcenie pracodawców do zatrudnienia osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (10) – opracowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i stażach oraz innych oferowanych usługach i instrumentach aktywizacji zawodowej, w tym m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych i wielokanałowych technik informacyjnych i komunikacyjnych (11) – szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji rynku pracy działających na terenie regionu (z wyłączeniem Publicznych Służb Zatrudnienia), powiązane ze specyfiką zadań realizowanych przez te instytucje na regionalnym rynku pracy (12) – rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym (13) – prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy, w tym poprzez tworzenie regionalnych obserwatoriów rynku pracy (14)
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>

3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	63, 66, 67, 69
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) ³²
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - Osoby pozostające bez zatrudnienia (w tym osoby zarejestrowane jako bezrobotne), w szczególności osoby należące do jednej lub kilku z poniższych grup docelowych: <ul style="list-style-type: none"> - osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 kolejnych miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu - kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci) - osoby do 25 roku życia - osoby po 45 roku życia - osoby pozostające bez zatrudnienia zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w obszarach niezwiązanych z produkcją roślinną i/lub zwierzęcą - osoby niepełnosprawne (bez względu na fakt pobierania świadczeń rentowych) - instytucje rynku pracy i ich pracownicy - podmioty działające na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz upowszechniania dialogu oraz partnerstwa publiczno-społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe

³² W tym powiatowe urzędy pracy, w zakresie zgodnym z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) – w odniesieniu do kwot, stawek, form wsparcia (usługi i instrumenty rynku pracy) oraz grupy docelowej (osoby bezrobotne zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy).

		Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie - projekty konkursowe wyłącznie dla powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - projekty służące wzmocnieniu i rozwojowi publicznych służb zatrudnienia w regionie m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, badania rynku pracy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w regionie, m.in. poprzez dofinansowanie zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy - szkolenia, doradztwo oraz dofinansowanie studiów podyplomowych, studiów licencjackich i studiów magisterskich uzupełniających dla kadr publicznych
----	--	---

		<p>służb zatrudnienia działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z ze specyfiką realizowanych przez nie zadań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy (w tym w ramach regionalnych obserwatoriów rynku pracy), m.in. w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - przewidywanej sytuacji na rynku pracy wybranych zawodów, sektorów/branż - przewidywanych oczekiwań pracodawców odnośnie pożądanых kwalifikacji i usług szkoleniowych - migracji zarobkowych na terenie regionu
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	65
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - powiatowe urzędy pracy - wojewódzkie urzędy pracy w zakresie zadań realizowanych przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej i/lub odpowiednio inne departamenty merytoryczne wojewódzkiego urzędu pracy, zgodnie z zakresem kompetencji
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy - pracownicy powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	

	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Instrumenty i usługi wymienione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), finansowane ze środków Funduszu Pracy, związane z realizacją następujących form wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkoleniami, – stażami, – przygotowaniem zawodowym dorosłych, – pracami interwencyjnymi, – wyposażeniem i doposażeniem stanowiska pracy, – przyznaniem jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomocą prawną, konsultacjami i doradztwem związanymi z podjęciem działalności gospodarczej.
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>

3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	66, 67, 68, 69
4.	Typ beneficjentów	powiatowe urzędy pracy
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne, w tym w szczególności osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wymienione w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o <i>promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i> (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.).
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i> .
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

6.2 WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Institucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	00, 05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących

		<p>rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia jest jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej społeczeństwa, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionów. Wsparcie realizowane w ramach Działania będzie kierowane do osób fizycznych, które mają zamiar rozpocząć własną działalność gospodarczą i będzie obejmowało pomoc finansową, a także wsparcie merytoryczno - doradcze zarówno w momencie zakładania firmy, jak również w początkowym okresie jej funkcjonowania - celem zapewnienia trwałości i ciągłości realizowanych przedsięwzięć. Konieczne jest również podejmowanie działań na rzecz budowania i wspierania postaw przedsiębiorczych i kreatywnych, obejmujące m.in. dostarczanie wiedzy na temat funkcjonowania małych firm, upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu wspierania indywidualnej przedsiębiorczości, a także realizacji kampanii promocyjno-informacyjnych.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	400 847 256 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	340 720 168 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	60 127 088 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pomoc de minimis: Rozporządzenie Komisji (WE) NR 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379, z 28.12.2006 r., str. 5) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i</p>

		pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej (ogółem/k/m), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) - liczba osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m) <ul style="list-style-type: none"> - w tym liczba osób niepełnosprawnych(ogółem/k/m) - w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m) - w tym liczba osób z terenów wiejskich(ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m) – Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania (ogółem/k/m), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) zamieszkujących obszary wiejskie - liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m) <ul style="list-style-type: none"> - w tym liczba osób niepełnosprawnych

		<p>(ogółem/k/m)</p> <ul style="list-style-type: none"> - w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m) - w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m) - liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania (ogółem/k/m) <p>– Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej</p>
--	--	---

Projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez zastosowanie co najmniej jednego z następujących instrumentów³³: <ul style="list-style-type: none"> - doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej - przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej – o ile wszyscy udziałowcy są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa w projekcie), do wysokości 40 tys. zł na osobę (lub 20 tys. zł na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej)³⁴
----	--	---

³³ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości w ramach Działania 6.2 PO KL jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON oraz środków oferowanych w ramach PO KL na pokrycie wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej bądź też założeniem spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

³⁴ Beneficjent ma obowiązek monitorowania prawidłowości wydatkowania środków na rozwój przedsiębiorczości przyznanych uczestnikowi projektu w okresie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznanie środków finansowych z uczestnikiem projektu. Uczestnik projektu, który otrzymał środki finansowe na rozwój przedsiębiorczości (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) ma obowiązek dokonania zwrotu otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami, jeżeli prowadził działalność gospodarczą lub był członkiem spółdzielni lub spółdzielni socjalnej przez okres krótszy niż 12 miesięcy, albo naruszone zostały inne warunki umowy, w tym zwłaszcza dotyczące przeznaczenia tych środków.

		<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie pomostowe udzielane w okresie do 6 / do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie do wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień wypłacenia dotacji oraz szkolenia i doradztwo w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu)³⁵ - promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez organizację kampanii promocyjno-informacyjnych - upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu rozwoju przedsiębiorczości
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	68
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) ³⁶
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	- osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (z wyłączeniem osób, które posiadały wpis do rejestru Ewidencji Działalności Gospodarczej, były zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym lub prowadziły działalność na

³⁵ Podstawowe wsparcie pomostowe przyznawane jest na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta oraz wypłacane przez okres do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. W uzasadnionych przypadkach oraz na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta dopuszczalne jest przedłużenie wypłaty wsparcia pomostowego do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. Beneficjent może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na pokrycie wydatków ponoszonych przez uczestnika projektu w okresie od dnia rejestracji działalności do dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego.

³⁶ W tym powiatowe urzędy pracy - w zakresie zgodnym z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) – w odniesieniu do kwot, stawek, form wsparcia (usługi i instrumenty rynku pracy) oraz grupy docelowej (osoby bezrobotne zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy).

		<p>podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu) w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 kolejnych miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu – kobiety (w tym zwłaszcza kobiety powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci) – osoby do 25 roku życia, w tym studenci studiów dziennych – osoby niepełnosprawne, w tym poszukujące pracy – osoby po 45 roku życia – osoby zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w obszarach niezwiązanych z produkcją roślinną i/lub zwierzęcą
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi)

	i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

6.3 INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ NA OBSZRACH WIEJSKICH

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43., PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

15.	Nazwa i numer działania	Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Obszary wiejskie są miejscem koncentracji wielu negatywnych zjawisk w obszarze zatrudnienia. Należą do nich m.in.: występowanie bezrobocia ukrytego, jakość kapitału ludzkiego oraz znacznie mniej korzystna struktura bezrobocia pod względem wykształcenia niż na obszarach miejskich. Znaczącym problemem jest również zbyt niski stopień aktywności mieszkańców wsi w zakresie samoorganizacji i podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społeczności wiejskich w obszarze zatrudnienia. Konieczne jest zatem stymulowanie zmian, prowadzących do redukcji bezrobocia oraz podniesienia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, zamieszkujących na obszarach wiejskich.</p> <p>W ramach Działania realizowane będzie wsparcie ukierunkowane na aktywizację zawodową oraz podniesienie poziomu zatrudnienia mieszkańców obszarów wiejskich, a zwłaszcza nabycie umiejętności zawodowych przydatnych poza rolnictwem. Powyższe instrumenty będą prowadzić do zmniejszenia różnicowań w obszarze zatrudnienia pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi.</p> <p>W ramach Działania przewidziano formy wsparcia, przyczyniające się do poprawy sytuacji na rynku pracy osób pozostających bez zatrudnienia, które odpowiadają specyfice obszarów wiejskich, tj. wsparcie na rzecz tworzenia i podejmowania aktywności przez lokalne inicjatywy i paktu na rzecz rozwiązywania problemów mieszkańców wsi w obszarze zatrudnienia. Zgodnie ze specyfiką obszarów wiejskich oraz potencjalnych ostatecznych odbiorców wsparcia działających na tych obszarach, system wdrażania Priorytetu zostanie skierowany do podmiotów o mniejszym potencjale organizacyjnym</p>

		(które nie miałyby możliwości realizacji projektów w ramach pozostałych Działań Priorytetu VI) i będzie obejmował realizację małych projektów (do 50 tys. PLN) skierowanych do małych społeczności lokalnych i prowadzić do ich aktywizacji.
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	30 000 000 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	25 500 000 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	4 500 000 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	Maksymalna wartość - 50 tys. zł
27.	Forma płatności	<i>zgodnie z Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych - Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania (ogółem/k/m), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) zamieszkujących obszary wiejskie - liczba osób znajdujących się w szczególności

		<p>trudnej sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m)</p> <ul style="list-style-type: none"> - w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m) - w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m) - w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m) - liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m) - liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania (ogółem/k/m)
--	--	---

Projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Oddolne inicjatywy lokalne, obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania o charakterze informacyjnym, promocyjnym, szkoleniowym lub doradczym przyczyniające się do poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej) – rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz wspierania aktywizacji zawodowej na obszarach wiejskich
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	66, 80
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – osoby pozostające bez zatrudnienia w wieku 15-64 lata – mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców – społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji

		zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich – podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców tych obszarów
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
Opis systemu wyboru projektów:		
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu VI

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 6.1 <i>POPRAWA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA ORAZ WSPIERANIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W REGIONIE</i>	1 826 081 945	1 552 169 653	273 912 292
w tym Poddziałanie 6.1.1 <i>Wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy</i>	328 694 750	279 390 538	49 304 212
w tym Poddziałanie 6.1.2 <i>Wspieranie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie</i>	91 304 097	77 608 483	13 695 614
w tym Poddziałanie 6.1.3 <i>Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych</i>	1 406 083 098	1 195 170 632	210 912 466
Działanie 6.2 <i>WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA</i>	400 847 256	340 720 168	60 127 088
Działanie 6.3 <i>INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ NA OBSZRACH WIEJSKICH</i>	30 000 000	25 500 000	4 500 000
OGÓŁEM PRIORYTET VI	2 256 929 201	1 918 389 821	338 539 380

Priorytet VII
PROMOCJA INTEGRACJI
SPOŁECZNEJ

PRIORYTET VII

PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Opis Priorytetu VII

W ramach Priorytetu VII podejmowane będą przede wszystkim działania zmierzające do ułatwienia dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz rozwijania instytucji ekonomii społecznej, jako skutecznej formy integracji społeczno – zawodowej.

Ważnym elementem wsparcia jest eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych, prawnych czy psychologicznych) na jakie napotykają osoby w wieku aktywności zawodowej, zagrożone wykluczeniem społecznym. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, imigrantów, osób opuszczających placówki opieki zastępczej czy zakłady karne, postrzeganych w sposób stereotypowy przez pracodawców i otoczenie społeczne jako pracownicy mniej dyspozycyjni oraz mobilni zawodowo. Wobec tych osób zostaną zastosowane instrumenty aktywnej integracji, mające na celu przywrócenie osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich integrację ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanymi przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Istotne jest również tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi adaptacyjnych form zatrudnienia, w tym w sektorze ekonomii społecznej (organizacje pozarządowe, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółdzielnie socjalne), która łącząc cele społeczne z ekonomicznymi stanowi skuteczny instrument aktywizacji osób doświadczających trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma wspieranie przedsiębiorczości społecznej i podmiotów działających na rzecz jej rozwoju, m.in. poprzez doradztwo, szkolenia oraz usługi finansowo – prawne, ale również w sposób bezpośredni w postaci dotacji dla osób fizycznych bądź prawnych, które zdecydują się na założenie spółdzielni socjalnej tworząc tym samym miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.. Wsparcie w ramach Priorytetu będzie zatem przeznaczone nie tylko dla podmiotów ekonomii społecznej, ale również dla instytucji powołanych do jej wspierania, które poprzez dostarczanie niezbędnej wiedzy i doświadczenia w zakresie zasad prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzania zasobami ludzkimi czy stosowania przepisów prawnych, umożliwiają rozwój i funkcjonowanie gospodarki społecznej.

Dodatkowym elementem wsparcia na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich, będzie system małych grantów finansowych, za pomocą którego wspierane będą inicjatywy ukierunkowane na podnoszenie zdolności do zatrudnienia, zwiększenie mobilności i aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwój lokalnych inicjatyw na obszarach wiejskich, skierowanych do osób będących w wieku aktywności zawodowej i doświadczających wykluczenia społecznego z uwzględnieniem wsparcia towarzyszącego dla otoczenia tych osób.

W celu zapewnienia właściwych warunków dla realizacji przez instytucje pomocy i integracji społecznej (jednostki organizacyjne pomocy społecznej, jednostki zatrudnienia socjalnego, organizacje pozarządowe) zadań z zakresu aktywnej integracji, niezbędne jest stworzenie również na poziomie regionalnym możliwości podnoszenia kwalifikacji ich kadr i potencjału organizacyjnego powiązanego ściśle ze specyfiką realizowanych przez nie zadań, głównie

poprzez szkolenia i kursy realizowane w formach pozaszkolnych oraz upowszechnianie pracy socjalnej i aktywnej integracji w środowiskach lokalnych.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu VII powinny przyczynić się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu VII:

1. Objęcia 15% klientów instytucji pomocy społecznej (którzy jednocześnie: są w wieku aktywności zawodowej, nie pracują i korzystają z pomocy społecznej) działaniami aktywnej integracji.
2. Objęcia 10% klientów instytucji pomocy społecznej (w wieku aktywności zawodowej) kontraktami socjalnymi.
3. Objęcia 100% pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej (bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją) szkoleniami i innymi formami podnoszenia kwalifikacji w systemie pozaszkolnym.
4. Zapewnienia funkcjonowania instytucji wspierających ekonomię społeczną (przynajmniej dwie w każdym województwie).
5. Zapewnienia trwałości funkcjonowania jednostek ekonomii społecznej (minimum 30% przychodów ogółem powinno pochodzić z działalności własnej jednostek ekonomii społecznej).

7.1 ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ INTEGRACJI

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VII Promocja integracji społecznej
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	00, 05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy – 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji

16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Osoby zaliczone do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagają kompleksowego wsparcia i stworzenia niezbędnych warunków do integracji ze społeczeństwem. Możliwe jest to m.in. poprzez działania zmierzające do kształcenia umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych, wspierania samodzielności oraz zdobywania i aktualizacji kwalifikacji zawodowych. Wsparciem dla przemian na rynku pracy powinny być skuteczne i nowoczesne usługi, świadczone przez instytucje pomocy i integracji społecznej. Niezbędny w tym celu jest rozwój form i narzędzi aktywnej integracji zarówno w jej wymiarze zawodowym, społecznym jak i edukacyjnym czy zdrowotnym. Ponadto wobec zwiększonej liczby zadań z zakresu pomocy społecznej zmierzających do szerszego niż dotychczas wykorzystania aktywizacyjnych instrumentów wsparcia, konieczne jest wzmocnienie i doskonalenie kadr instytucji odpowiedzialnych za realizację tych działań. W szczególności dotyczy to pracowników ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, zajmujących się pomocą osobom wykluczonym i prowadzących działania w ramach aktywnej integracji. Służyć temu powinny kompleksowo prowadzone szkolenia i inne formy aktualizowania wiedzy w zakresie aktywnych form integracji społecznej, realizowane w ramach projektów systemowych ROPS, zgodnie ze specyfiką i potrzebami regionalnymi w tym zakresie.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	1 009 388 934 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	857 980 594 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	151 408 340 Euro

21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 15 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji (ogółem/k/m), w tym osoby z terenów wiejskich – Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów (ogółem/k/m)

		– Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym (ogółem/k/m)
--	--	--

Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej - projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	71, 66
4.	Typ beneficjentów	ośrodki pomocy społecznej
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	– osoby spełniające łącznie trzy warunki: - korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej - wiek aktywności zawodowej (15-64 lata) - niezatrudnieni lub zatrudnieni zagrożeni wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) ³⁷ – otoczenie osób wykluczonych społecznie (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie)

³⁷ W przypadku uchodźców, cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany, oraz cudzoziemców posiadających zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objętych ochroną uzupełniającą, warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z tych samych form wsparcia w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców.

		– jednostki organizacyjne pomocy społecznej i ich pracownicy (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej)
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>– Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej –</p> <p>Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”</p>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	71, 70
4.	Typ beneficjentów	powiatowe centra pomocy rodzinie
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>– osoby spełniające łącznie trzy warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej; - wiek aktywności zawodowej (15-64 lata) - niezatrudnieni lub zatrudnieni zagrożeni wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.)³⁸ <p>– otoczenie osób wykluczonych społecznie (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie)</p> <p>– jednostki organizacyjne pomocy społecznej i ich pracownicy (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej)</p>
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <p>– ogólne</p>

³⁸ W przypadku uchodźców, cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany, oraz cudzoziemców posiadających zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objętych ochroną uzupełniającą, warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z tych samych form wsparcia w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców.

		– szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań w szczególności dotyczące realizacji działań w zakresie aktywnej integracji i rozwoju pracy socjalnej (1) – organizowanie akcji i kampanii promocyjno – informacyjnych o zasięgu i charakterze regionalnym z zakresu stosowania aktywnych form integracji społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz z zakresu integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznie (2) – rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz
----	--	--

		<p>przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego poziomie regionalnym (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu polityki społecznej w regionie (w tym działań mających na celu przygotowanie i wdrażanie gminnych lub powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych) (4) – opracowanie, realizacja i monitoring wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie (5) <p>Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”</p>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	65
4.	Typ beneficjentów	regionalne ośrodki polityki społecznej
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – pracownicy i wolontariusze regionalnych ośrodków polityki społecznej – pracownicy i wolontariusze ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie – pracownicy samorządu terytorialnego, bezpośrednio obsługujący gminne i powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej w zakresie realizacji ich zadań (np. pracownicy księgowości) – pracownicy i wolontariusze innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz podmiotów integracji społecznej realizujący działania w zakresie aktywnej integracji – pracownicy publicznych służb zatrudnienia (w zakresie wspólnych działań partnerskich)

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawiciele innych służb społecznych, (np. kuratorzy sądowi, policjanci, pedagodzy, pielęgniarki środowiskowe) - w zakresie organizacji i szkolenia wspólnych zespołów interdyscyplinarnych działających na rzecz osób wykluczonych – jednostki samorządu terytorialnego szczebla województwa, powiatu i gminy, przedsiębiorcy, media lokalne i regionalne (z zakresie typu operacji nr 5) – partnerzy społeczni i gospodarczy (w zakresie typów projektów nr 2, 3, 4 ,5)
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

7.2 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU I WZMOCNIENIE SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VII Promocja integracji społecznej
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	00, 05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej

16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie sektora ekonomii społecznej.</p> <p>Uzasadnienie działania: Osoby zaliczone do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagają kompleksowego wsparcia i stworzenia niezbędnych warunków do integracji ze społeczeństwem. Możliwe jest to m.in. poprzez działania zmierzające do kształcenia umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych, wspierania samodzielności oraz zdobywania i aktualizacji kwalifikacji zawodowych. Jednym z elementów systemu wsparcia osób wykluczonych może być rozwijający się sektor ekonomii społecznej, instytucje integracji społecznej oraz wsparcie inicjatyw samoorganizacji i samopomocy wśród osób biernych zawodowo, czy dyskryminowanych na rynku pracy.</p> <p>W ramach Działania przewiduje się realizację projektów skierowanych bezpośrednio do osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (m. in. poprzez stworzenie możliwości zakładania i prowadzenia spółdzielni socjalnych), a także wzmacnianie podmiotów wspierających i realizujących usługi wobec podmiotów ekonomii społecznej oraz budowanie otoczenia sprzyjającego ich rozwojowi. W szczególności promowane będą inicjatywy partnerskie, wykorzystujące możliwości współpracy partnerów publicznych z organizacjami pozarządowymi.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	434 813 695 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	369 591 641 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	65 222 054 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach	85%

	kwifikowalnych (%)	
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 15 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projekcie – Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Działania – Liczba inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej wspartych z EFS – Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej (ogółem/k/m)

Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Projekty na rzecz integracji społeczno – zawodowej, obejmujące następujące typy realizowanych operacji³⁹:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza) z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej (1) – działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania utworzonych aktywnych form integracji społecznej, wymienionych w typie operacji nr 1 (2) – kursy i szkolenia⁴⁰ umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych (3) – staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy⁴¹ (4) – poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne lub zawodowe, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej (5) – rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym np. środowiskowej pracy socjalnej, centrów
----	--	---

³⁹ W przypadku realizacji części zadań w projekcie przez podwykonawcę, wartość dodana projektu może zostać zwiększona poprzez zastosowanie przez beneficjenta projektu klauzul społecznych, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz zmianie niektórych innych ustaw.

⁴⁰ Osobom uczestniczącym w szkoleniach lub kursach przysługuje stypendium w wysokości nie większej niż 120% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia lub kursu wynosi nie mniej niż 150 godzin miesięcznie – w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, Właściwa IP/IP2 określi szczegółowe warunki odbywania szkolenia lub kursu, mając na uwadze zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu.

⁴¹ Osobom uczestniczącym w stażu lub odbywającym zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy przysługuje miesięczne stypendium w wysokości nie większej niż kwota minimalnego wynagrodzenia (właściwa IP/IP2 określi szczegółowe warunki odbywania stażu oraz zajęć reintegracji zawodowej u pracodawcy, mając na uwadze zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu).

		<p>aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, coachingu, treningu pracy) (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój usług społecznych przewyżających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy (7) – rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy (8) – wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne w tym zaburzone psychicznie (9) – promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (10) – wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej (11)
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	66, 69, 71, 65, 70
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	– Osoby niezatrudnione ⁴² , w wieku aktywności zawodowej (15 - 64 lata), zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) ⁴³

⁴² Zgodnie z definicją w Słownik terminologicznym.

⁴³ W przypadku uchodźców, cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany, oraz cudzoziemców posiadających zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objętych ochroną uzupełniającą, warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z tych samych form wsparcia w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców.

		<ul style="list-style-type: none"> – otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie typów projektów nr 5, 7, 10, 11 lub wsparcia towarzyszącego) – instytucje pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy lub wolontariusze (w zakresie typu projektów nr 10)
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, zapewniających w ramach projektu w sposób komplementarny i łączny (1):<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostęp do usług prawnych, księgowych, marketingowych ▪ doradztwa (indywidualnego i grupowego, m.in. w postaci punktów lub centrów doradztwa, inkubatorów społecznej przedsiębiorczości tworzących wspólną infrastrukturę rozwoju) ▪ szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej ▪ usług wspierających rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz ekonomii społecznej (m.in. poprzez budowę sieci współpracy lokalnych podmiotów w celu wspierania rozwoju podmiotów ekonomii społecznej) ▪ promocji ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej - wsparcie dla osób fizycznych zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej poprzez zastosowanie w ramach projektu co najmniej dwóch z następujących instrumentów⁴⁴(2):<ul style="list-style-type: none"> ▪ doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia spółdzielni socjalnej
----	--	---

⁴⁴ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej w ramach Poddziałania 7.2.2. PO KL zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON oraz środków oferowanych w ramach PO KL, na pokrycie wydatków związanych z założeniem i/lub przystąpieniem do spółdzielni socjalnej.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyznanie środków finansowych na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej – o ile wszyscy członkowie są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności lub przystąpiły do spółdzielni socjalnej w wyniku uczestnictwa w projekcie, do wysokości 20 tys. na osobę (członka)⁴⁵ ▪ wsparcie pomostowe udzielane w okresie do 6 / do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie do wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień wypłacenia środków finansowych na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej połączone z doradztwem oraz pomocą w efektywnym wykorzystaniu przyznanych środków - wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność lub przystąpiły do spółdzielni w ramach danego projektu (Podstawowe wsparcie pomostowe przyznawane jest na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta oraz wypłacane przez okres do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. W uzasadnionych przypadkach oraz na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta dopuszczalne jest
--	--

⁴⁵ Beneficjent ma obowiązek monitorowania prawidłowości wydatkowania środków na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej przyznanych uczestnikowi projektu w okresie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznanie środków finansowych z uczestnikiem projektu. Uczestnik projektu, który otrzymał środki finansowe na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej ma obowiązek dokonać zwrotu otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami, jeżeli prowadził działalność gospodarczą lub był członkiem spółdzielni socjalnej przez okres krótszy niż 12 miesięcy, albo naruszone zostały inne warunki umowy, w tym zwłaszcza dotyczące przeznaczenia przyznanych środków.

⁴⁶ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na założenie i/lub przystąpienie osoby fizycznej do spółdzielni socjalnej w ramach Poddziałania 7.2.2. PO KL zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi na powyższe cele, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON oraz środków oferowanych w ramach PO KL, na pokrycie wydatków związanych z założeniem i/lub przystąpieniem osoby fizycznej do spółdzielni socjalnej.

⁴⁷ Beneficjent ma obowiązek monitorowania prawidłowości wydatkowania środków przyznanych uczestnikowi projektu w okresie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznanie środków finansowych z uczestnikiem projektu. Uczestnik projektu, który otrzymał środki finansowe na założenie spółdzielni socjalnej i/lub przystąpienie osoby fizycznej do spółdzielni socjalnej ma obowiązek dokonać zwrotu otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami, jeżeli prowadził działalność gospodarczą lub był członkiem spółdzielni socjalnej przez okres krótszy niż 12 miesięcy, albo naruszone zostały inne warunki umowy, w tym zwłaszcza dotyczące przeznaczenia przyznanych środków.

		<p>przedłużenie wypłaty wsparcia pomostowego do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. Beneficjent może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na pokrycie wydatków ponoszonych przez uczestnika projektu w okresie od dnia rejestracji działalności do dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego)</p> <p>– wsparcie dla osób prawnych wymienionych w art. 4 ust. 2 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych poprzez zastosowanie w ramach projektu co najmniej dwóch z poniższych instrumentów⁴⁶ (3):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ doradztwo (indywidualne i grupowe) dla kadr oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia spółdzielni socjalnej ▪ przyznanie środków finansowych na założenie i/lub przystąpienie osoby fizycznej do spółdzielni socjalnej do wysokości 20 tys. zł na każdą osobę fizyczną przystępującą i/lub nowozatrudnioną w spółdzielni socjalnej zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych – wyłącznie dla osób, które uczestniczyły w projekcie⁴⁷ ▪ wsparcie pomostowe w okresie do 6 / do 12 miesięcy od momentu przystąpienia i/lub zatrudnienia w spółdzielni socjalnej każdej z osób zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego, (na każdą z osób zatrudnionych w spółdzielni zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych), połączone z doradztwem - wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność lub przystąpiły do
--	--	---

		<p>spółdzielni w ramach danego projektu (Podstawowe wsparcie pomostowe przyznawane jest na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta oraz wypłacane przez okres do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. W uzasadnionych przypadkach oraz na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta dopuszczalne jest przedłużenie wypłaty wsparcia pomostowego do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. Beneficjent może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na pokrycie wydatków ponoszonych przez uczestnika projektu w okresie od dnia rejestracji działalności do dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego)</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej oraz spółdzielni socjalnych, o których mowa w typie operacji nr 2 i 3 (4)
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	68
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - podmioty ekonomii społecznej - instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej (w zakresie promocji i rozwoju partnerstwa) - osoby fizyczne w zakresie doradztwa i szkoleń, przyznania środków finansowych na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej oraz wsparcia pomostowego i doradztwa (z wyłączeniem osób, które posiadały wpis do

		<p>rejestrze Ewidencji Działalności Gospodarczej lub były zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu)</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby prawne wymienionych w art. 4 ust. 2 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych w zakresie doradztwa i szkoleń, przyznania środków finansowych na założenie spółdzielni socjalnej oraz zatrudnienie oraz wsparcia pomostowego
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

7.3. INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VII Promocja integracji społecznej
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu członków społeczności lokalnych na terenach wiejskich, przyczyniających się do ich aktywizacji zawodowej i społecznej.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Na obszarach wiejskich obserwuje się wiele problemów rozwojowych, które na ogół są trudniejsze do rozwiązania niż na terenie miast. W znacznym zakresie dotyczy to niskiego poziomu życia i zagrożenia wykluczeniem społecznym, które jest znacznie silniejsze na terenach nisko zurbanizowanych. Wykluczenie społeczne w istotny sposób jest powiązane z występowaniem ubóstwa, dotyczącego w głównej mierze osoby bezrobotne, z niskim poziomem wykształcenia, zamieszkujące na wsi, w tym także osoby niepełnosprawne. Zasięg ubóstwa skrajnego i jednocześnie liczba osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa jest na terenach wiejskich kilkakrotnie wyższa niż w miastach. Problem marginalizacji społecznej, długotrwałego bezrobocia i braku kwalifikacji zawodowych adekwatnych do potrzeb rynku pracy w znacznie większym stopniu dotyczy mieszkańców terenów wiejskich, gdzie świadomość wagi rozwoju kapitału ludzkiego jest niższa niż w przypadku mieszkańców miast. Znacznie zintensyfikowane nasilenie czynników sprzyjających marginalizacji wpływa bezpośrednio na niewielką liczbę oddolnych działań podejmowanych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jako znaczący problem należy postrzegać również niski stopień aktywności mieszkańców wsi w zakresie samoorganizacji i podejmowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W związku z powyższym, w ramach Działania realizowane będzie wsparcie ukierunkowane na zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym swojej miejscowości, zwiększenie mobilności i aktywności społecznej i rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na tych terenach. Wsparcie zostanie skierowane do gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców. Zgodnie ze specyfiką obszarów wiejskich oraz potencjalnych ostatecznych odbiorców wsparcia, działających na tych obszarach, system wdrażania Priorytetu zostanie</p>
-----	------------------------------	--

		skierowany do podmiotów o mniejszym potencjale organizacyjnym (które nie miałyby możliwości realizacji projektów w ramach pozostałych Działań Priorytetu VII) i będzie obejmował realizację małych projektów o wartości do 50 tys. PLN. W szczególności promowane będą inicjatywy partnerskie, wykorzystujące możliwości współpracy partnerów publicznych z organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	108 703 424 Euro
19.	Wkład ze środków unijnych	92 397 910 Euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	16 305 514 Euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	Maksymalna wartość - 50 tys. zł
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 15 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	– Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych

Projekty konkursowe

2.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Oddolne inicjatywy lokalne, obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania o charakterze informacyjnym, promocyjnym, szkoleniowym lub doradczym przyczyniające się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu członków społeczności lokalnych zagrożonych wykluczeniem społecznym lub społecznie wykluczonych – rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na poziomie lokalnym na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
3.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
4.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	69, 71, 80
5.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
6.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – osoby niezatrudnione⁴⁸, w wieku aktywności zawodowej (15 - 64 lata), zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.)⁴⁹, zamieszkujące gminy wiejskie, miejsko – wiejskie oraz miasta do 25 tys. mieszkańców – osoby zamieszkujące gminy wiejskie, miejsko – wiejskie oraz miasta do 25 tys. mieszkańców (pod warunkiem, że ich udział w projekcie jest niezbędny do poprawy sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektu)

⁴⁸ Zgodnie z definicją w Słownik terminologicznym.

⁴⁹ W przypadku uchodźców, cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany, oraz cudzoziemców posiadających zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objętych ochroną uzupełniającą, warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z tych samych form wsparcia w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców.

		– podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów
7.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
8.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu VII

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 7.1 <i>ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ INTEGRACJI</i>	1 009 388 934	857 980 594	151 408 340
w tym Poddziałanie 7.1.1 <i>Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej</i>	585 445 582	497 628 745	87 816 837
w tym Poddziałanie 7.1.2 <i>Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie</i>	353 286 127	300 293 208	52 992 919
w tym Poddziałanie 7.1.3 <i>Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej</i>	70 657 225	60 058 641	10 598 584
Działanie 7.2 <i>PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU I WZMOCNIENIE SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ</i>	434 813 695	369 591 641	65 222 054
w tym Poddziałanie 7.2.1 <i>Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>	271 758 559	230 994 775	40 763 784
w tym Poddziałanie 7.2.2 <i>Wsparcie ekonomii społecznej</i>	163 055 136	138 596 866	24 458 270
Działanie 7.3 <i>INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI</i>	108 703 424	92 397 910	16 305 514
OGÓŁEM PRIORYTET VII	1 552 906 053	1 319 970 145	232 935 908

Priorytet VIII
REGIONALNE KADRY
GOSPODARKI

PRIORYTET VIII REGIONALNE KADRY GOSPODARKI

Opis Priorytetu VIII

Procesy przemian gospodarczych zachodzące w poszczególnych regionach i sektorach gospodarki wymuszają potrzebę elastycznego reagowania kadr zarządzających przedsiębiorstw. Konieczność zakończenia procesów restrukturyzacyjnych oraz naturalne procesy zmiany profilu działalności przedsiębiorstw w regionach wymagają akceptacji przez ich pracowników, partnerów społecznych i gospodarczych oraz przez samych pracodawców. Niezbędne jest zatem zapewnienie szerokiego wsparcia dla przedsiębiorstw i osób objętych tymi procesami.

Stymulowanie podnoszenia i aktualizacji umiejętności zawodowych⁵⁰ przez osoby pracujące, zwłaszcza starsze i o niskich kwalifikacjach, jest kluczowe dla utrzymania ich aktywności na rynku pracy.

W celu wzmocnienia atrakcyjności regionów istotne będzie rozwijanie Regionalnych Strategii Innowacji oraz wspieranie transferu wiedzy w ramach współpracy pracowników przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych w sektorach o strategicznym znaczeniu dla regionu. Do osiągnięcia powyższego zamierzenia przyczyni się również współfinansowanie stypendiów dla uczestników studiów doktoranckich, kształcących się na kierunkach uznanych za przyczyniające się w największym stopniu do wzmocnienia konkurencyjności i rozwoju gospodarczego regionu.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu VIII powinny przyczyniać się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu VIII:

1. Objęcia 140 tys. przedsiębiorstw wsparciem w zakresie szkolenia ich pracowników.
2. Objęcia 200 tys. pracujących osób dorosłych wsparciem w formie szkoleń lub kursów przekwalifikowujących.
3. Objęcia 75% podmiotów włączonych w platformy współpracy wsparciem w zakresie przewidywania, zarządzania i oceny procesów restrukturyzacyjnych, w szczególności pomiędzy partnerami społecznymi, władzami lokalnymi i na szczeblu wojewódzkim, lokalną społecznością i instytucjami rynku pracy.
4. Rozwinięcia strategii i instrumentów szybkiego reagowania w przypadku wystąpienia zmiany gospodarczej, dostosowanych do potrzeb regionu i przedsiębiorstw dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi.

---

⁵⁰ Z wyłączeniem szkoleń obowiązkowych, wymaganych przepisami prawa powszechnie obowiązującego (np. z zakresu BHP)

8.1 ROZWÓJ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42, PL43, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania:

		<p>Podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki</p> <p>Uzasadnienie Działania: Zmiany organizacyjne, w tym prowadzenie procesów restrukturyzacyjnych, niosą ze sobą ryzyko redukcji zatrudnienia. W celu przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia wywołanego procesami adaptacyjnymi i modernizacyjnymi, należy w zarządzaniu tymi procesami wspomóc zarówno przedsiębiorstwa, samorząd lokalny, instytucje rynku pracy, jak i samorządy gospodarcze. Szczególnej uwagi i wyraźnego wsparcia wymagają w tym kontekście, działania zmierzające do zawiązywania i aktywnego funkcjonowania partnerstw lokalnych, które mają na celu lepsze prognozowanie zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy oraz opracowanie działań zaradczych i instrumentów szybkiego reagowania w przypadku wystąpienia niespodziewanej zmiany gospodarczej. Procesy modernizacyjne i adaptacyjne wymuszają także ciągłą aktualizację, podnoszenie i zmianę kwalifikacji oraz umiejętności pracowników. Rosnące zainteresowanie podnoszeniem kompetencji i umiejętności przez pracowników, a także ich pracodawców, zwiększa zapotrzebowanie na szkolenia. Tendencję tę należy wzmacniać, gdyż w porównaniu do innych krajów europejskich polskie przedsiębiorstwa znacznie rzadziej organizują i uczestniczą w szkoleniach. Największa luka kompetencyjna pracowników występuje w obszarach informatyki, techniki i produkcji, sprzedaży i finansów. Oferta szkoleniowa powinna być dopasowana do kierunków rozwoju danego regionu, wzmacniać jego przewagę komparatywną i potencjał rozwojowy.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	1 270 783 690 EUR
19.	Wkład ze środków unijnych	1 080 166 136 EUR
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	190 617 554 EUR
21.	Przewidywana wielkość środków	0 Euro

	prywatnych	
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) – Komunikat Komisji Europejskiej – Tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego (2009/C 83/01) (Dz. Urz. UE C 83 z 07.04.2009, str. 1, z późn. zm.) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p> <p>Podstawą prawną udzielania zagrożonym przedsiębiorcom tymczasowej (do 31 grudnia 2010 r.) ograniczonej kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania ograniczonej kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i>⁵¹</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego

⁵¹ Od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-financingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych (projekty o charakterze regionalnym) – Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia – Liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą – Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania – Liczba partnerstw (sieci współpracy) zawiązanych na szczeblu lokalnym i regionalnym – Liczba osób, które otrzymały: <ul style="list-style-type: none"> - jednorazowy dodatek relokacyjny/mobilnościowy - jednorazowy dodatek motywacyjny - środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej

Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji	– ogólne i specjalistyczne szkolenia⁵² oraz
----	----------------------------	---

⁵² Projekty szkoleniowe inne niż możliwe do realizacji w procedurze konkursowej w ramach Priorytetu II (zasięg terytorialny). Projekty nie mogą obejmować szkoleń obowiązkowych, wymaganych przepisami prawa powszechnie obowiązującego (np. z zakresu BHP) – dotyczy wszystkich szkoleń w ramach Priorytetu VIII.

	(projektów)	<p>doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych (1)⁵³</p> <ul style="list-style-type: none"> – doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP), w tym dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości (z wyłączeniem doradztwa związanego z procesami inwestycyjnymi)⁵⁴ (2) – szkolenia, kursy i poradnictwo zawodowe (jako działanie uzupełniające do szkoleń i kursów) skierowane do dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności (poza godzinami pracy), w szczególności dla osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach (z wyłączeniem kształcenia ustawicznego w formach szkolnych realizowanego w szkołach dla dorosłych)⁵⁵ (3)
2.	Zakres stosowania cross-	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie</i>

⁵³ W przypadku szkoleń adresowanych do pracowników wykonujących pracę u przedsiębiorców, którzy stali się zagrożeni (w rozumieniu Komunikatu Komisji – Tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego – 2009/C 83/01) po dniu 1 lipca 2008 r., uczestnikom projektu może być przyznany dodatek szkoleniowy w wysokości nieprzekraczającej 4,00 PLN brutto za godzinę uczestnictwa w szkoleniu.

⁵⁴ Beneficjent wsparcia zobowiązany jest do dostarczenia przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy z innych programów operacyjnych w odniesieniu do tych samych wydatków kwalifikowalnych związanych z danym projektem. Z wsparcia w ramach tego Poddziałania wykluczeni są uczestnicy Działania 6.2 lub Poddziałania 8.1.2, którzy otrzymali wsparcie pomostowe, czego dowodem jest oświadczenie złożone przed przystąpieniem do projektu.

⁵⁵ Szkolenia i kursy, które w przypadku gdy uczestnikami szkolenia (kursu) są pracownicy przedsiębiorców (w tym osoby wykonujące pracę na podstawie umowy cywilno-prawnej), łącznie spełniają dodatkowo następujące warunki: 1) wszystkie podmioty biorące udział w realizacji projektu (tj. beneficjent i ewentualni partnerzy projektu) są niezależne od pracodawcy uczestnika szkolenia; 2) szkolenie odbywa się poza miejscem pracy uczestników; 3) nabór na szkolenie jest otwarty dla wszystkich zainteresowanych; oraz 4) pracownicy zatrudnieni w jednym miejscu pracy (u jednego pracodawcy) stanowią nie więcej niż 20% uczestników jednego szkolenia w ramach tego samego projektu.

	finansingu	<i>kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	62, 64
4.	Typ beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) (1, 2) – przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą w zakresie szkoleń (3) – osoby prawne, które zgodnie ze statutem prowadzą działalność szkoleniową (3) – osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową (3)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – przedsiębiorcy⁵⁶ i ich pracownicy (w tym osoby wykonujące pracę na podstawie umowy cywilno-prawnej) (1, 2) – pracujące osoby dorosłe (powyżej 18. roku życia oraz z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą) uczestniczące w szkoleniach i kursach poza godzinami pracy (3)
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru	projekty konkursowe

⁵⁶ W rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.) – dotyczy całego Priorytetu VIII, ilekroć jest mowa o przedsiębiorcy.

projektów	
Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych z udziałem m.in. przedsiębiorstw, organizacji pracodawców, związków zawodowych, jednostek samorządu terytorialnego, urzędów pracy i innych środowisk, mających na celu opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym i wojewódzkim – wsparcie dla osób zwolnionych⁵⁷, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, zatrudnionych u pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu <i>outplacement</i>, obejmujących łącznie: <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia⁵⁸ i poradnictwo zawodowe oraz
----	--	---

⁵⁷ Dotyczy pozostających bez zatrudnienia osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu.

⁵⁸ W przypadku szkoleń stanowiących element projektu *outplacementowego*, uczestnikom projektu będących pracownikami może być przyznany dodatek szkoleniowy w wysokości nieprzekraczającej 4,00 PLN brutto za godzinę uczestnictwa w szkoleniu. Osobom bezrobotnym uczestniczącym w szkoleniach lub kursach przysługuje stypendium w wysokości nie większej niż 120% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia lub kursu wynosi nie mniej niż 150 godzin

		<p style="text-align: center;">- poradnictwo psychologiczne, a także wybrane działania spośród następujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc w zmianie miejsca pracy (np. jednorazowy dodatek relokacyjny/mobilnościowy dla osoby, która uzyskała zatrudnienie w odległości powyżej 50 km od miejsca zamieszkania⁵⁹), - pomoc w znalezieniu nowej pracy (np. jednorazowy dodatek motywacyjny dla osoby, która
--	--	---

miesięcznie – w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie.

⁵⁹ Jednorazowy dodatek relokacyjny (mobilnościowy) wypłacany jest w wysokości równej sześciokrotności kwoty zasiłku dla bezrobotnych określonej w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) osobie, która utraciła pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu. Spełnianie kryterium odległości jest weryfikowane na podstawie oświadczenia złożonego przez uczestnika projektu. Dodatek ten może być przyznany w ramach projektu wyłonionego do dofinansowania w konkursie ogłoszonym najpóźniej 31 grudnia 2010 r. Dodatek relokacyjny (mobilnościowy) nie stanowi samodzielnej formy wsparcia w ramach projektu.

⁶⁰ Jednorazowy dodatek motywacyjny wypłacany jest w wysokości równej trzykrotności różnicy pomiędzy dotychczasowym (tj. wyższym), a nowym (tj. niższym) wynagrodzeniem brutto, lecz maksymalnie w wysokości 4500 PLN osobie, która utraciła pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu. „Dotychczasowy pracodawca” oznacza pracodawcę, z którym uczestnik projektu pozostawał w stosunku pracy lub stosunku służbowym w okresie bezpośrednio poprzedzającym przystąpienie do projektu. Dodatek ten może być przyznany w ramach projektu wyłonionego do dofinansowania w konkursie ogłoszonym najpóźniej 31 grudnia 2010 r. Dodatek motywacyjny nie stanowi samodzielnej formy wsparcia w ramach projektu.

⁶¹ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie finansowe na rozwój przedsiębiorczości zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON oraz środków przyznawanych w ramach PO KL, przeznaczonych na pokrycie wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej. Z otrzymania wsparcia tego rodzaju są wyłączone osoby, które posiadały wpis do rejestru Ewidencji Działalności Gospodarczej w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu.

⁶² Beneficjent ma obowiązek monitorowania prawidłowości wydatkowania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości przyznanych uczestnikowi projektu w okresie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznanie środków finansowych z uczestnikiem projektu. Uczestnik projektu, który otrzymał środki finansowe na rozwój przedsiębiorczości ma obowiązek dokonania zwrotu otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami, jeżeli prowadził działalność gospodarczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy, albo naruszone zostały inne warunki umowy, w tym zwłaszcza dotyczące przeznaczenia tych środków.

⁶³ Podstawowe wsparcie pomostowe przyznawane jest na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta przez okres do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. W uzasadnionych przypadkach oraz na wniosek uczestnika projektu składany do beneficjenta dopuszczalne jest przedłużenie wypłaty wsparcia pomostowego przez okres do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego. Beneficjent może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na pokrycie wydatków ponoszonych przez uczestnika projektu w okresie od dnia rejestracji działalności gospodarczej do dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego.

⁶⁴ Ten typ operacji obejmuje prowadzenie działań informacyjnych i uświadamiających wobec pracowników i przedsiębiorców; nie dotyczy natomiast szkoleń ani doradztwa, dostępnych w ramach innych typów operacji.

⁶⁵ Grupę docelową projektów realizowanych w tym typie operacji stanowią: 1) osoby odchodzące z rolnictwa lub rybołówstwa (rybactwa) – z własnej inicjatywy; 2) pracownicy – tylko z inicjatywy pracodawcy (delegowanie); w tym przypadku pracodawca będący przedsiębiorcą, kierujący pracownika na szkolenie jest beneficjentem pomocy publicznej.

		<p>uzyskała zatrudnienie w nowym miejscu pracy za wynagrodzeniem niższym niż u dotychczasowego pracodawcy⁶⁰),</p> <ul style="list-style-type: none"> - staże i praktyki zawodowe przygotowujące do podjęcia pracy w nowym zawodzie, - subsydiowanie zatrudnienia uczestnika projektu u nowego pracodawcy, - wsparcie dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą poprzez zastosowanie co najmniej jednego z następujących instrumentów⁶¹: <ul style="list-style-type: none"> i. doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej, ii. przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, do wysokości 40 tys. PLN na osobę⁶², iii. wsparcie pomostowe udzielane w okresie do 6 / do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie nie wyższej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu wypłacenia dotacji, połączone z doradztwem oraz pomocą w efektywnym wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które
--	--	---

		<p>rozpoczęły działalność w ramach danego projektu)⁶³</p> <ul style="list-style-type: none"> – podnoszenie świadomości pracowników i kadr zarządzających modernizowanych firm w zakresie możliwości i potrzeby realizacji projektów wspierających procesy zmian poprzez szkolenia i doradztwo⁶⁴ – szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (w tym indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia)⁶⁵ – szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa – badania i analizy dotyczące trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych zachodzących w regionie oraz formułowania właściwych mechanizmów zaradczych, upowszechnianie wyników tych badań i analiz oraz związana z nimi wymiana informacji
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	62, 64
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – pracodawcy i pracownicy pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne – przedsiębiorcy – osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu

		<ul style="list-style-type: none"> – partnerzy społeczni (organizacje pracodawców i związki zawodowe) – osoby odchodzące z rolnictwa lub rybołówstwa (rybactwa)⁶⁶ – samorządy gospodarcze i zawodowe – jednostki samorządu terytorialnego – instytucje rynku pracy – społeczność lokalna – organizacje pozarządowe
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

⁶⁶ Zgodnie z definicjami zawartymi w *Słowniku terminologicznym*.

Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – inicjatywy podejmowane na poziomie lokalnym i regionalnym przez związki pracodawców i związki zawodowe, mające na celu zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców, w szczególności w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - organizacji pracy - form świadczenia pracy - promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych - godzenia życia zawodowego i prywatnego – promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w szczególności w odniesieniu do lokalnego rynku pracy, warunków pracy pracowników i środowiska naturalnego – upowszechnianie na poziomie lokalnym i regionalnym idei <i>flexicurity</i>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	62, 64
4.	Typ beneficjentów	partnerzy społeczni (związki pracodawców ⁶⁷ i związki zawodowe ⁶⁸)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – pracodawcy i pracownicy – organizacje pracodawców – związki zawodowe – jednostki samorządu terytorialnego – instytucje rynku pracy – społeczność lokalna

⁶⁷ W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. Nr 55, poz. 235, z późn. zm.) – dotyczy całego Priorytetu VIII.

⁶⁸ W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) – dotyczy całego Priorytetu VIII.

		– organizacje pozarządowe
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Poddziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– badania i analizy dotyczące aktualnej sytuacji, trendów rozwojowych i prognozowania zmian społeczno-gospodarczych zachodzących w regionie w kontekście rynku pracy (w szczególności tworzenia i likwidacji miejsc pracy) i struktury zatrudnienia oraz formułowania właściwych mechanizmów zaradczych w strategiach rozwoju województwa,
----	--	--

		upowszechnianie wyników tych badań i analiz oraz związana z nimi wymiana informacji
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	64
4.	Typ beneficjentów	Jednostka organizacyjna samorządu województwa wskazana przez Instytucję Pośredniczącą w Planie działania.
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	nie dotyczy
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki</i> .
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

8.2 TRANSFER WIEDZY

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42, PL43, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	Działanie 8.2 Transfer wiedzy
16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Zwiększenie transferu wiedzy i wzmocnienie powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami, służące rozwojowi gospodarczemu regionów

		<p>Uzasadnienie Działania:</p> <p>Wysoka aktywność innowacyjna przedsiębiorstw oraz efektywne wykorzystanie przez przemysł wiedzy i badań naukowych są obecnie kluczowymi czynnikami konkurencyjności gospodarki zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Skala tworzenia i absorbowania innowacji jest w Polsce wysoce niewystarczająca. Niskie zaangażowanie sektora przedsiębiorczości w finansowanie działalności badawczo-rozwojowej świadczy o braku współpracy pomiędzy przemysłem i sferą nauki oraz wskazuje na strukturalną słabość sektora badawczo-rozwojowego w Polsce. Jednym ze sposobów zwiększenia poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw i nawiązania bliskich powiązań pomiędzy nauką i przemysłem jest zbudowanie na poziomie regionów partnerstwa na rzecz wspierania innowacji w regionie oraz wypracowanie konsensusu w zakresie wspólnych działań strategicznych. Realizacja działania przyczyni się do wzmocnienia korzystnych procesów i zmian, jakie obecnie zachodzą w poszczególnych regionach w zakresie właściwego pojmowania i wspierania innowacyjności przedsiębiorstw. Poprawie innowacyjności i zwiększeniu konkurencyjności regionu będzie sprzyjało również inwestowanie w młode kadry naukowe, realizowane za pomocą naukowych stypendiów doktoranckich.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	317 695 922 EUR
19.	Wkład ze środków unijnych	270 041 534 EUR
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	47 654 388 EUR
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	Tam gdzie ma zastosowanie:

		<ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) – Komunikat Komisji Europejskiej – Tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego (2009/C 83/01) (Dz. Urz. UE C 83 z 07.04.2009, str. 1, z późn. zm.) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p> <p>Podstawą prawną udzielania zagrożonym przedsiębiorcom tymczasowej (do 31 grudnia 2010 r.) ograniczonej kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem jest <i>rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania ograniczonej kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i>⁶⁹</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.		– Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych w podziale na:

⁶⁹ Od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> - pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych - pracowników naukowych w przedsiębiorstwach - Liczba osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out; - Liczba doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe
--	--------------------------------	--

Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - staże i szkolenia praktyczne dla: <ul style="list-style-type: none"> - pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych - pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni – w przedsiębiorstwach - tymczasowe zatrudnienie w MŚP wysoko wykwalifikowanego personelu - promocja idei przedsiębiorczości akademickiej, w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności zespołu działającego na uczelni lub w jednostce naukowej (firmy typu spin off lub spin out) - szkolenia i doradztwo dla pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni, doktorantów, studentów i absolwentów uczelni zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą typu spin off lub spin out - wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między naukowcami a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii na poziomie regionalnym i lokalnym, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji - rozwój systemu komunikowania się i
----	--	--

		<p>wymiany informacji</p> <p>– stypendia naukowe⁷⁰ i wsparcie towarzyszące (np. szkolenia z zakresu komercjalizacji wiedzy) dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa (określonych w RSI)⁷¹</p>
	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	74
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – przedsiębiorcy – pracownicy przedsiębiorstw – uczelnie – jednostki naukowe – pracownicy naukow⁷² jednostek naukowych – pracownicy naukow⁷² i naukowo-dydaktyczni uczelni – doktoranci⁷³, absolwenci uczelni (w okresie 12 miesięcy od daty ukończenia studiów) i studenci⁷⁴

⁷⁰ W ramach tego typu operacji możliwe do sfinansowania są: stypendia doktoranckie (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie studiów doktoranckich prowadzonych przez jednostki organizacyjne uczelni, Dz. U. z 2007 r. Nr 1, poz. 3, z późn. zm. oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie studiów doktoranckich prowadzonych przez placówki naukowe, Dz. U. z 2007 r. Nr 1, poz. 2), stypendia za wyniki w nauce (art. 199 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym) oraz stypendia doktorskie (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie stypendiów doktorskich i habilitacyjnych, Dz. U. Nr 115, poz. 965).

⁷¹ System zgłoszeń, sposób wypłacania i rozliczania stypendiów oraz ich wysokość zostaną określone przez IOK w porozumieniu z Instytucją Pośredniczącą w ten sposób, że średniomiesięczna wysokość stypendium wynosi od 3.000 do 5.000 PLN; kwota ta w całości stanowi przychód stypendysty i nie podlega rozliczeniu – może być wydatkowana przez stypendystę na dowolny cel.

⁷² W rozumieniu ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993), ilekroć o nich mowa w opisie Priorytetu VIII.

⁷³ Ilekroć w Działaniu 8.2 jest mowa o „doktorantach”, należy przez to rozumieć: 1) uczestników stacjonarnych i niestacjonarnych studiów doktoranckich (studiów trzeciego stopnia) w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) oraz 2) inne niż wymienione w pkt 1 osoby, których przewód doktorski został wszczęty zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o

6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teled adresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teled adresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teled adresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – tworzenie, rozwój i aktualizacja Regionalnych Strategii Innowacji (RSI) poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - studia, analizy, ekspertyzy - wsparcie szkoleniowo-doradcze dla podmiotów odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie RSI - tworzenie i rozbudowę systemu
----	--	--

stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) – do dnia podjęcia uchwały o nadaniu stopnia doktora.

⁷⁴ W rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), ilekroć o nich mowa w opisie Priorytetu VIII.

		<p>monitorowania RSI</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między naukowcami a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii na poziomie regionalnym i lokalnym, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji - rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji - stypendia naukowe i wsparcie towarzyszące (np. szkolenia z zakresu komercjalizacji wiedzy) dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa (określonych w RSI)⁷⁵
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	74
4.	Typ beneficjentów	Jednostka organizacyjna samorządu województwa wskazana przez Instytucję Pośredniczącą w Planie działania.
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - podmioty odpowiedzialne za opracowanie i wdrażanie RSI - przedsiębiorcy - uczelnie oraz ich pracownicy naukowci i naukowo-dydaktyczni - pracownicy naukowci - doktoranci
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania,</p>

⁷⁵ System zgłoszeń, sposób wypłacania i rozliczania stypendiów oraz ich wysokość zostaną określone przez beneficjenta systemowego w porozumieniu z Instytucją Pośredniczącą w ten sposób, że średniomiesięczna wysokość stypendium wynosi od 3.000 do 5.000 PLN; kwota ta w całości stanowi przychód stypendysty i nie podlega rozliczeniu – może być wydatkowana przez stypendystę na dowolny cel.

		przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu VIII

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 8.1 <i>ROZWÓJ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE</i>	1 270 783 690	1 080 166 136	190 617 554
w tym Poddziałanie 8.1.1 <i>Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw</i>	902 256 420	766 917 956	135 338 464
w tym Poddziałanie 8.1.2 <i>Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie</i>	317 695 922	270 041 534	47 654 388
w tym Poddziałanie 8.1.3 <i>Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności</i>	21 603 323	18 362 825	3 240 498
w tym Poddziałanie 8.1.4 <i>Przewidywanie zmiany gospodarczej</i>	29 228 025	24 843 821	4 384 204
Działanie 8.2 <i>TRANSFER WIEDZY</i>	317 695 922	270 041 534	47 654 388
w tym Poddziałanie 8.2.1 <i>Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw</i>	127 078 369	108 016 614	19 061 755
w tym Poddziałanie 8.2.2 <i>Regionalne Strategie Innowacji</i>	190 617 553	162 024 920	28 592 633
OGÓŁEM PRIORYTET VIII	1 588 479 612	1 350 207 670	238 271 942

Priorytet IX
ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I
KOMPETENCJI
W REGIONACH

PRIORYTET IX

ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH

Opis Priorytetu IX

Dostęp do edukacji i umożliwienie korzystania z usług edukacyjnych są podstawowymi czynnikami określającymi przebieg ścieżki edukacyjnej, a w rezultacie sytuację jednostek na rynku pracy. W ramach Priorytetu realizowane będą działania obejmujące wsparcie kierowane do osób i placówek realizujących proces kształcenia, mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia poprzez wprowadzenie wysokiej jakości usług edukacyjnych. W szczególności wspierane będą te obszary i środowiska, które napotykają na najsilniejsze bariery w dostępie do wysokiej jakości usług edukacyjnych.

Upowszechnienie edukacji przedszkolnej, a co za tym idzie, wyrównanie szans edukacyjnych dzieci na początkowym etapie edukacji wymaga systemowego wdrożenia elastycznych form edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach wiejskich, gdzie edukacja przedszkolna jest upowszechniona w niewystarczającym zakresie. Zapewnienie równego i szerokiego dostępu do edukacji przedszkolnej przyczyni się do możliwej wczesnej identyfikacji barier edukacyjnych i opracowania regionalnych strategii ich eliminacji.

Istotnym elementem Priorytetu IX będą programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych, które obejmą m.in. dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla uczniów, z jednej strony stanowiące instrument wyrównywania szans edukacyjnych uczniów napotykających się z różnymi przyczynami problemów edukacyjnych, zaś z drugiej strony wzmacniające znaczenie kompetencji kluczowych w trakcie procesu nauczania. Programy rozwoju będą silnie ukierunkowane na dostosowywanie kompetencji przyszłych absolwentów do potrzeb rynku pracy, a także przygotowanie uczniów do funkcjonowania na nim. W tym obszarze szczególny nacisk zostanie położony na szkolnictwo zawodowe, które pomimo sygnałów płynących z rynku pracy, cieszy się znacznie niższą atrakcyjnością i jakością nauczania niż kształcenie ogólne. W ramach szkolnictwa zawodowego oprócz wyżej wymienionych instrumentów wsparcia znacząco wspierana będzie również współpraca szkół i placówek z pracodawcami, co przyczyni się do wzmocnienia nauczania praktycznego m.in. poprzez staże i praktyki odbywane u pracodawców, a co za tym idzie wyposażenia przyszłych absolwentów w praktyczne umiejętności wymagane na rynku pracy. Wspierana będzie również modernizacja oferty edukacyjnej szkolnictwa zawodowego zarówno poprzez dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy jak i wyposażenie szkół w nowoczesne materiały dydaktyczne. Instrumentem towarzyszącym wyrównywaniu szans edukacyjnych i podnoszeniu jakości kształcenia poprzez programy rozwojowe będą programy stypendialne dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i technicznych), którym trudna sytuacja materialna uniemożliwia rozwój edukacyjny.

Równolegle potencjał instytucji edukacyjnych będzie wzmacniany poprzez realizację kompleksowych programów ukierunkowanych na rozwój kadr pedagogicznych i administracyjnych systemu oświaty.

Istotną słabością polskiego systemu kształcenia jest niski udział w formalnym kształceniu ustawicznym, osób dorosłych podnoszących kwalifikacje lub uzupełniających wykształcenie lub kwalifikacje ogólne i zawodowe. W ramach Priorytetu podjęte zostaną działania nakierowane na upowszechnienie powyższego typu kształcenia ustawicznego poprzez zwiększenie dostępności kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych, podniesienie jakości usług oferowanych przez placówki prowadzące formalne kształcenie ustawiczne oraz promocję

korzyści płynących z formalnego podnoszenia i uzupełniania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Wszystkie problemy na które odpowiedź będzie stanowił wsparcie realizowane w ramach Priorytetu IX w szczególnym stopniu ogniskują się na terenach wiejskich. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest niska świadomość mieszkańców obszarów wiejskich o korzyściach płynących z edukacji, a także niski stopień samoorganizacji społeczności lokalnych na tych obszarach w celu poprawy sytuacji edukacyjnej wsi. Z tego powodu w ramach Priorytetu IX udzielane będzie wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania oddolnych, lokalnych inicjatyw i paktów powoływanych przez mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców wsi.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu IX powinny przyczynić się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu IX:

1. Objęcia w ramach Priorytetu 6% dzieci w wieku 3 – 5 lat uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich.
2. Zwiększenia o 100% odsetka osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczących w formalnym kształceniu ustawicznym.
3. Wdrożenia przez 60% szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych), projektów rozwojowych obejmujących m.in nowoczesny system zarządzania, zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne (szkoły wiejskie 80%, miejskie 42%).
4. Zwiększenia do 45% odsetka absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe kończących się maturą (ISCED 3B) w relacji do absolwentów wszystkich szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą (ISCED 3A i ISCED 3B).
5. Zwiększenia do 43% odsetka absolwentów szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe (ISCED 3B i ISCED 3C) w relacji do liczby wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (ISCED 3A, B i C).
6. Zwiększenia do 11% odsetka nauczycieli podnoszących swoje kompetencje poprzez doskonalenie zawodowe w krótkich formach w ramach osi priorytetowej (w tym odsetka nauczycieli na obszarach wiejskich do 33%, a odsetka nauczycieli kształcenia zawodowego do 8%).

9.1 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH ŚWIADCZONYCH W SYSTEMIE OŚWIATY

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Institucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Institucja Pośrednicząca	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Institucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	00, 05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Institucja Wdrażająca (Institucja Pośrednicząca II stopnia)	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Institucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty

16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotykających na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych - wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty realizujących kształcenie w formach szkolnych (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) ukierunkowane na rozwój kluczowych kompetencji oraz wzmocnienie zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia <p>Uzasadnienie Działania:</p> <p>Warunkiem niezbędnym do podniesienia ogólnego poziomu wykształcenia społeczeństwa jest stworzenie warunków powszechnego dostępu do edukacji już od najwcześniejszych etapów wychowania i kształcenia tj. etapu edukacji przedszkolnej. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej, a co za tym idzie, wyrównanie szans edukacyjnych dzieci, szczególnie z obszarów wiejskich, wymaga systemowego wdrożenia elastycznych form edukacji przedszkolnej przy jednoczesnym wzmocnieniu działającej sieci ośrodków przedszkolnych i uelastycznieniu ich oferty do rzeczywistych potrzeb dzieci i ich opiekunów. Jednocześnie niezbędne jest również przełamanie barier kulturowych poprzez przekonanie rodziców o znaczeniu wczesnej edukacji dla dalszego rozwoju dziecka i decyzji o skierowaniu dziecka do przedszkola.</p> <p>Podniesienie ogólnego poziomu wykształcenia społeczeństwa wymaga również od systemu oświaty stworzenia mechanizmów eliminujących lub kompensujących oddziaływanie czynników utrudniających uczestnictwo w procesie kształcenia. Istotnym elementem polityki wyrównywania szans edukacyjnych powinno być zatem wzmocnienie działań instytucji oświatowych ukierunkowane na pomoc uczniom, którzy ze względu na czynniki ekonomiczne, społeczne czy kulturowe nie funkcjonują prawidłowo w systemie oświaty. Do grupy takich uczniów można zaliczyć: uczniów nauce niskich osiągnięciach szkolnych, uczniów niepełnosprawnych, uczniów pochodzących z mniejszości narodowych lub etnicznych, uczniów pochodzących z rodzin patologicznych oraz uczniów</p>
-----	------------------------------	---

		<p>dotkniętych patologiami społecznymi itp., a także młodzież, która ze względu na różne czynniki przedwcześnie opuściła system szkolnictwa.</p> <p>Wsparcie szkoły powinno obejmować nie tylko realizację programów edukacyjnych (dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych) skierowanych do powyższych grup uczniów, ale także wsparcie pedagogiczno – psychologiczne skoncentrowane na eliminacji czynników lokujących uczniów w niekorzystnej sytuacji edukacyjnej.</p> <p>Powszechnemu dostępowi do edukacji powinna towarzyszyć atrakcyjna i o wysokiej jakości oferta edukacyjna instytucji systemu oświaty. W obecnej sytuacji istotnym problemem polskiego systemu edukacji jest znaczne zróżnicowanie jakości pracy szkół pod względem ich lokalizacji (miasto – wieś) oraz poziomu szkolnictwa. Wsparcie wdrażane w ramach Działania umożliwi zmniejszenie tych różnic poprzez realizację programów ukierunkowanych na podniesienie jakości pracy szkół m.in. poprzez wprowadzenie innowacyjnych form nauczania o wyższej skuteczności czy wdrażania bardziej efektywnych modeli zarządzania placówką oświatową.</p> <p>Programy rozwojowe szkół będą również przyczyniać się do podnoszenia u uczniów podstawowych umiejętności oraz kompetencji o kluczowym znaczeniu dla zdolności do zatrudnienia oraz dla kontynuowania edukacji. W tym celu szkoły oraz ich organy prowadzące otrzymają wsparcie na rozszerzenie swojej oferty edukacyjnej o elementy wykraczające poza standardowy program nauczania np. dodatkowy język obcy. Realizacja programów rozwojowych przyczyni się do podniesienia jakości nauczania w szkole, a co za tym idzie do lepszych wyników w nauce osiągniętych przez uczniów, którzy uzyskają dzięki temu większe szanse na kontynuowanie edukacji lub podjęcie zatrudnienia.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	756 047 832 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	642 640 657 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	113 407 175 euro
21.	Przewidywana wielkość środków	0 Euro

	prywatnych	
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej (ograniczenie nie dotyczy systemowych projektów indywidualizacji nauczania w klasach I-III szkół podstawowych)
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Działania – liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Działania, w podziale na obszary miejskie i wiejskie –

Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej - projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– tworzenie przedszkoli (w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego⁷⁶) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w
----	--	---

⁷⁶ W rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 maja 2009 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z dnia 3 czerwca 2009 r.)

		<p>szczegółności na obszarach wiejskich)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie istniejących przedszkoli (w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego) przyczyniające się do zwiększenia liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym lub jej utrzymania w przypadku placówek zagrożonych likwidacją m.in. poprzez wsparcie dla przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego zagrożonych likwidacją, wydłużenie godzin pracy, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie dodatkowego personelu itp. – opracowanie i realizacja kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat)⁷⁷ – rodzice dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) – istniejące przedszkola – funkcjonujące inne formy wychowania

⁷⁷ W przypadku gdy roczne przygotowanie przedszkolne obejmujące dzieci w wieku lat 6 realizowane jest w przedszkolu, uczestniczące w nim dzieci mogą stanowić grupę docelową Poddziałania 9.1.1. Wsparcie w Poddziałaniu 9.1.1 w tym przypadku kierowane będzie zarówno do dzieci w wieku 3-5 lat jak i do dzieci w wieku 6 lat, przy czym ze względu na przyjęte wskaźniki monitorowania PO KL w sprawozdawczości należy wówczas oddzielnie wykazywać liczbę objętych wsparciem dzieci w wieku 3 – 5 lat.

Ze względu na ograniczenie wynikające z art. 14a ust. 5 ustawy o systemie oświaty nie jest możliwe natomiast objęcie dzieci 6-letnich innymi formami wychowania przedszkolnego.

Natomiast wsparcie w ramach Działania 9.1.1 nie może być skierowane do dzieci w wieku lat 6 objętych przygotowaniem przedszkolnym w oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej. W tej sytuacji dzieci te stanowią grupę docelową programów rozwojowych realizowanych przez szkoły w ramach Poddziałania 9.1.2.

Wsparciem w ramach Poddziałania 9.1.1 mogą być także objęte dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat (art. 14.1a *Ustawy z dnia 7 września 1997 roku o systemie oświaty*)

		przedszkolnego
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych – projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji	Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych⁷⁸ prowadzących kształcenie ogólne
----	----------------------------	---

⁷⁸ Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych realizowane w Poddziałaniu 9.1.2 spełniają łącznie następujące cechy:

1. kompleksowo odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze danej szkoły/placówki oświatowej i jej uczniów (szkół/placówek oświatowych i ich uczniów);
2. kompleksowo i trwale przyczyniają się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkoły/placówki oświatowej i/lub rozszerzenia oferty edukacyjnej danej szkoły/placówki oświatowej (szkół/placówek oświatowych);
3. zawierają określone cele, rezultaty i działania już na etapie aplikowania;

(projektów)		<p>ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia (z wyłączeniem działań dotyczących indywidualizacji nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych)⁷⁹, w szczególności obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dotatkowe zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia - doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym) - programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki - dotatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych - rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno - zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru
-------------	--	--

4. działania określone w programie rozwojowym przyczyniają się do rozwoju kompetencji kluczowych określonych w *Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)* i stanowią co najmniej 70% ogółu działań podejmowanych w projekcie;
5. zawierają elementy zgodne z polityką edukacyjną państwa i województwa.

⁷⁹ Indywidualizacja nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych wynika z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17.

		<p>danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne – wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – Szkoły, placówki oświatowe (instytucje, kadra) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące – uczniowie i wychowankowie szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych) – osoby, które przedwcześnie opuściły system oświaty
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	programy indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów klas I – III szkół podstawowych ⁸⁰
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytocznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	Organy prowadzące szkoły podstawowe ⁸¹
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	– uczniowie i uczennice klas I-III szkół podstawowych
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP
7.		

Opis systemu wyboru projektów:

⁸⁰ Kwestie dotyczące programów indywidualizacji zostały uregulowane w *Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w zakresie indywidualizacji nauczania realizowanych przez organy prowadzące szkoły w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* przygotowanych przez IZ PO KL

⁸¹ Beneficjentami systemowymi mogą być organy prowadzące szkoły inne niż wskazane w ramach Poddziałania 3.3.3

Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teled adresowymi zostanie opublikowana w załączniku)	
Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe	
Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>	
Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teled adresowymi zostanie opublikowana w załączniku)	
Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teled adresowymi zostanie opublikowana w załączniku)	

Poddziałanie 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych – projekty systemowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	– realizacja regionalnych programów pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym. ⁸²
----	--	---

⁸² Szczegółowe zasady realizacji regionalnych programów stypendialnych zostaną określone w regulaminach przyznawania pomocy stypendialnej opracowanych przez beneficjentów systemowych Poddziałania 9.1.3 zgodnie z warunkami określonymi przez Instytucje Pośredniczące. Przyjęte zasady muszą jednak zachować zgodność z przedstawionymi poniżej wspólnymi ramami dla wszystkich regionalnych programów stypendialnych:

- Wysokość stypendiów ustalają beneficjenci systemowi Poddziałania 9.1.3 zgodnie z warunkami określonymi przez Instytucje Pośredniczące, jednak kwota stypendium wyliczona na bazie miesięcznej musi się mieścić w przedziale od 200 do 600 zł. Minimalny okres na jaki przyznawane będzie stypendium wynosi 10 miesięcy i może być skrócony jedynie w przypadku naruszenia przez ucznia regulaminu programu stypendialnego
- Kryterium szczególnie uzdolnionych uczniów określone zostanie w regulaminach regionalnych programów stypendialnych w oparciu o: średnią uzyskiwanych ocen (w szczególności średnią ocen z przedmiotów matematyczno – przyrodniczych i technicznych), wyniki egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych, osiągnięcia w olimpiadach, konkursach i turniejach szczebla co najmniej

2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> .
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	Jednostka organizacyjna samorządu województwa wskazana przez Instytucję Pośredniczącą w Planie działania.
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	– szczególnie uzdolnieni uczniowie (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, którym trudna sytuacja materialna utrudnia rozwój edukacyjny
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

wojewódzkiego, a także inne czynniki określone przez beneficjenta systemowego zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez IP

- Kryterium dochodowe (na jednego członka rodziny) określa się jako maksymalnie dwukrotność kwoty kryterium dochodowego określonego w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Dochody na członka rodziny przewyższające tą kwotę uniemożliwiają otrzymanie stypendium.
- Wymogiem otrzymania stypendium będzie przygotowanie i złożenie wraz z wnioskiem o przyznanie stypendium indywidualnego planu rozwoju edukacyjnego ucznia zawierającego co najmniej: profil ucznia, jego dotychczasowe osiągnięcia edukacyjne, cele do osiągnięcia w związku z otrzymanym stypendium oraz wydatki jakie stypendysta zamierza ponieść w ramach otrzymanego stypendium
- W trakcie otrzymywania stypendium uczeń – stypendysta podlega opiece dydaktycznej nauczyciela, pedagoga szkolnego lub doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole ucznia. Celem opieki dydaktycznej jest wsparcie ucznia w wykorzystaniu stypendium na cele edukacyjne i monitorowanie osiągnięć edukacyjnych ucznia. Opiekun stypendysty za związane z tą funkcją obowiązki może otrzymywać wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej 30% wysokości stypendium ucznia (wg kalkulacji miesięcznej).

Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
Procedura odwoławcza	nie dotyczy

9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	00, 05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	9.2 Podniesienie jakości i atrakcyjności

		szkolnictwa zawodowego
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Szkolnictwo zawodowe w obecnej sytuacji znacznie odbiega jakością od szkolnictwa ogólnego przez co cieszy się znacznie niższym zainteresowaniem uczniów. W tym kontekście oraz zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy niezbędne jest zwiększenie potencjału szkół zawodowych i propagowanie korzyści płynących z wyboru tej ścieżki kształcenia. Jednocześnie modernizacja szkolnictwa zawodowego powinna być wspierana dodatkowymi zachętami dla uczniów, którzy podejmą kształcenie w tym kierunku. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia popularności wyboru kształcenia zawodowego jako ścieżki edukacyjnej, a także dostosowania jego oferty do potrzeb rynku pracy (szczególnie w wymiarze lokalnym i regionalnym). Dzięki temu system szkolnictwa zawodowego będzie w stanie dostarczyć na rynek pracy większą liczbę wykwalifikowanych specjalistów o kwalifikacjach odpowiadających aktualnym wymogom pracodawców.</p> <p>Działania w powyższym zakresie będą realizowane poprzez kompleksowe programy rozwojowe szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe obejmujące zarówno wyrównywanie dysproporcji edukacyjnych pomiędzy osiągnięciami uczniów, modernizację procesu kształcenia poprzez dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne rozwijające kompetencje kluczowe uczniów, doradztwo edukacyjno – zawodowe jak i instrumenty o szczególnym znaczeniu dla szkolnictwa zawodowego: staże i praktyki realizowane we współpracy z pracodawcami. Programy rozwojowe umożliwią również włączenie pracodawców w proces kształcenia zawodowego w innych, szerszych niż praktyczna nauka zawodu, formach np. diagnozowanie popytu rynku pracy na absolwentów o określonych kwalifikacjach zawodowych. W ramach programów rozwojowych szkoły i placówki realizujące kształcenie zawodowe będą mogły</p>

		również wyposażyc uczniów w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne), które zagwarantują wysoką jakość kształcenia zgodną z wymogami współczesnej gospodarki.
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	515 687 204 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	438 334 123 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	77 353 081 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	<i>zgodnie z Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe – liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych – liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach

	Działania
--	-----------

projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie potrzeb edukacyjnych w obszarze szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy - programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych⁸³ prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> - dotatkowe zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia - doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym) - dotatkowe zajęcia (pozaekcyjne i
----	--	---

⁸³ Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych realizowane w Działaniu 9.2 spełniają łącznie następujące cechy:

6. kompleksowo odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze danej szkoły/placówki oświatowej i jej uczniów (szkół/placówek oświatowych i ich uczniów);
7. kompleksowo i trwale przyczyniają się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkoły/placówki oświatowej i/lub rozszerzenia oferty edukacyjnej danej szkoły/placówki oświatowej (szkół/placówek oświatowych);
8. zawierają określone cele, rezultaty i działania już na etapie aplikowania;
9. działania określone w programie rozwojowym przyczyniają się do rozwoju kompetencji kluczowych określonych w *Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)* lub kompetencji zawodowych zgodnie z kierunkiem kształcenia zawodowego i stanowią co najmniej 70% ogółu działań podejmowanych w projekcie;
10. zawierają elementy zgodne z polityką edukacyjną państwa i województwa.

		<p>pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - efektywne programy doradztwa edukacyjno – zawodowego - modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących) - współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania – staże i praktyki) - wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia - wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne - wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)

5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<p>Między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczniowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych) – szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) – szkoły policealne – partnerzy społeczno – gospodarczy – pracodawcy
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

9.3 UPOWSZECHNIENIE FORMALNEGO KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W FORMACH SZKOLNYCH

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	00, 05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	9.3 Upowszechnienie formalnego kształcenia

		ustawicznego w formach szkolnych
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym w formach szkolnych poprzez podniesienie jego jakości i dostępności oraz zwiększenie znaczenia kształcenia ustawicznego jako czynnika oddziałującego na sytuację na rynku pracy.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Stopień upowszechnienia kształcenia ustawicznego w Polsce jest znacznie niższy od przeciętnego w pozostałych krajach Unii Europejskiej. Ponadto upowszechnienie kształcenia ustawicznego jest znacznie zróżnicowane w zależności od aktualnie posiadanego poziomu wykształcenia. Osoby posiadające wykształcenie wyższe są znacznie częściej zainteresowane kształceniem ustawicznym, niż osoby o niskich kwalifikacjach i relatywnie gorszej pozycji na rynku pracy. Przyczyna takiej sytuacji leży z jednej strony w niskiej świadomości społeczeństwa w zakresie znaczenia kształcenia ustawicznego, z drugiej strony jakość kształcenia ustawicznego pozostaje w wielu przypadkach niewystarczająca w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.</p> <p>W ramach Działania przewiduje się realizację działań informacyjnych ukierunkowanych na podniesienie świadomości społeczeństwa na temat korzyści płynących z formalnego kształcenia ustawicznego połączonej z usługami doradczymi dla osób zainteresowanych podjęciem tego typu kształcenia ustawicznego w kontekście doboru odpowiedniego kierunku kształcenia do wymogów regionalnego rynku pracy. Wsparciem objęte zostaną również osoby dorosłe zainteresowane podjęciem kształcenia ustawicznego w formach szkolnych (uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia lub kwalifikacji w profilu ogólnym i zawodowym). W ramach Działania zainteresowane osoby będą mogły również formalnie potwierdzić kwalifikacje uzyskane w drodze nieformalnej lub pozaformalnej.</p> <p>Istotnym elementem Działania będzie również wsparcie placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego prowadzących formalne kształcenie ustawiczne ukierunkowane na podniesienie jakości oferowanych usług edukacyjnych, dostosowanie programów i warunków nauczania do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz rozwijanie</p>

		innowacyjnych form kształcenia, które umożliwią bardziej efektywną i lepiej dostępną ofertę kształcenia (np. kształcenie w formie e-learningu).
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	184 812 755 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	157 090 842 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	27 721 913 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	<p>Tam gdzie ma zastosowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5) – Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 3) <p>Podstawą prawną udzielania pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> jest rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)</p>
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeśli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej

27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-financingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	– liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w formalnym kształceniu ustawicznym w ramach Działania.

projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych, w tym w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy – kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych – programy formalnego potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które z własnej inicjatywy deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji) – usługi doradcze dla osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych kształceniem formalnym w formach szkolnych w zakresie wyboru kierunku i formy kształcenia formalnego w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy – wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego w formach szkolnych ukierunkowane na: <ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie potrzeb oraz rozszerzanie lub dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy - podwyższanie jakości oferty edukacyjnej w tym również w przypadku form pozaszkolnych ubieganie się o akredytację
----	--	--

		<p>kuratora oświaty</p> <p>- rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e-learningu</p>
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> - osoby w wieku 25 – 64 lat (oraz osoby nie uczące się w wieku 18 – 24 lat) zgłaszające z własnej inicjatywy chęć kształcenia ustawicznego w formach szkolnych - szkoły dla dorosłych, placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego prowadzące formalne kształcenia ustawiczne (z wyjątkiem szkół policealnych) - partnerzy społeczno – gospodarczy - pracodawcy
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólne - szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>

	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

9.4 WYSOKO WYKWALIFIKOWANE KADRY SYSTEMU OŚWIATY

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty

16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Dostosowanie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kadr administracyjnych instytucji systemu oświaty do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionów, zmianą kierunków kształcenia, zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniająca się sytuacją demograficzną w systemie oświaty.</p> <p>Uzasadnienie Działania: Działanie umożliwi regionalnym instytucjom edukacyjnym kreowanie własnej polityki kształcenia i doskonalenia kadr systemu oświaty (nauczycieli oraz kadry administracyjnej) w kontekście uwarunkowań regionalnych oraz zmieniającej się sytuacji demograficznej. W ramach Działania wspierane będą studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i kursy doskonalące dla nauczycieli umożliwiające zdobycie nowych lub rozszerzenie posiadanych kwalifikacji niezbędnych z punktu widzenia zapewnienia jak najwyższej jakości procesu nauczania. Kształcenie nauczycieli będzie realizowane w ramach polityki edukacyjnej państwa, tj. zgodnie ze standardami merytorycznymi i organizacyjnymi ustalonymi przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania oraz ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego lecz kierunki kształcenia i doskonalenia nauczycieli powinny wynikać z regionalnej polityki edukacyjnej. Wsparcie zostanie również udzielone nauczycielom, którzy będą zainteresowani uzupełnieniem lub rozszerzeniem posiadanego wykształcenia formalnego (np. zdobyciem stopnia naukowego). Niezwykle istotne jest również podnoszenie kwalifikacji kadr administrujących systemem oświaty na poziomie regionalnym, co przyczyni się do wzrostu kompetencji w zakresie finansowania, zarządzania, monitoringu, oceny rezultatów polityki edukacyjnej, a więc generalnie podniesienia jej jakości. Istotnym elementem Działania powinny być również wsparcie na rzecz zwiększenia elastyczności systemu kształcenia nauczycieli w związku z cyklicznymi uwarunkowaniami demograficznymi. W obliczu zmniejszającej się z roku na rok liczby dzieci w wieku szkolnym konieczne jest przekwalifikowanie części nauczycieli szkolnych w taki sposób by mogli oni</p>
-----	------------------------------	---

		<p>przewodzić drugi przedmiot lub zajęcia w ramach zatrudnienia w jednej szkole (przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć) albo nauczać lub prowadzić zajęcia w placówkach kształcenia ustawicznego dorosłych....(przygotowanie w zakresie andragogiki). Równocześnie wsparciem zostanie objęta grupa nauczycieli kształcenia zawodowego i ustawicznego, co przyczyni się do podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego i ustawicznego.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	96 877 655 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	82 346 007 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	14 531 648 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r.
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	minimum 50 tys. zł – jeżeli IP nie określi inaczej
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<p>– liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele na obszarach wiejskich - nauczyciele kształcenia zawodowego

projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<ul style="list-style-type: none"> – studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące oraz inne formy podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć) – studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu – studia wyższe oraz kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia – studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej – programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych)
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	72
4.	Typ beneficjentów (projektodawcy)	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby,	– nauczyciele i pracownicy dydaktyczni szkół i

	instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	placówek oświatowych – instruktorzy praktycznej nauki zawodu – kadra administracyjna i zarządzająca oświatą w szkołach i placówkach oświatowych i ich organach prowadzących
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	Kryteria: – ogólne – szczegółowe Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.
Opis systemu wyboru projektów:		
7.	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

9.5 ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	05 (obszary wiejskie)
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS2 – PL11, PL12, PL21, PL22, PL31, PL32, PL33, PL34, PL41, PL42 PL43,, PL51, PL52, PL61, PL62, PL63
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
15.	Nazwa i numer działania	9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach

		wiejskich
16.	Cel i uzasadnienie działania	<p>Cel Działania: Pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich</p> <p>Uzasadnienie Działania: Obszary wiejskich są miejscem spiętrzenia wielu problemów rozwojowych, które na ogół są trudniejsze do rozwiązania niż na terenie miast. W znacznym zakresie dotyczy to edukacji, do której dostęp na obszarach wiejskich jest znacznie trudniejszy niż w dużych aglomeracjach miejskich. Jednocześnie świadomość wielu mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie wagi edukacji i wykształcenia dla życia zawodowego i społecznego jest niższa niż w przypadku mieszkańców miast. W rezultacie zjawiska te ogniskują się w negatywnych wskaźnikach edukacyjnych w odniesieniu do obszarów wiejskich: m.in. niższym poziomie wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich, niższym stopniem upowszechnienia edukacji przedszkolnej, gorszymi osiągnięciami edukacyjnymi uczniów pochodzących z obszarów wiejskich (wg badań PISA) czy niższym stopniem upowszechnienia kształcenia ustawicznego. Na tym tle jako znaczący problem należy postrzegać zbyt niski stopień aktywności mieszkańców wsi w zakresie samoorganizacji i podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społeczności wiejskich w obszarze edukacji.</p> <p>W ramach Działania realizowane będzie wsparcie na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich ukierunkowane na rozwój oferty edukacyjnej na obszarach wiejskich, wzmocnienie znaczenia instytucji oświatowych w środowiskach lokalnych oraz podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich, a zwłaszcza umiejętności zawodowych przydatnych poza rolnictwem. Wszystkie powyższe instrumenty będą prowadzić do zmniejszenia różnicowań w obszarze edukacji pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi.</p> <p>W Działaniu przewidziano formy wsparcia, przyczyniające się do poprawy sytuacji edukacyjnej wsi, które odpowiadają specyfice obszarów wiejskich i zgodnie z nią będą wykazywać wysoką skuteczność tj. wsparcie na</p>

		<p>rzecz tworzenia i podejmowania aktywności przez lokalne inicjatywy i pakiety na rzecz rozwiązywania problemów mieszkańców wsi w obszarze edukacji. Wsparcie zostanie skierowane do gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców. Zgodnie ze specyfiką obszarów wiejskich oraz potencjalnych ostatecznych odbiorców wsparcia działających na tych obszarach, system wdrażania Priorytetu zostanie skierowany do podmiotów o mniejszym potencjale organizacyjnym (które nie miałyby możliwości realizacji projektów w ramach pozostałych Działań Priorytetu IX) i będzie obejmował realizację małych projektów (do 50 tys. PLN) skierowanych do małych społeczności lokalnych i oddziaływujących na rzecz ich aktywizacji.</p>
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL</i> .
18.	Alokacja finansowa na działanie	150 000 000 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	127 500 000 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	22 500 000 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	Do określenia przez IP
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IP nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	Maksymalna wartość - 50 tys. zł
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10%

29.	Wskaźniki realizacji Działania	– liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Działania
-----	--------------------------------	---

Projekty konkursowe

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Oddolne inicjatywy lokalne, obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania o charakterze informacyjnym, promocyjnym, szkoleniowym lub doradczym przyczyniające się do poprawy warunków rozwoju edukacji na obszarach wiejskich – rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz promowania edukacji na obszarach wiejskich
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Zgodnie z zapisami <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	73
4.	Typ beneficjentów	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	<ul style="list-style-type: none"> – mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców – społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich – podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania ich marginalizacji i zapewnienia ich odpowiedniego rozwoju
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Dokładne wskazanie kryteriów wyboru finansowanych operacji nastąpi w Planie działania, przygotowywanym przez IP dla każdego Priorytetu.</p>

	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty konkursowe
7.	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	Informacje na temat procedury zawarte są w rozdziale I (pkt 5.) <i>Opis systemu wyboru projektów w ramach PO Kapitał Ludzki.</i>
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)
	Procedura odwoławcza	Instytucja wskazana przez samorząd województwa (pełna lista instytucji wraz z danymi teleadresowymi zostanie opublikowana w załączniku)

Indykacyjny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu IX

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 9.1 <i>WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH ŚWIADCZONYCH W SYSTEMIE OŚWIATY</i>	756 047 832	642 640 657	113 407 175
w tym Poddziałanie 9.1.1 <i>Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej</i>	243 140 413	206 669 351	36 471 062
w tym Poddziałanie 9.1.2 <i>Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych</i>	481 407 419	409 196 306	72 211 113
w tym Poddziałanie 9.1.3 <i>Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych</i>	31 500 000	26 775 000	4 725 000
Działanie 9.2 <i>PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO</i>	515 687 204	438 334 123	77 353 081
Działanie 9.3 <i>UPOWSZECHNIENIE KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W FORMACH SZKOLNYCH</i>	184 812 755	157 090 842	27 721 913
Działanie 9.4 <i>WYSOKO WYKWALIFIKOWANE KADRY SYSTEMU OŚWIATY</i>	96 877 655	82 346 007	14 531 648
Działanie 9.5 <i>ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH</i>	150 000 000	127 500 000	22 500 000
OGÓŁEM PRIORYTET IX	1 703 425 446	1 447 911 629	255 513 817

Priorytet X
POMOC TECHNICZNA

PRIORYTET X POMOC TECHNICZNA

Opis Priorytetu X:

Podstawowym celem Priorytetu Pomoc Techniczna jest zapewnienie właściwego zarządzania, wdrażania oraz promocji EFS. Jednym z podstawowych warunków uczestnictwa w zarządzaniu funduszami strukturalnymi UE jest zapewnienie adekwatnego potencjału administracyjnego dla zarządzania funduszami, zgodnie z obowiązującymi regulacjami wspólnotowymi.

Priorytet Pomocy Technicznej zapewnia wsparcie procesów zarządzania i wdrażania programu, jak również efektywne wykorzystanie zasobów UE i krajowych, zgodnie z prawem i polityką Wspólnoty, poprzez:

- utrzymanie wysokiej jakości i spójności działań związanych z wdrażaniem Programu,
- zagwarantowanie zgodności wdrażanych projektów z regulacjami i polityką Wspólnot,
- wprowadzenie i realizację odpowiednich procedur zarządzania i kontroli, zgodnych ze standardami Komisji Europejskiej,
- organizację systemu informacji, promocji i szkoleń,
- wdrożenie i organizację systemu narzędzi informatycznych dla sprawnego zarządzania i wdrażania działań.

Zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja oraz kontrola działań planowanych w ramach Programu wymagają posiadania odpowiedniego potencjału i zdolności od instytucji zaangażowanych w wyżej wymienione działania. Aby sprostać tym wysokim wymaganiom, na wszystkich szczeblach wdrażania musi być zapewniony personel odpowiedzialny za te zadania, posiadający odpowiednie kompetencje, przeszkolony i dysponujący odpowiednimi środkami na realizację wyznaczonych zadań.

Pomoc Techniczna służyć będzie w szczególności:

- zapewnieniu technicznego i finansowego wsparcia procesu zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli oraz prac Komitetu Monitorującego PO KL, służącego sprawnemu wdrażaniu PO KL oraz efektywnemu wykorzystaniu środków EFS,
- sprawnej i efektywnej realizacji obowiązków dotyczących prowadzenia przez państwa członkowskie działań informacyjnych i reklamowych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych,
- zapewnieniu sprawnej ewaluacji, monitoringu oraz audytu projektów realizowanych w ramach Programu,
- współpracy ponadnarodowej, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk z innymi krajami.

Odpowiednie Roczne Plany Działania realizowane w ramach Priorytetu X powinny przyczyniać się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu X:

1. Zapewnienia organizacyjnego, administracyjnego i finansowego wsparcia procesu zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli oraz prac Komitetu Monitorującego PO KL, służącego sprawnemu wdrażaniu PO KL oraz efektywnemu wykorzystaniu środków EFS.
2. Zapewnienia organizacyjnego, administracyjnego i finansowego wsparcia procesu ewaluacji, informacji i promocji EFS, służącego sprawnemu wdrażaniu PO KL oraz efektywnemu wykorzystaniu środków EFS.

10.1 Pomoc techniczna

1.	Nazwa programu operacyjnego	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2.	Nazwa i numer priorytetu	Priorytet X Pomoc techniczna
3.	Nazwa Funduszu	Europejski Fundusz Społeczny
4.	Instytucja Zarządzająca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
5.	Instytucja Pośrednicząca	nie dotyczy
6.	Instytucja Certyfikująca	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego - Departament Instytucji Certyfikującej
7.	Instytucja pośrednicząca w certyfikacji	nie dotyczy
8.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Minister właściwy do spraw finansów publicznych
9.	Forma pomocy (form of finance)	Pomoc bezzwrotna – 01
10.	Wymiar terytorialny (territory type)	nie dotyczy - 00
11.	Obszar działalności gospodarczej (economic activity)	nie dotyczy - 00
12.	Zasięg terytorialny NUTS (location)	NUTS0 - PL
13.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	nie dotyczy
14.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów	nie dotyczy
15.	Nazwa i numer działania	10.1 Pomoc techniczna

16.	Cel i uzasadnienie działania	Cel Działania: Zapewnienie właściwego zarządzania, wdrażania oraz promocji PO KL.
		Uzasadnienie Działania: Konieczność zapewnienia środków na realizację zadań związanych z zarządzaniem, wdrażaniem i promocją PO KL.
17.	Kwalifikowalność wydatków w ramach działania	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie korzystania z pomocy technicznej</i>
18.	Alokacja finansowa na działanie	456 808 282 euro
19.	Wkład ze środków unijnych	388 287 040 euro
20.	Wkład ze środków publicznych krajowych	68 521 242 euro
21.	Przewidywana wielkość środków prywatnych	0 Euro
22.	Udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych stanowiących podstawę certyfikacji na poziomie projektu, tj. w publicznych wydatkach kwalifikowalnych (%)	85%
23.	Pomoc publiczna	nie dotyczy
24.	Minimalny wkład własny beneficjenta (%)	nie dotyczy
25.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	12 grudnia 2006 r. – jeżeli IZ nie określi terminu późniejszego
26.	Minimalna/maksymalna wartość projektu	nie dotyczy
27.	Forma płatności	zgodnie z <i>Zasadami finansowania PO KL</i>
28.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	do 10 %
29.	Wskaźniki realizacji Działania	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba stanowisk pracy finansowanych z Pomocy Technicznej – Liczba beneficjentów szkoleń, uczestników konferencji i seminariów – Liczba wejść na stronę internetowa PO KL

Projekty systemowe – w trybie właściwym dla Pomocy Technicznej

1.	Typ realizowanych operacji (projektów)	<p>Wsparcie funkcjonowania instytucji, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – administracyjne, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - wynajem powierzchni biurowej - wsparcie kadrowe - zakupu wyposażenia biurowego i materiałów biurowych, w tym sprzętu komputerowego i elektronicznego - pokrycie wydatków związanych z eksploatacją budynków – pokrycie kosztów archiwizacji i przechowywania dokumentów – pokrycie kosztów delegacji i wyjazdów służbowych <p>Wykonywanie zadań w zakresie informacji, promocji i ewaluacji PO KL, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie i realizacja Planu Komunikacji PO KL oraz Strategii Informacji i Promocji (regionalnych i dla priorytetów centralnych) – ewaluacja PO KL <p>Operacje mające na celu usprawnienie wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja i przeprowadzenie szkoleń – doradztwo, przygotowanie analiz, ekspertyz i raportów – przeprowadzanie kontroli na miejscu – obsługa i organizacja pracy Komitetów, grup roboczych, spotkań, warsztatów i seminariów – wsparcie dla procesu wyboru projektów
2.	Zakres stosowania cross-financingu	Kryteria kwalifikowalności wydatków są zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie korzystania z pomocy technicznej</i>
3.	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych (priority theme dimension)	85, 86
4.	Typ beneficjentów	Instytucja Zarządzająca PO KL Instytucje Pośredniczące PO KL Instytucje Wdrażające (Instytucje Pośredniczące II stopnia) Beneficjenci systemowi
5.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z	Instytucje uczestniczące w realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

	pomocy)	
6.	Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji	<p>Kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólne – szczegółowe <p>Propozycje kryteriów wyboru podlegają procedurze zatwierdzenia przez Komitet Monitorujący PO KL.</p>
7.	Opis systemu wyboru projektów:	
	Instytucja odpowiedzialna za wybór projektów	Instytucja Zarządzająca
	Tryb dokonywania wyboru projektów	projekty systemowe
	Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie	IP przesyłają Roczne Plany Działań Pomocy Technicznej do 15 sierpnia każdego roku. Instytucja Zarządzająca zatwierdza Plany Działań Pomocy Technicznej w terminie do 15 października na podstawie kryteriów ogólnych i szczegółowych.
	Instytucja odpowiedzialna za wydanie ostatecznej decyzji w sprawie dofinansowania projektu i podpisanie umowy/decyzji o przyznaniu wsparcia dla projektu	Instytucja Zarządzająca
	Procedura odwoławcza	nie dotyczy

Indykatywny podział alokacji finansowej w ramach Priorytetu X

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 10.1 <i>POMOC TECHNICZNA</i>	456 808 282	388 287 040	68 521 242
OGÓŁEM PRIORYTET X	456 808 282	388 287 040	68 521 242

IV. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK I

Tabela Podział alokacji ogółem na województwa w ramach Komponentu Regionalnego PO KL w rozbiciu na Priorytety i Działania (w euro)

	Priorytet VI	Działanie 6.1	Działanie 6.2	Działanie 6.3	Priorytet VII	Działanie 7.1	Działanie 7.2	Działanie 7.3	Priorytet VIII	Działanie 8.1	Działanie 8.2	Priorytet IX	Działanie 9.1	Działanie 9.2	Działanie 9.3	Działanie 9.4	Działanie 9.5	Ogółem
Dolnośląskie	154 250 307	124 803 960	27 395 991	2 050 356	106 133 694	68 986 901	29 717 434	7 429 359	108 564 977	86 851 982	21 712 995	116 420 976	51 672 251	35 244 752	12 631 067	6 621 124	10 251 782	485 369 954
Kujawsko-Pomorskie	127 265 284	102 970 371	22 603 252	1 691 661	87 566 340	56 918 121	24 518 575	6 129 644	89 572 286	71 657 829	17 914 457	96 053 931	42 632 548	29 078 926	10 421 349	5 462 804	8 458 304	400 457 841
Lubelskie	162 699 357	131 640 096	28 896 606	2 162 665	111 947 168	72 765 659	31 345 207	7 836 302	114 511 623	91 609 298	22 902 325	122 797 933	54 502 597	37 175 283	13 322 934	6 983 796	10 813 323	511 956 091
Lubuskie	56 833 041	45 983 627	10 093 967	755 447	39 104 627	25 418 008	10 949 296	2 737 323	40 000 425	32 000 340	8 000 085	42 894 942	19 038 478	12 985 818	4 653 877	2 439 532	3 777 237	178 833 035
Łódzkie	160 203 271	129 620 504	28 453 281	2 129 486	110 229 700	71 649 305	30 864 316	7 716 079	112 754 813	90 203 850	22 550 963	120 913 997	53 666 432	36 604 949	13 118 537	6 876 651	10 647 428	504 101 781
Malopolskie	187 691 911	151 861 569	33 335 466	2 494 876	129 143 574	83 943 323	36 160 201	9 040 050	132 101 961	105 681 569	26 420 392	141 661 146	62 874 840	42 885 845	15 369 494	8 056 590	12 474 377	590 598 592
Mazowieckie	288 268 283	233 237 935	51 198 571	3 831 777	198 346 304	128 925 098	55 536 965	13 884 241	202 889 966	162 311 973	40 577 993	217 571 526	96 566 880	65 866 606	23 605 373	12 373 784	19 158 883	907 076 079
Opolskie	55 403 841	44 827 261	9 840 130	736 450	38 121 249	24 778 812	10 673 950	2 668 487	38 994 520	31 195 616	7 798 904	41 816 248	18 559 711	12 659 259	4 536 844	2 378 185	3 682 249	174 335 858
Podkarpackie	137 388 741	111 161 262	24 401 253	1 826 226	94 531 901	61 445 736	26 468 932	6 617 233	96 697 413	77 357 930	19 339 483	103 694 647	46 023 801	31 392 042	11 250 326	5 897 349	9 131 129	432 312 702
Podlaskie	82 755 795	66 957 733	14 698 039	1 100 023	56 941 074	37 011 698	15 943 501	3 985 875	58 245 465	46 596 372	11 649 093	62 460 234	27 722 331	18 908 925	6 776 608	3 552 255	5 500 115	260 402 568
Pomorskie	119 334 625	96 553 673	21 194 709	1 586 243	82 109 559	53 371 213	22 990 677	5 747 669	83 990 504	67 192 403	16 798 101	90 068 238	39 975 859	27 266 845	9 771 933	5 122 385	7 931 216	375 502 926
Śląskie	234 555 741	189 779 105	41 658 828	3 117 808	161 388 771	104 902 701	45 188 856	11 297 214	165 085 822	132 068 658	33 017 164	177 031 791	78 573 736	53 593 792	19 207 024	10 068 198	15 589 041	738 062 125
Świętokrzyskie	100 898 456	81 636 964	17 920 310	1 341 182	69 424 341	45 125 822	19 438 815	4 859 704	71 014 697	56 811 758	14 202 939	76 153 473	33 799 934	23 054 353	8 262 254	4 331 020	6 705 912	317 490 967
Warmińsko-Mazurskie	99 405 388	80 428 923	17 655 129	1 321 336	68 397 019	44 458 062	19 151 165	4 787 792	69 963 840	55 971 072	13 992 768	75 026 575	33 299 772	22 713 201	8 139 991	4 266 931	6 606 680	312 792 822
Wielkopolskie	192 564 696	155 804 141	34 200 909	2 559 646	132 496 350	86 122 627	37 098 978	9 274 745	135 531 541	108 425 233	27 106 308	145 338 898	64 507 172	43 999 231	15 768 511	8 265 752	12 798 232	605 931 485
Zachodniopomorskie	97 410 454	78 814 821	17 300 815	1 294 818	67 024 382	43 565 848	18 766 827	4 691 707	68 559 759	54 847 807	13 711 952	73 520 891	32 631 490	22 257 377	7 976 633	4 181 299	6 474 092	306 515 486
Ogółem	2 256 929 201	1 826 081 945	400 847 256	30 000 000	1 552 906 053	1 009 388 934	434 813 695	108 703 424	1 588 479 612	1 270 783 690	317 695 922	1 703 425 446	756 047 832	515 687 204	184 812 755	96 877 655	150 000 000	7 101 740 312

ZAŁĄCZNIK II

Indykatorywna Tabela finansowa zobowiązań dla PO w podziale na priorytety i działania

Lata	Ogółem PO/RO 1=2+12	Środki publiczne (UE + krajowe) 2=3+7	Unia Europejska				Krajowy wkład publiczny				Cross-financing (%) 11	Prywatne 12	Pożyczki EBI 13	Kategoria interwencji	
			Ogółem 3=4+5+6	w tym			Ogółem 7=8+9+10	Budżet państwa 8	Budżet jednostek samorządu terytorialnego 9	Inne ogółem 10				SL 14	Inne 15
				EFRR 4	EFS 5	FS 6									
Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna													65, 66, 69, 70, 71	79	
2007	70 961 069	70 961 069	60 316 909	0	60 316 909	0	10 644 160	7 853 464	0	2 790 696	0	0			
2008	72 622 758	72 622 758	61 729 344	0	61 729 344	0	10 893 414	8 037 368	0	2 856 046	0	0			
2009	74 273 503	74 273 503	63 132 478	0	63 132 478	0	11 141 025	8 220 060	0	2 920 965	0	0			
2010	73 304 585	73 304 585	62 308 897	0	62 308 897	0	10 995 688	8 112 828	0	2 882 860	0	0			
2011	71 935 761	71 935 761	61 145 397	0	61 145 397	0	10 790 364	7 961 336	0	2 829 028	0	0			
2012	70 610 597	70 610 597	60 019 007	0	60 019 007	0	10 591 590	7 814 677	0	2 776 913	0	0			
2013	72 481 085	72 481 085	61 608 922	0	61 608 922	0	10 872 163	8 021 689	0	2 850 474	0	0			
2007-2013	506 189 358	506 189 358	430 260 954	0	430 260 954	0	75 928 404	56 021 422	0	19 906 982	0	0			
Działanie 1.1										10			65, 69	79	
2007	15 826 054	15 826 054	13 452 146	0	13 452 146	0	2 373 908	2 373 908	0	0	0	0			
2008	16 196 650	16 196 650	13 767 153	0	13 767 153	0	2 429 497	2 429 497	0	0	0	0			
2009	16 564 807	16 564 807	14 080 086	0	14 080 086	0	2 484 721	2 484 721	0	0	0	0			
2010	16 348 715	16 348 715	13 896 408	0	13 896 408	0	2 452 307	2 452 307	0	0	0	0			
2011	16 043 434	16 043 434	13 636 919	0	13 636 919	0	2 406 515	2 406 515	0	0	0	0			
2012	15 747 890	15 747 890	13 385 706	0	13 385 706	0	2 362 184	2 362 184	0	0	0	0			
2013	16 165 055	16 165 055	13 740 296	0	13 740 296	0	2 424 759	2 424 759	0	0	0	0			
2007-2013	112 892 605	112 892 605	95 958 714	0	95 958 714	0	16 933 891	16 933 891	0	0	0	0			
Działanie 1.2										10			65, 66	79	
2007	21 308 394	21 308 394	18 112 135	0	18 112 135	0	3 196 259	3 196 259	0	0	0	0			
2008	21 807 371	21 807 371	18 536 265	0	18 536 265	0	3 271 106	3 271 106	0	0	0	0			
2009	22 303 062	22 303 062	18 957 603	0	18 957 603	0	3 345 459	3 345 459	0	0	0	0			
2010	22 012 112	22 012 112	18 710 295	0	18 710 295	0	3 301 817	3 301 817	0	0	0	0			
2011	21 601 078	21 601 078	18 360 916	0	18 360 916	0	3 240 162	3 240 162	0	0	0	0			
2012	21 203 154	21 203 154	18 022 681	0	18 022 681	0	3 180 473	3 180 473	0	0	0	0			
2013	21 764 829	21 764 829	18 500 105	0	18 500 105	0	3 264 724	3 264 724	0	0	0	0			
2007-2013	152 000 000	152 000 000	129 200 000	0	129 200 000	0	22 800 000	22 800 000	0	0	0	0			
Działanie 1.3										15			66, 69, 70, 71	79	
2007	33 826 621	33 826 621	28 752 628	0	28 752 628	0	5 073 993	2 283 297	0	2 790 696	0	0			
2008	34 618 737	34 618 737	29 425 926	0	29 425 926	0	5 192 811	2 336 765	0	2 856 046	0	0			
2009	35 405 634	35 405 634	30 094 789	0	30 094 789	0	5 310 845	2 389 880	0	2 920 965	0	0			
2010	34 943 758	34 943 758	29 702 194	0	29 702 194	0	5 241 564	2 358 704	0	2 882 860	0	0			
2011	34 291 249	34 291 249	29 147 562	0	29 147 562	0	5 143 687	2 314 659	0	2 829 028	0	0			
2012	33 659 553	33 659 553	28 610 620	0	28 610 620	0	5 048 933	2 272 020	0	2 776 913	0	0			
2013	34 551 201	34 551 201	29 368 521	0	29 368 521	0	5 182 680	2 332 206	0	2 850 474	0	0			
2007-2013	241 296 753	241 296 753	205 102 240	0	205 102 240	0	36 194 513	16 287 531	0	19 906 982	0	0			

Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących														62, 63, 64, 66, 67, 72	
2007	109 067 005	109 067 005	92 706 954	0	92 706 954	0	16 360 051	16 360 051	0	0	0	0	0		
2008	111 621 015	111 621 015	94 877 863	0	94 877 863	0	16 743 152	16 743 152	0	0	0	0	0		
2009	114 158 208	114 158 208	97 034 477	0	97 034 477	0	17 123 731	17 123 731	0	0	0	0	0		
2010	112 668 982	112 668 982	95 768 634	0	95 768 634	0	16 900 348	16 900 348	0	0	0	0	0		
2011	110 565 103	110 565 103	93 980 338	0	93 980 338	0	16 584 765	16 584 765	0	0	0	0	0		
2012	108 528 328	108 528 328	92 249 079	0	92 249 079	0	16 279 249	16 279 249	0	0	0	0	0		
2013	111 403 265	111 403 265	94 692 775	0	94 692 775	0	16 710 490	16 710 490	0	0	0	0	0		
2007-2013	778 011 906	778 011 906	661 310 120	0	661 310 120	0	116 701 786	116 701 786	0	0	0	0	0		
Działanie 2.1											10		62, 63, 64		
2007	70 685 558	70 685 558	60 082 725	0	60 082 725	0	10 602 833	10 602 833	0	0	0	0	0		
2008	72 340 795	72 340 795	61 489 676	0	61 489 676	0	10 851 119	10 851 119	0	0	0	0	0		
2009	73 985 132	73 985 132	62 887 362	0	62 887 362	0	11 097 770	11 097 770	0	0	0	0	0		
2010	73 019 975	73 019 975	62 066 978	0	62 066 978	0	10 952 997	10 952 997	0	0	0	0	0		
2011	71 656 467	71 656 467	60 907 997	0	60 907 997	0	10 748 470	10 748 470	0	0	0	0	0		
2012	70 336 446	70 336 446	59 785 979	0	59 785 979	0	10 550 467	10 550 467	0	0	0	0	0		
2013	72 199 672	72 199 672	61 369 721	0	61 369 721	0	10 829 951	10 829 951	0	0	0	0	0		
2007-2013	504 224 045	504 224 045	428 590 438	0	428 590 438	0	75 633 607	75 633 607	0	0	0	0	0		
Działanie 2.2											10		62		
2007	23 561 853	23 561 853	20 027 575	0	20 027 575	0	3 534 278	3 534 278	0	0	0	0	0		
2008	24 113 599	24 113 599	20 496 559	0	20 496 559	0	3 617 040	3 617 040	0	0	0	0	0		
2009	24 661 710	24 661 710	20 962 454	0	20 962 454	0	3 699 256	3 699 256	0	0	0	0	0		
2010	24 339 992	24 339 992	20 688 993	0	20 688 993	0	3 650 999	3 650 999	0	0	0	0	0		
2011	23 885 488	23 885 488	20 302 665	0	20 302 665	0	3 582 823	3 582 823	0	0	0	0	0		
2012	23 445 482	23 445 482	19 928 660	0	19 928 660	0	3 516 822	3 516 822	0	0	0	0	0		
2013	24 066 558	24 066 558	20 456 574	0	20 456 574	0	3 609 984	3 609 984	0	0	0	0	0		
2007-2013	168 074 682	168 074 682	142 863 480	0	142 863 480	0	25 211 202	25 211 202	0	0	0	0	0		
Działanie 2.3											0		63, 66, 67, 72		
2007	14 819 594	14 819 594	12 596 654	0	12 596 654	0	2 222 940	2 222 940	0	0	0	0	0		
2008	15 166 621	15 166 621	12 891 628	0	12 891 628	0	2 274 993	2 274 993	0	0	0	0	0		
2009	15 511 366	15 511 366	13 184 661	0	13 184 661	0	2 326 705	2 326 705	0	0	0	0	0		
2010	15 309 015	15 309 015	13 012 663	0	13 012 663	0	2 296 352	2 296 352	0	0	0	0	0		
2011	15 023 148	15 023 148	12 769 676	0	12 769 676	0	2 253 472	2 253 472	0	0	0	0	0		
2012	14 746 400	14 746 400	12 534 440	0	12 534 440	0	2 211 960	2 211 960	0	0	0	0	0		
2013	15 137 035	15 137 035	12 866 480	0	12 866 480	0	2 270 555	2 270 555	0	0	0	0	0		
2007-2013	105 713 179	105 713 179	89 856 202	0	89 856 202	0	15 856 977	15 856 977	0	0	0	0	0		
Priorytet III Wysoka jakość edukacji														72, 73	75
2007	141 061 048	141 061 048	119 901 891	0	119 901 891	0	21 159 157	21 159 157	0	0	0	0	0		
2008	144 364 260	144 364 260	122 709 621	0	122 709 621	0	21 654 639	21 654 639	0	0	0	0	0		
2009	147 645 722	147 645 722	125 498 864	0	125 498 864	0	22 146 858	22 146 858	0	0	0	0	0		
2010	145 719 642	145 719 642	123 861 695	0	123 861 695	0	21 857 947	21 857 947	0	0	0	0	0		
2011	142 998 605	142 998 605	121 548 814	0	121 548 814	0	21 449 791	21 449 791	0	0	0	0	0		
2012	140 364 356	140 364 356	119 309 703	0	119 309 703	0	21 054 653	21 054 653	0	0	0	0	0		
2013	144 082 635	144 082 635	122 470 240	0	122 470 240	0	21 612 395	21 612 395	0	0	0	0	0		
2007-2013	1 006 236 268	1 006 236 268	855 300 828	0	855 300 828	0	150 935 440	150 935 440	0	0	0	0	0		

Działanie 3.1											10			72	75
2007	31 682 218	31 682 218	26 929 886	0	26 929 886	0	4 752 332	4 752 332	0	0		0	0		
2008	32 424 117	32 424 117	27 560 499	0	27 560 499	0	4 863 618	4 863 618	0	0		0	0		
2009	33 161 131	33 161 131	28 186 962	0	28 186 962	0	4 974 169	4 974 169	0	0		0	0		
2010	32 728 536	32 728 536	27 819 255	0	27 819 255	0	4 909 281	4 909 281	0	0		0	0		
2011	32 117 392	32 117 392	27 299 783	0	27 299 783	0	4 817 609	4 817 609	0	0		0	0		
2012	31 525 741	31 525 741	26 796 880	0	26 796 880	0	4 728 861	4 728 861	0	0		0	0		
2013	32 360 865	32 360 865	27 506 735	0	27 506 735	0	4 854 130	4 854 130	0	0		0	0		
2007-2013	226 000 000	226 000 000	192 100 000	0	192 100 000	0	33 900 000	33 900 000	0	0		0	0		
Działanie 3.2											10			72	75
2007	32 325 292	32 325 292	27 476 498	0	27 476 498	0	4 848 794	4 848 794	0	0		0	0		
2008	33 082 250	33 082 250	28 119 913	0	28 119 913	0	4 962 337	4 962 337	0	0		0	0		
2009	33 834 225	33 834 225	28 759 091	0	28 759 091	0	5 075 134	5 075 134	0	0		0	0		
2010	33 392 846	33 392 846	28 383 919	0	28 383 919	0	5 008 927	5 008 927	0	0		0	0		
2011	32 769 299	32 769 299	27 853 904	0	27 853 904	0	4 915 395	4 915 395	0	0		0	0		
2012	32 165 640	32 165 640	27 340 794	0	27 340 794	0	4 824 846	4 824 846	0	0		0	0		
2013	33 017 714	33 017 714	28 065 057	0	28 065 057	0	4 952 657	4 952 657	0	0		0	0		
2007-2013	230 587 266	230 587 266	195 999 176	0	195 999 176	0	34 588 090	34 588 090	0	0		0	0		
Działanie 3.3											10			72, 73	75
2007	67 610 373	67 610 373	57 468 817	0	57 468 817	0	10 141 556	10 141 556	0	0		0	0		
2008	69 193 598	69 193 598	58 814 558	0	58 814 558	0	10 379 040	10 379 040	0	0		0	0		
2009	70 766 398	70 766 398	60 151 438	0	60 151 438	0	10 614 960	10 614 960	0	0		0	0		
2010	69 843 231	69 843 231	59 366 746	0	59 366 746	0	10 476 485	10 476 485	0	0		0	0		
2011	68 539 041	68 539 041	58 258 185	0	58 258 185	0	10 280 856	10 280 856	0	0		0	0		
2012	67 276 449	67 276 449	57 184 982	0	57 184 982	0	10 091 467	10 091 467	0	0		0	0		
2013	69 058 615	69 058 615	58 699 823	0	58 699 823	0	10 358 792	10 358 792	0	0		0	0		
2007-2013	482 287 705	482 287 705	409 944 549	0	409 944 549	0	72 343 156	72 343 156	0	0		0	0		
Działanie 3.4											10			72	75
2007	9 443 165	9 443 165	8 026 690	0	8 026 690	0	1 416 475	1 416 475	0	0		0	0		
2008	9 664 295	9 664 295	8 214 651	0	8 214 651	0	1 449 644	1 449 644	0	0		0	0		
2009	9 883 968	9 883 968	8 401 373	0	8 401 373	0	1 482 595	1 482 595	0	0		0	0		
2010	9 755 029	9 755 029	8 291 775	0	8 291 775	0	1 463 254	1 463 254	0	0		0	0		
2011	9 572 873	9 572 873	8 136 942	0	8 136 942	0	1 435 931	1 435 931	0	0		0	0		
2012	9 396 526	9 396 526	7 987 047	0	7 987 047	0	1 409 479	1 409 479	0	0		0	0		
2013	9 645 441	9 645 441	8 198 625	0	8 198 625	0	1 446 816	1 446 816	0	0		0	0		
2007-2013	67 361 297	67 361 297	57 257 103	0	57 257 103	0	10 104 194	10 104 194	0	0		0	0		
Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka														72, 73, 74	
2007	134 630 760	134 630 760	114 436 146	0	114 436 146	0	20 194 614	20 194 614	0	0		0	0		
2008	137 783 394	137 783 394	117 115 885	0	117 115 885	0	20 667 509	20 667 509	0	0		0	0		
2009	140 915 271	140 915 271	119 777 980	0	119 777 980	0	21 137 291	21 137 291	0	0		0	0		
2010	139 076 989	139 076 989	118 215 441	0	118 215 441	0	20 861 548	20 861 548	0	0		0	0		
2011	136 479 992	136 479 992	116 007 993	0	116 007 993	0	20 471 999	20 471 999	0	0		0	0		
2012	133 965 826	133 965 826	113 870 952	0	113 870 952	0	20 094 874	20 094 874	0	0		0	0		
2013	137 514 607	137 514 607	116 887 416	0	116 887 416	0	20 627 191	20 627 191	0	0		0	0		
2007-2013	960 366 839	960 366 839	816 311 813	0	816 311 813	0	144 055 026	144 055 026	0	0		0	0		

Działanie 4.1											10			72, 73
2007	126 009 272	126 009 272	107 107 881	0	107 107 881	0	18 901 391	18 901 391	0	0		0	0	
2008	128 960 016	128 960 016	109 616 014	0	109 616 014	0	19 344 002	19 344 002	0	0		0	0	
2009	131 891 335	131 891 335	112 107 634	0	112 107 634	0	19 783 701	19 783 701	0	0		0	0	
2010	130 170 773	130 170 773	110 645 157	0	110 645 157	0	19 525 616	19 525 616	0	0		0	0	
2011	127 740 082	127 740 082	108 579 070	0	108 579 070	0	19 161 012	19 161 012	0	0		0	0	
2012	125 386 919	125 386 919	106 578 881	0	106 578 881	0	18 808 038	18 808 038	0	0		0	0	
2013	128 708 442	128 708 442	109 402 176	0	109 402 176	0	19 306 266	19 306 266	0	0		0	0	
2007-2013	898 866 839	898 866 839	764 036 813	0	764 036 813	0	134 830 026	134 830 026	0	0		0	0	
Działanie 4.2											0			74
2007	8 621 488	8 621 488	7 328 265	0	7 328 265	0	1 293 223	1 293 223	0	0		0	0	
2008	8 823 378	8 823 378	7 499 871	0	7 499 871	0	1 323 507	1 323 507	0	0		0	0	
2009	9 023 936	9 023 936	7 670 346	0	7 670 346	0	1 353 590	1 353 590	0	0		0	0	
2010	8 906 216	8 906 216	7 570 284	0	7 570 284	0	1 335 932	1 335 932	0	0		0	0	
2011	8 739 910	8 739 910	7 428 923	0	7 428 923	0	1 310 987	1 310 987	0	0		0	0	
2012	8 578 907	8 578 907	7 292 071	0	7 292 071	0	1 286 836	1 286 836	0	0		0	0	
2013	8 806 165	8 806 165	7 485 240	0	7 485 240	0	1 320 925	1 320 925	0	0		0	0	
2007-2013	61 500 000	61 500 000	52 275 000	0	52 275 000	0	9 225 000	9 225 000	0	0		0	0	
Priorytet V Dobre rządzenie														81
2007	85 633 685	85 633 685	72 788 632	0	72 788 632	0	12 845 053	11 519 235	1 325 818	0		0	0	
2008	87 638 959	87 638 959	74 493 115	0	74 493 115	0	13 145 844	11 788 978	1 356 866	0		0	0	
2009	89 631 030	89 631 030	76 186 376	0	76 186 376	0	13 444 654	12 056 946	1 387 708	0		0	0	
2010	88 461 768	88 461 768	75 192 503	0	75 192 503	0	13 269 265	11 899 660	1 369 605	0		0	0	
2011	86 809 913	86 809 913	73 788 426	0	73 788 426	0	13 021 487	11 677 457	1 344 030	0		0	0	
2012	85 210 745	85 210 745	72 429 133	0	72 429 133	0	12 781 612	11 462 341	1 319 271	0		0	0	
2013	87 467 994	87 467 994	74 347 795	0	74 347 795	0	13 120 199	11 765 980	1 354 219	0		0	0	
2007-2013	610 854 094	610 854 094	519 225 980	0	519 225 980	0	91 628 114	82 170 597	9 457 517	0		0	0	
Działanie 5.1											10			81
2007	14 520 970	14 520 970	12 342 824	0	12 342 824	0	2 178 146	2 178 146	0	0		0	0	
2008	14 861 006	14 861 006	12 631 855	0	12 631 855	0	2 229 151	2 229 151	0	0		0	0	
2009	15 198 803	15 198 803	12 918 983	0	12 918 983	0	2 279 820	2 279 820	0	0		0	0	
2010	15 000 530	15 000 530	12 750 450	0	12 750 450	0	2 250 080	2 250 080	0	0		0	0	
2011	14 720 424	14 720 424	12 512 361	0	12 512 361	0	2 208 063	2 208 063	0	0		0	0	
2012	14 449 252	14 449 252	12 281 864	0	12 281 864	0	2 167 388	2 167 388	0	0		0	0	
2013	14 832 015	14 832 015	12 607 213	0	12 607 213	0	2 224 802	2 224 802	0	0		0	0	
2007-2013	103 583 000	103 583 000	88 045 550	0	88 045 550	0	15 537 450	15 537 450	0	0		0	0	
Działanie 5.2											10			81
2007	35 355 175	35 355 175	30 051 899	0	30 051 899	0	5 303 276	3 977 458	1 325 818	0		0	0	
2008	36 183 085	36 183 085	30 755 622	0	30 755 622	0	5 427 463	4 070 597	1 356 866	0		0	0	
2009	37 005 541	37 005 541	31 454 710	0	31 454 710	0	5 550 831	4 163 123	1 387 708	0		0	0	
2010	36 522 794	36 522 794	31 044 375	0	31 044 375	0	5 478 419	4 108 814	1 369 605	0		0	0	
2011	35 840 800	35 840 800	30 464 680	0	30 464 680	0	5 376 120	4 032 090	1 344 030	0		0	0	
2012	35 180 559	35 180 559	29 903 475	0	29 903 475	0	5 277 084	3 957 813	1 319 271	0		0	0	
2013	36 112 499	36 112 499	30 695 624	0	30 695 624	0	5 416 875	4 062 656	1 354 219	0		0	0	
2007-2013	252 200 453	252 200 453	214 370 385	0	214 370 385	0	37 830 068	28 372 551	9 457 517	0		0	0	

Działanie 5.3											10			81
2007	16 091 529	16 091 529	13 677 799	0	13 677 799	0	2 413 730	2 413 730	0	0		0	0	
2008	16 468 341	16 468 341	13 998 090	0	13 998 090	0	2 470 251	2 470 251	0	0		0	0	
2009	16 842 674	16 842 674	14 316 273	0	14 316 273	0	2 526 401	2 526 401	0	0		0	0	
2010	16 622 957	16 622 957	14 129 513	0	14 129 513	0	2 493 444	2 493 444	0	0		0	0	
2011	16 312 555	16 312 555	13 865 672	0	13 865 672	0	2 446 883	2 446 883	0	0		0	0	
2012	16 012 053	16 012 053	13 610 245	0	13 610 245	0	2 401 808	2 401 808	0	0		0	0	
2013	16 436 215	16 436 215	13 970 783	0	13 970 783	0	2 465 432	2 465 432	0	0		0	0	
2007-2013	114 786 324	114 786 324	97 568 375	0	97 568 375	0	17 217 949	17 217 949	0	0		0	0	
Działanie 5.4											5			81
2007	14 052 181	14 052 181	11 944 355	0	11 944 355	0	2 107 826	2 107 826	0	0		0	0	
2008	14 381 239	14 381 239	12 224 053	0	12 224 053	0	2 157 186	2 157 186	0	0		0	0	
2009	14 708 131	14 708 131	12 501 911	0	12 501 911	0	2 206 220	2 206 220	0	0		0	0	
2010	14 516 259	14 516 259	12 338 820	0	12 338 820	0	2 177 439	2 177 439	0	0		0	0	
2011	14 245 195	14 245 195	12 108 416	0	12 108 416	0	2 136 779	2 136 779	0	0		0	0	
2012	13 982 778	13 982 778	11 885 361	0	11 885 361	0	2 097 417	2 097 417	0	0		0	0	
2013	14 353 185	14 353 185	12 200 207	0	12 200 207	0	2 152 978	2 152 978	0	0		0	0	
2007-2013	100 238 968	100 238 968	85 203 123	0	85 203 123	0	15 035 845	15 035 845	0	0		0	0	
Działanie 5.5											5			81
2007	3 074 557	3 074 557	2 613 373	0	2 613 373	0	461 184	461 184	0	0		0	0	
2008	3 146 553	3 146 553	2 674 570	0	2 674 570	0	471 983	471 983	0	0		0	0	
2009	3 218 075	3 218 075	2 735 364	0	2 735 364	0	482 711	482 711	0	0		0	0	
2010	3 176 094	3 176 094	2 699 680	0	2 699 680	0	476 414	476 414	0	0		0	0	
2011	3 116 787	3 116 787	2 649 269	0	2 649 269	0	467 518	467 518	0	0		0	0	
2012	3 059 371	3 059 371	2 600 465	0	2 600 465	0	458 906	458 906	0	0		0	0	
2013	3 140 414	3 140 414	2 669 352	0	2 669 352	0	471 062	471 062	0	0		0	0	
2007-2013	21 931 851	21 931 851	18 642 073	0	18 642 073	0	3 289 778	3 289 778	0	0		0	0	
rezerwa MRR											0			
2007	2 539 273	2 539 273	2 158 381	0	2 158 381	0	380 892	380 892	0	0		0	0	
2008	2 598 735	2 598 735	2 208 925	0	2 208 925	0	389 810	389 810	0	0		0	0	
2009	2 657 806	2 657 806	2 259 136	0	2 259 136	0	398 670	398 670	0	0		0	0	
2010	2 623 134	2 623 134	2 229 664	0	2 229 664	0	393 470	393 470	0	0		0	0	
2011	2 574 152	2 574 152	2 188 029	0	2 188 029	0	386 123	386 123	0	0		0	0	
2012	2 526 731	2 526 731	2 147 722	0	2 147 722	0	379 009	379 009	0	0		0	0	
2013	2 593 667	2 593 667	2 204 617	0	2 204 617	0	389 050	389 050	0	0		0	0	
2007-2013	18 113 498	18 113 498	15 396 474	0	15 396 474	0	2 717 024	2 717 024	0	0		0	0	
Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich														63, 65, 66, 67, 68, 69, 80
2007	316 391 696	316 391 696	268 932 942	0	268 932 942	0	47 458 754	15 971 664	1 535 956	29 951 134		0	0	
2008	323 800 608	323 800 608	275 230 516	0	275 230 516	0	48 570 092	16 345 672	1 571 924	30 652 496		0	0	
2009	331 160 734	331 160 734	281 486 624	0	281 486 624	0	49 674 110	16 717 216	1 607 653	31 349 241		0	0	
2010	326 840 647	326 840 647	277 814 550	0	277 814 550	0	49 026 097	16 499 135	1 586 681	30 940 281		0	0	
2011	320 737 521	320 737 521	272 626 893	0	272 626 893	0	48 110 628	16 191 046	1 557 052	30 362 530		0	0	
2012	314 829 056	314 829 056	267 604 698	0	267 604 698	0	47 224 358	15 892 782	1 528 370	29 803 206		0	0	
2013	323 168 939	323 168 939	274 693 598	0	274 693 598	0	48 475 341	16 313 785	1 568 856	30 592 700		0	0	
2007-2013	2 256 929 201	2 256 929 201	1 918 389 821	0	1 918 389 821	0	338 539 380	113 931 300	10 956 492	213 651 588		0	0	

Działanie 6.1												10		63, 65, 66, 67, 68, 69	
2007	255 992 594	255 992 594	217 593 705	0	217 593 705	0	38 398 889	6 911 799	1 535 956	29 951 134	0	0	0		
2008	261 987 148	261 987 148	222 689 075	0	222 689 075	0	39 298 073	7 073 653	1 571 924	30 652 496	0	0	0		
2009	267 942 227	267 942 227	227 750 893	0	227 750 893	0	40 191 334	7 234 440	1 607 653	31 349 241	0	0	0		
2010	264 446 845	264 446 845	224 779 818	0	224 779 818	0	39 667 027	7 140 065	1 586 681	30 940 281	0	0	0		
2011	259 508 803	259 508 803	220 582 483	0	220 582 483	0	38 926 320	7 006 738	1 557 052	30 362 530	0	0	0		
2012	254 728 263	254 728 263	216 519 024	0	216 519 024	0	38 209 239	6 877 663	1 528 370	29 803 206	0	0	0		
2013	261 476 065	261 476 065	222 254 655	0	222 254 655	0	39 221 410	7 059 854	1 568 856	30 592 700	0	0	0		
2007-2013	1 826 081 945	1 826 081 945	1 552 169 653	0	1 552 169 653	0	273 912 292	49 304 212	10 956 492	213 651 588	0	0	0		
Działanie 6.2												10		68	
2007	56 193 496	56 193 496	47 764 472	0	47 764 472	0	8 429 024	8 429 024	0	0	0	0	0		
2008	57 509 374	57 509 374	48 882 968	0	48 882 968	0	8 626 406	8 626 406	0	0	0	0	0		
2009	58 816 587	58 816 587	49 994 099	0	49 994 099	0	8 822 488	8 822 488	0	0	0	0	0		
2010	58 049 307	58 049 307	49 341 911	0	49 341 911	0	8 707 396	8 707 396	0	0	0	0	0		
2011	56 965 347	56 965 347	48 420 545	0	48 420 545	0	8 544 802	8 544 802	0	0	0	0	0		
2012	55 915 960	55 915 960	47 528 566	0	47 528 566	0	8 387 394	8 387 394	0	0	0	0	0		
2013	57 397 185	57 397 185	48 787 607	0	48 787 607	0	8 609 578	8 609 578	0	0	0	0	0		
2007-2013	400 847 256	400 847 256	340 720 168	0	340 720 168	0	60 127 088	60 127 088	0	0	0	0	0		
Działanie 6.3												10		66, 80	
2007	4 205 606	4 205 606	3 574 765	0	3 574 765	0	630 841	630 841	0	0	0	0	0		
2008	4 304 086	4 304 086	3 658 473	0	3 658 473	0	645 613	645 613	0	0	0	0	0		
2009	4 401 920	4 401 920	3 741 632	0	3 741 632	0	660 288	660 288	0	0	0	0	0		
2010	4 344 495	4 344 495	3 692 821	0	3 692 821	0	651 674	651 674	0	0	0	0	0		
2011	4 263 371	4 263 371	3 623 865	0	3 623 865	0	639 506	639 506	0	0	0	0	0		
2012	4 184 833	4 184 833	3 557 108	0	3 557 108	0	627 725	627 725	0	0	0	0	0		
2013	4 295 689	4 295 689	3 651 336	0	3 651 336	0	644 353	644 353	0	0	0	0	0		
2007-2013	30 000 000	30 000 000	25 500 000	0	25 500 000	0	4 500 000	4 500 000	0	0	0	0	0		
Priorytet VII Promocja integracji społecznej														65, 66, 68, 69, 70, 71	79
2007	217 696 940	217 696 940	185 042 399	0	185 042 399	0	32 654 541	18 836 772	10 602 112	3 215 657	0	0	0		
2008	222 794 726	222 794 726	189 375 517	0	189 375 517	0	33 419 209	19 277 871	10 850 382	3 290 956	0	0	0		
2009	227 858 946	227 858 946	193 680 104	0	193 680 104	0	34 178 842	19 716 065	11 097 016	3 365 761	0	0	0		
2010	224 886 461	224 886 461	191 153 492	0	191 153 492	0	33 732 969	19 458 863	10 952 252	3 321 854	0	0	0		
2011	220 687 134	220 687 134	187 584 064	0	187 584 064	0	33 103 070	19 095 507	10 747 739	3 259 824	0	0	0		
2012	216 621 747	216 621 747	184 128 485	0	184 128 485	0	32 493 262	18 743 738	10 549 750	3 199 774	0	0	0		
2013	222 360 099	222 360 099	189 006 084	0	189 006 084	0	33 354 015	19 240 263	10 829 215	3 284 537	0	0	0		
2007-2013	1 552 906 053	1 552 906 053	1 319 970 145	0	1 319 970 145	0	232 935 908	134 369 079	75 628 466	22 938 363	0	0	0		
Działanie 7.1												15		65, 66, 70, 71	79
2007	141 503 010	141 503 010	120 277 559	0	120 277 559	0	21 225 451	7 407 682	10 602 112	3 215 657	0	0	0		
2008	144 816 572	144 816 572	123 094 086	0	123 094 086	0	21 722 486	7 581 148	10 850 382	3 290 956	0	0	0		
2009	148 108 315	148 108 315	125 892 068	0	125 892 068	0	22 216 247	7 753 470	11 097 016	3 365 761	0	0	0		
2010	146 176 200	146 176 200	124 249 770	0	124 249 770	0	21 926 430	7 652 324	10 952 252	3 321 854	0	0	0		
2011	143 446 637	143 446 637	121 929 642	0	121 929 642	0	21 516 995	7 509 432	10 747 739	3 259 824	0	0	0		
2012	140 804 136	140 804 136	119 683 515	0	119 683 515	0	21 120 621	7 371 097	10 549 750	3 199 774	0	0	0		
2013	144 534 064	144 534 064	122 853 954	0	122 853 954	0	21 680 110	7 566 358	10 829 215	3 284 537	0	0	0		
2007-2013	1 009 388 934	1 009 388 934	857 980 594	0	857 980 594	0	151 408 340	52 841 511	75 628 466	22 938 363	0	0	0		

Działanie 7.2												15			65, 66, 68, 69, 70, 71	
2007	60 955 143	60 955 143	51 811 871	0	51 811 871	0	9 143 272	9 143 272	0	0	0	0	0	0		
2008	62 382 523	62 382 523	53 025 145	0	53 025 145	0	9 357 378	9 357 378	0	0	0	0	0	0		
2009	63 800 505	63 800 505	54 230 429	0	54 230 429	0	9 570 076	9 570 076	0	0	0	0	0	0		
2010	62 968 209	62 968 209	53 522 978	0	53 522 978	0	9 445 231	9 445 231	0	0	0	0	0	0		
2011	61 792 398	61 792 398	52 523 538	0	52 523 538	0	9 268 860	9 268 860	0	0	0	0	0	0		
2012	60 654 089	60 654 089	51 555 976	0	51 555 976	0	9 098 113	9 098 113	0	0	0	0	0	0		
2013	62 260 828	62 260 828	52 921 704	0	52 921 704	0	9 339 124	9 339 124	0	0	0	0	0	0		
2007-2013	434 813 695	434 813 695	369 591 641	0	369 591 641	0	65 222 054	65 222 054	0	0	0	0	0	0		
Działanie 7.3												15			66	79
2007	15 238 787	15 238 787	12 952 969	0	12 952 969	0	2 285 818	2 285 818	0	0	0	0	0	0		
2008	15 595 631	15 595 631	13 256 286	0	13 256 286	0	2 339 345	2 339 345	0	0	0	0	0	0		
2009	15 950 126	15 950 126	13 557 607	0	13 557 607	0	2 392 519	2 392 519	0	0	0	0	0	0		
2010	15 742 052	15 742 052	13 380 744	0	13 380 744	0	2 361 308	2 361 308	0	0	0	0	0	0		
2011	15 448 099	15 448 099	13 130 884	0	13 130 884	0	2 317 215	2 317 215	0	0	0	0	0	0		
2012	15 163 522	15 163 522	12 888 994	0	12 888 994	0	2 274 528	2 274 528	0	0	0	0	0	0		
2013	15 565 207	15 565 207	13 230 426	0	13 230 426	0	2 334 781	2 334 781	0	0	0	0	0	0		
2007-2013	108 703 424	108 703 424	92 397 910	0	92 397 910	0	16 305 514	16 305 514	0	0	0	0	0	0		
Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki															62, 64, 74	
2007	222 683 884	222 683 884	189 281 301	0	189 281 301	0	33 402 583	31 336 967	2 065 616	0	0	0	0	0		
2008	227 898 448	227 898 448	193 713 681	0	193 713 681	0	34 184 767	32 070 781	2 113 986	0	0	0	0	0		
2009	233 078 678	233 078 678	198 116 876	0	198 116 876	0	34 961 802	32 799 764	2 162 038	0	0	0	0	0		
2010	230 038 100	230 038 100	195 532 385	0	195 532 385	0	34 505 715	32 371 882	2 133 833	0	0	0	0	0		
2011	225 742 577	225 742 577	191 881 190	0	191 881 190	0	33 861 387	31 767 398	2 093 989	0	0	0	0	0		
2012	221 584 060	221 584 060	188 346 451	0	188 346 451	0	33 237 609	31 182 195	2 055 414	0	0	0	0	0		
2013	227 453 865	227 453 865	193 335 786	0	193 335 786	0	34 118 079	32 008 218	2 109 861	0	0	0	0	0		
2007-2013	1 588 479 612	1 588 479 612	1 350 207 670	0	1 350 207 670	0	238 271 942	223 537 205	14 734 737	0	0	0	0	0		
Działanie 8.1												10			62, 64	
2007	178 147 106	178 147 106	151 425 040	0	151 425 040	0	26 722 066	26 660 605	61 461	0	0	0	0	0		
2008	182 318 759	182 318 759	154 970 945	0	154 970 945	0	27 347 814	27 284 914	62 900	0	0	0	0	0		
2009	186 462 943	186 462 943	158 493 501	0	158 493 501	0	27 969 442	27 905 112	64 330	0	0	0	0	0		
2010	184 030 480	184 030 480	156 425 908	0	156 425 908	0	27 604 572	27 541 082	63 490	0	0	0	0	0		
2011	180 594 062	180 594 062	153 504 952	0	153 504 952	0	27 089 110	27 026 804	62 306	0	0	0	0	0		
2012	177 267 248	177 267 248	150 677 161	0	150 677 161	0	26 590 087	26 528 930	61 157	0	0	0	0	0		
2013	181 963 092	181 963 092	154 668 629	0	154 668 629	0	27 294 463	27 231 687	62 776	0	0	0	0	0		
2007-2013	1 270 783 690	1 270 783 690	1 080 166 136	0	1 080 166 136	0	190 617 554	190 179 134	438 420	0	0	0	0	0		
Działanie 8.2												10			74	
2007	44 536 778	44 536 778	37 856 261	0	37 856 261	0	6 680 517	4 676 362	2 004 155	0	0	0	0	0		
2008	45 579 689	45 579 689	38 742 736	0	38 742 736	0	6 836 953	4 785 867	2 051 086	0	0	0	0	0		
2009	46 615 735	46 615 735	39 623 375	0	39 623 375	0	6 992 360	4 894 652	2 097 708	0	0	0	0	0		
2010	46 007 620	46 007 620	39 106 477	0	39 106 477	0	6 901 143	4 830 800	2 070 343	0	0	0	0	0		
2011	45 148 515	45 148 515	38 376 238	0	38 376 238	0	6 772 277	4 740 594	2 031 683	0	0	0	0	0		
2012	44 316 812	44 316 812	37 669 290	0	37 669 290	0	6 647 522	4 653 265	1 994 257	0	0	0	0	0		
2013	45 490 773	45 490 773	38 667 157	0	38 667 157	0	6 823 616	4 776 531	2 047 085	0	0	0	0	0		
2007-2013	317 695 922	317 695 922	270 041 534	0	270 041 534	0	47 654 388	33 358 071	14 296 317	0	0	0	0	0		

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach													72, 73	75, 82	
2007	238 797 772	238 797 772	202 978 106	0	202 978 106	0	35 819 666	23 987 707	11 831 959	0	0	0			
2008	244 389 674	244 389 674	207 731 223	0	207 731 223	0	36 658 451	24 549 425	12 109 026	0	0	0			
2009	249 944 758	249 944 758	212 453 044	0	212 453 044	0	37 491 714	25 107 444	12 384 270	0	0	0			
2010	246 684 156	246 684 156	209 681 533	0	209 681 533	0	37 002 623	24 779 910	12 222 713	0	0	0			
2011	242 077 800	242 077 800	205 766 130	0	205 766 130	0	36 311 670	24 317 192	11 994 478	0	0	0			
2012	237 618 365	237 618 365	201 975 610	0	201 975 610	0	35 642 755	23 869 233	11 773 522	0	0	0			
2013	243 912 921	243 912 921	207 325 983	0	207 325 983	0	36 586 938	24 501 533	12 085 405	0	0	0			
2007-2013	1 703 425 446	1 703 425 446	1 447 911 629	0	1 447 911 629	0	255 513 817	171 112 444	84 401 373	0	0	0			
Działanie 9.1													10	73	75
2007	105 987 929	105 987 929	90 089 740	0	90 089 740	0	15 898 189	14 811 388	1 086 801	0	0	0			
2008	108 469 838	108 469 838	92 199 362	0	92 199 362	0	16 270 476	15 158 226	1 112 250	0	0	0			
2009	110 935 404	110 935 404	94 295 095	0	94 295 095	0	16 640 309	15 502 777	1 137 532	0	0	0			
2010	109 488 221	109 488 221	93 064 989	0	93 064 989	0	16 423 232	15 300 540	1 122 692	0	0	0			
2011	107 443 738	107 443 738	91 327 177	0	91 327 177	0	16 116 561	15 014 832	1 101 729	0	0	0			
2012	105 464 463	105 464 463	89 644 793	0	89 644 793	0	15 819 670	14 738 236	1 081 434	0	0	0			
2013	108 258 239	108 258 239	92 019 501	0	92 019 501	0	16 238 738	15 128 657	1 110 081	0	0	0			
2007-2013	756 047 832	756 047 832	642 640 657	0	642 640 657	0	113 407 175	105 654 656	7 752 519	0	0	0			
Działanie 9.2													10	72	75
2007	72 292 541	72 292 541	61 448 660	0	61 448 660	0	10 843 881	1 626 582	9 217 299	0	0	0			
2008	73 985 408	73 985 408	62 887 598	0	62 887 598	0	11 097 810	1 664 671	9 433 139	0	0	0			
2009	75 667 129	75 667 129	64 317 059	0	64 317 059	0	11 350 070	1 702 511	9 647 559	0	0	0			
2010	74 680 029	74 680 029	63 478 024	0	63 478 024	0	11 202 005	1 680 301	9 521 704	0	0	0			
2011	73 285 523	73 285 523	62 292 694	0	62 292 694	0	10 992 829	1 648 924	9 343 905	0	0	0			
2012	71 935 494	71 935 494	61 145 170	0	61 145 170	0	10 790 324	1 618 549	9 171 775	0	0	0			
2013	73 841 080	73 841 080	62 764 918	0	62 764 918	0	11 076 162	1 661 424	9 414 738	0	0	0			
2007-2013	515 687 204	515 687 204	438 334 123	0	438 334 123	0	77 353 081	11 602 962	65 750 119	0	0	0			
Działanie 9.3													10	73	75, 82
2007	25 908 310	25 908 310	22 022 063	0	22 022 063	0	3 886 247	3 886 247	0	0	0	0			
2008	26 515 003	26 515 003	22 537 752	0	22 537 752	0	3 977 251	3 977 251	0	0	0	0			
2009	27 117 701	27 117 701	23 050 045	0	23 050 045	0	4 067 656	4 067 656	0	0	0	0			
2010	26 763 941	26 763 941	22 749 350	0	22 749 350	0	4 014 591	4 014 591	0	0	0	0			
2011	26 264 175	26 264 175	22 324 549	0	22 324 549	0	3 939 626	3 939 626	0	0	0	0			
2012	25 780 350	25 780 350	21 913 298	0	21 913 298	0	3 867 052	3 867 052	0	0	0	0			
2013	26 463 275	26 463 275	22 493 785	0	22 493 785	0	3 969 490	3 969 490	0	0	0	0			
2007-2013	184 812 755	184 812 755	157 090 842	0	157 090 842	0	27 721 913	27 721 913	0	0	0	0			
Działanie 9.4													10	72	
2007	13 580 970	13 580 970	11 543 824	0	11 543 824	0	2 037 146	509 287	1 527 859	0	0	0			
2008	13 898 993	13 898 993	11 814 144	0	11 814 144	0	2 084 849	521 212	1 563 637	0	0	0			
2009	14 214 924	14 214 924	12 082 685	0	12 082 685	0	2 132 239	533 060	1 599 179	0	0	0			
2010	14 029 486	14 029 486	11 925 063	0	11 925 063	0	2 104 423	526 106	1 578 317	0	0	0			
2011	13 767 511	13 767 511	11 702 385	0	11 702 385	0	2 065 126	516 282	1 548 844	0	0	0			
2012	13 513 893	13 513 893	11 486 809	0	11 486 809	0	2 027 084	506 771	1 520 313	0	0	0			
2013	13 871 878	13 871 878	11 791 097	0	11 791 097	0	2 080 781	520 195	1 560 586	0	0	0			
2007-2013	96 877 655	96 877 655	82 346 007	0	82 346 007	0	14 531 648	3 632 913	10 898 735	0	0	0			

ZAŁĄCZNIK III**Lista instytucji uczestniczących we wdrażaniu PO KL**

Komponent centralny Priorytety I - V				
	Instytucja Pośrednicząca	Kontakt	Instytucja Pośrednicząca II stopnia (Instytucja Wdrażająca)	Kontakt
Priorytet I	Departament Wdrażania EFS, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Ul. Tamka 3 00 - 349 Warszawa Tel. 022 461 63 04 Fax. 022 461 62 64 Email: ewa.wrobel@mpips.gov.pl	1. Władza Wdrażająca Programy Europejskie, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji 2. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich	Ul. Wspólna 2/4 00-926 Warszawa Tel. 022 461-87-39 Fax. 022 461-93-42 Email: phare@wwpe.gov.pl
				Ul. Tamka 3 00 - 349 Warszawa Tel. 022 237 00 00 Fax. 022 237 00 99 Email: crzl@crzl.gov.pl sekretariat@crzl.gov.pl
Priorytet II	Departament Wdrażania EFS, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Ul. Tamka 3 00 - 349 Warszawa Tel. 022 461 63 04 Fax. 022 461 62 64 Email: ewa.wrobel@mpips.gov.pl	1. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości 2. Departament Funduszy Europejskich, Ministerstwo Zdrowia	Ul. Pańska 81/83 Tel. 022 432-80-80 Fax. 022 432-86-20 Email: biuro@parp.gov.pl
				Ul. Miodowa 15 00-953 Warszawa Tel. 022 860-69-00 Fax. 022 860-68-79 dep-fe@mz.gov.pl

Priorytet III	Departament Funduszy Strukturalnych, Ministerstwo Edukacji Narodowej	Al. Szucha 25 00-918 Warszawa Tel. 022 34-74-881 Fax. 022 34-74-883 Email: sekretariatdsf@men.gov.pl	brak	brak
Priorytet IV	Departament Wdrożeń i Innowacji, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Ul. Wspólna 1/3 00-529 Warszawa Tel. 022 628-32-29, 529-26-03 Fax. 022 529-26-62 Email: departament.dwi@nauka.gov.pl	brak	brak
Priorytet V	Brak IP. Koordynacja zapewniona przez Departament Zarządzania EFS w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego	brak	1. Departament Administracji Publicznej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Ul. Wspólna 2/4 00-505 Warszawa Tel. 022 661-88-69 Fax. 022 661-94-08 Email: dap@mswia.gov.pl
			2. Biuro Dyrektora Generalnego, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Al. Ujazdowskie 1/3 00-583 Warszawa Tel. 022 694-75-04 Fax. 022 694-72-96 Email: mcieslak@kprm.gov.pl
			3. Departament Wdrażania EFS, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Ul. Tamka 3 00 - 349 Warszawa Tel. 022 461 63 04 Fax. 022 461 62 64 Email: ewa.wrobel@mpips.gov.pl
Komponent regionalny Priorytety VI – IX				

Dolnośląskie	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego	Ul. Wybrzeże Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław Tel. 071 776-96-00 Fax 071 776-96-02 Email: sekretariat.efs@umwd.pl	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Ogrodowa 5b 58-306 Wałbrzych Tel. 074 84-08-193 Fax. 074 84-07-389 Email: wroclaw.dwup@dwup.pl
Lubelskie	Urząd Marszałkowski, Departament EFS	Ul. Czechowska 19, 20-072 Lublin, Tel. 081 44-16-850 Fax. 081 44-16-853 Email: defs@lubelskie.pl .	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Okopowa 5 20-020 Lublin Tel. 081 463-53-00 Fax. 081 463-53-05 Email: sekretariat@wup.lublin.pl
Lubuskie	Urząd Marszałkowski, Departament EFS	ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra Tel. 068 45-65-314 Fax. 068 45-65-350 Email: sekretariat@efs.lubuskie.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Wyspiańskiego 15 65-036 Zielona Góra Tel. 068 456-56-56 Fax. 068 327-01-11 Email: wup@wup.zgora.pl
Kujawsko- Pomorskie	Urząd Marszałkowski, Wydział Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym	Ul. M. Skłodowskiej-Curie 73, 87-100 Toruń Tel. 056 656 11 30 Fax. 056 656 11 29 Email: politykaregionalna@kujawsko-pomorskie.pl	1. Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Szosa Chełmińska 30/32 87-100 Toruń Tel. 056 622-86-00 Fax. 056 622-74-85 Email: wup@wup.torun.pl
			2. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Ul. Słowackiego 114 87-100 Toruń Tel. 056 657-14-60 Fax. 056 657-14-61 Email: ropstor@to.onet.pl
Łódzkie	Urząd Marszałkowski, Departament ds. PO KL	Al.. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź Tel. 042 663 – 30 – 80 Fax 042 663 – 30 – 82 Email: pokl@lodzkie.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Wólczańska 49 90-608 Łódź Tel. 042 632-01-12 Fax. 042 636-77-97 Email: lowu@praca.gov.pl
Małopolskie	Urząd Marszałkowski, Departament Polityki Regionalnej	ul. Wielicka 72 30-552 Kraków Tel. 012 29 90 700 Fax: 012 29 90 726 Email: pokl@malopolska.mw.gov.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Plac Na Stawach 1 30-107 Kraków Tel. 012 422-98-92 Fax. 012 422-97-85 Email: sekrwup@wup-

				krakow.pl
Mazowieckie	Urząd Marszałkowski, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego	UL. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa Tel. 022 597 97 81 Fax. 022 597 97 52 Email: dsrr@mazovia.pl	1. Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Młynarska 16 03-718 Warszawa Tel. 022 578-44-00 Fax. 022 578-44-07 Email: wup@wup.mazowsze.pl
			2. Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych	Ul. Jagiellońska 74 03-301 Warszawa Tel. 022 29 52 000 Fax. 022 29 52 001 Email: sekretariat@mazowia.eu
Opolskie	Urząd Marszałkowski, Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Ul. Piastowska 14 45-082 Opole Tel. 077 54-16-565 Fax. 077 54-16-567 Email: dpo@opolskie.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Głogowska 25c 45-315 Opole Tel. 077 44-16-701 Fax. 077 44-16-567 Email: wup@wup.opole.pl
Podkarpackie	WUP Rzeszów	Ul. Lisa Kuli 20 35-025 Rzeszów Tel. 017 850-92-00 Fax. 017 850-44-57 Email: wup@wup-rzeszow.pl	brak	brak
Podlaskie	Urząd Marszałkowski, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Ul. Kleeberga 20 15-691 Białystok Tel. 085 654-82-00 Fax. 085 654-82-01 Email: kancelaria@umwp-podlasie.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Pogodna 22 15-354 Białystok Tel. 085 74-97-200 Fax. 085 74-97-209 Email: biwu@praca.gov.pl
Pomorskie	Urząd Marszałkowski, Departament EFS	Ul. Okopowa 21/27 80-810 Gdańsk, Tel. 058 326-81-90 Fax. 058 326-81-93 Email: defs@woj-pomorskie.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Podwale Przedmiejskie 30 80-824 Gdańsk Tel. 058 307-75-66 Fax. 056 301-58-71 Email: gdwup@praca.pl
Śląskie	Urząd Marszałkowski, Wydział EFS	Ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice Tel. 032 77 40 125 Fax. 032 77 40 402 Email: efs@silesia-region.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	ul. Kościuszki 30, 40-048 Katowice Tel. 032 757 33 60 Fax. 032 757 33 62 Email:

				efs@wup-katowice.pl
Świętokrzyskie	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego, Biuro PO KL	Ul. Jagiellońska 70 25-956 Kielce Tel. 041 335-06-11 Fax. 041 335-06-07 Email: pokl_sekr@pokl.sbrr.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Witosa 86 25-561 Kielce Tel. 041 36-41-600 Fax. 041 36-41-666 Email: wup@wup.kielce.pl
Warmińsko- Mazurskie	Urząd Marszałkowski, Departament EFS	Ul. Emilii Plater 1 10-562 Olsztyn Tel. 089 521-97-00 Fax. 089 521-97-09 Email: dfs@warmia.mazury.pl	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Głowackiego 28, 10-448 Olsztyn Tel. 089 522-79-00 Fax. 089 522-79-01 Email: olwu@up.gov.pl
Wielkopolskie	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Kościelna 37 60-537 Poznań Tel. 061 846-38-19 Fax. 061 846-38-20 Email: efs@wup.poznan.pl	brak	brak
Zachodniopomorskie	Wojewódzki Urząd Pracy	Ul. Mickiewicza 41 70-383 Szczecin Tel. 091 42-56-101 Fax. 091 42-56-103 Email: pd@wup.pl	brak	brak

ZAŁĄCZNIK IV. WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW PRODUKTU DLA DZIAŁAŃ W RAMACH PO KL

Wartości wskaźników produktu dla Działań w ramach priorytetów komponentu centralnego PO KL

PRIORYTET I		
Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
Działanie 1.1	Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy w wyniku udzielonego wsparcia podnieśli swoje kwalifikacje	4 200
	Liczba instytucji PSZ, które uczestniczyły w projektach mających na celu wdrożenie standardów usług	355
Działanie 1.2	Liczba instytucji pomocy społecznej, które uczestniczyły w projektach systemowych, mających na celu wdrożenie standardów usług	2 600
	Liczba kluczowych pracowników instytucji pomocy społecznej, którzy w wyniku udzielonego wsparcia podnieśli swoje kwalifikacje	12 000
Działanie 1.3	Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania (ogółem/ kobiet/ mężczyzn), w tym:	100 000
	<i>a) młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym (15-25 lat),</i>	27 000
	<i>b) więźniowie,</i>	38 000
	<i>c) osoby przebywające w zakładach poprawczych,</i>	5 000
	<i>d) Romowie,</i>	15 000
	<i>e) osoby niepełnosprawne</i>	15 000

PRIORYTET II

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
Działanie 2.1	Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem	60 000
	Liczba pracowników przedsiębiorstw, którzy zakończyli udział w projektach szkoleniowych, w tym:	350 000
	➤ <i>liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia</i>	70 000
	Liczba sektorów (branż), dla których przeprowadzono analizę oczekiwanych efektów restrukturyzacji	8
	Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji (zmiany gospodarczej), którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania	2 300
	Liczba przedstawicieli reprezentatywnych partnerów społecznych na poziomie centralnym, którzy zostali objęci wsparciem w ramach Działania	1 800
Działanie 2.2	Liczba konsultantów świadczących usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w akredytowanych instytucjach, którzy zostali objęci usługami doradczymi, szkoleniowymi lub innymi formami podwyższania kwalifikacji	1 600
	Liczba osób należących do kadry szkoleniowej, którzy podnieśli swoje kwalifikacje w sposób prowadzący do uzyskania powszechnie uznawanego certyfikatu	4 000
	Liczba przedsiębiorstw i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, którzy skorzystali z usług świadczonych w akredytowanych instytucjach	350 000
Działanie 2.3	Liczba programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy opracowanych w ramach Działania	10
	Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły studia pomostowe w ramach Działania	24 000
	Liczba lekarzy deficytowych specjalizacji którzy ukończyli w ramach Działania pełen cykl kursów w ramach realizacji programu specjalizacji w podziale na specjalizacje:	
	<i>a) onkologia</i>	311
	<i>b) kardiologia</i>	404

PRIORYTET II		
Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
	<i>c) medycyna pracy</i>	362
	Liczba przedstawicieli kadry zarządzającej oraz dysponentów środków publicznych w sektorze zdrowia, którzy zakończyli szkolenie z zakresu zarządzania w ramach Działania	1 500
	Liczba jednostek służby zdrowia, posiadających akredytacje Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia	250

PRIORYTET III		
Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
Działanie 3.1	Liczba projektów analitycznych i badawczych zrealizowanych w ramach Planu Działań.	10
	Liczba pracowników nadzoru pedagogicznego, którzy zakończyli udział w projekcie w ramach Działania	1 280
Działanie 3.2	Liczba szkół, w których upowszechniono narzędzie i metodologię pomiaru EWD (edukacyjnej wartości dodanej)	30 499
Działanie 3.3	Liczba jednostek prowadzących kształcenie nauczycieli (tj. szkół wyższych oraz kolegiów nauczycielskich), które zastosowały nowe formy i zasady kształcenia nauczycieli	71
	Liczba jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli, które otrzymały wsparcie w ramach Działania w celu uzyskania akredytacji	76
	Liczba podstaw programowych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej objętych przeglądem w celu lepszego ich zorientowania na potrzeby rynku pracy	144
	Liczba opracowanych i upowszechnionych innowacyjnych programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych	100
Działanie 3.4	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach Działania	14 500

PRIORYTET III		
Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
	Liczba zawodów usystematyzowanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji	350

PRIORYTET IV		
Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
Działanie 4.1	Liczba programów rozwojowych wdrożonych przez uczelnie w ramach Działania	100
	Liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, wspierane ze środków EFS w ramach Działania	140 000
	Liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, trwające co najmniej 3 miesiące	28 000
	Liczba instytucji szkolnictwa wyższego, które wdrożyły modele zarządzania jakością i kontroli jakości w ramach Działania, w tym:	120
	<i>a) publiczne instytucje szkolnictwa wyższego</i>	26
	<i>b) prywatne instytucje szkolnictwa wyższego</i>	94
	Liczba uczelni oferujących dodatkowe zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych	48
	Liczba studentów I roku na kierunkach zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego	20 800
	Liczba absolwentów kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych, zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego	18 000
Działanie 4.2	Liczba pracowników sektora B+R, którzy ukończyli szkolenie w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych w ramach Działania (ogółem/ kobiet/ mężczyzn)	O: 9000 K: 3000 M: 6000

PRIORYTET V		
	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
Działanie 5.1	Liczba pracowników administracji skarbowej, którzy ukończyli udział w projektach w ramach Działania	25 000
	Odsetek dysponentów środków budżetowych państwa, którzy byli objęci wsparciem w zakresie przygotowania i wdrożenia wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym	100%
	Liczba urzędów administracji rządowej, które były objęte wsparciem w zakresie poprawy standardów zarządzania, w tym ⁸⁴ :	1 500
	<i>a) ministerstwa i urzędy centralne,</i>	63
	<i>b) urzędy wojewódzkie</i>	16
Działanie 5.2	Liczba pracowników administracji samorządowej, którzy ukończyli udział w projektach z zakresu wzmocnienia zdolności regulacyjnych w ramach Działania	8 500
	Liczba instytucji administracji publicznej, które były objęte wsparciem w zakresie poprawy standardów zarządzania w podziale na:	
	<i>a) urzędy marszałkowskie</i>	12
	<i>b) urzędy powiatowe,</i>	227
	<i>c) urzędy gmin</i>	1487
Działanie 5.3	Liczba propozycji uproszczeń ustaw najistotniejszych w kontekście prowadzenia działalności gospodarczej	70

⁸⁴ W odniesieniu do ministerstw, urzędów centralnych i urzędów wojewódzkich wskaźnik dotyczy liczby urzędów, które były objęte wsparciem w zakresie poprawy standardów zarządzania i wdrożyły co najmniej jedno usprawnienie zarządcze

PRIORYTET V		
	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)
	Liczba utworzonych dzięki wsparciu z EFS punktów obsługi interesantów w sądach	84
	Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości, którzy ukończyli udział w projektach w ramach Działania, w tym:	19 750
	<i>a) pracownicy sądów i prokuratur oraz aplikanci sędziowsko-prokuratorscy</i>	19 000
	<i>b) sędziowie orzekający w wydziałach gospodarczych i upadłościowo - naprawczych sądów oraz asystenci sędziów orzekających w wydziałach gospodarczych i upadłościowo - naprawczych</i>	750
	Liczba pracowników administracji publicznej, którzy ukończyli udział w projektach dotyczących wzmacniania potencjału regulacyjnego w ramach Działania	2 800
Działanie 5.4	Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy ukończyli udział w projekcie w ramach Działania	5 100
	Liczba instytucji działających na rzecz organizacji pozarządowych, które były objęte wsparciem	100
	Liczba powiatów, na terenie których wdrożono programy z zakresu bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego	112
Działanie 5.5	Liczba przedstawicieli partnerów społecznych, którzy ukończyli udział w projekcie w ramach Działania.	4 000
	Liczba reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych, które były objęte wsparciem w zakresie budowania ich potencjału	7

Zdezagregowane wartości wskaźników produktu dla Działań w ramach priorytetów komponentu regionalnego PO KL

PRIORYTET VI																		
Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Działanie 6.1	Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania (ogółem/k/m), w tym:	768645	53105	48519	65311	21687	53045	71947	59208	22629	64586	28259	39468	66160	37795	41240	58971	36715
	<i>a) liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m)</i>	202275	13794	11820	16416	5882	12865	19600	15812	6122	16278	8502	11466	20007	8265	10068	16236	9142
	<i>b) liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) zamieszkujących obszary wiejskie</i>	60683	3147	3444	6080	1591	3410	7313	4421	2130	6814	2320	3048	3221	3286	3001	5260	2197
	<i>c) liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy</i>	323640	22848	20225	29497	8088	23606	36018	22908	8207	26240	11222	14689	26245	17009	16377	26963	13498

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	<i>(ogółem/k/m)</i>																	
	<i>- w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m)</i>	80910	7138	6022	5520	1306	7262	7747	5872	1586	4558	2261	3058	8320	4866	4847	6705	3842
	<i>- w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m)</i>	24273	1765	1394	2449	818	1648	2880	1587	510	1840	867	1270	2074	1004	1115	2019	1033
	<i>- w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m)</i>	129456	6587	7200	13501	3256	7915	15468	9632	4589	14383	5224	5960	7120	7269	5948	10862	4542
	<i>d) liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m)</i>	121365	9294	7066	9169	3530	9258	10669	10534	3561	8105	4347	6798	13313	5106	5289	9428	5898
	<i>e) liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania (ogółem/k/m)</i>	230594	16970	16679	19050	7588	16273	15845	17582	6513	19406	7712	12023	19069	11978	15312	14669	13925

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy (ogółem/k/m).	4200	362	253	416	134	316	337	240	106	329	202	193	352	154	290	271	245
	Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej (ogółem/k/m), w tym:	66 667	4 879	3 629	5 657	2 035	5 300	6 546	6 039	1 787	4 863	2 382	3 117	6 609	3 107	2 917	5 165	2 635
	a) liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m)	16 667	1 137	974	1 353	485	1 060	1 614	1 303	505	1 341	701	945	1 648	681	829	1 338	753
	b) liczba osób	26 667	1 884	1 666	2 430	667	1 945	2 968	1 887	677	2 162	925	1 210	2 162	1 401	1 349	2 222	1 112

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	<i>znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m)</i>																	
	<i>- w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m)</i>	6 667	588	496	455	108	599	638	484	131	375	186	252	685	401	399	553	317
	<i>- w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m)</i>	2 000	145	115	202	67	136	237	131	43	151	71	105	171	83	92	166	85
	<i>- w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m)</i>	10 667	543	593	1 113	268	652	1 275	793	378	1 185	431	491	587	599	490	895	374
	<i>c) liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m)</i>	7 000	536	407	529	204	534	615	607	206	467	251	392	768	295	305	544	340
	Liczba utworzonych miejsc pracy w	73 334	5 367	3 992	6 223	2 239	5 830	7 200	6 643	1 966	5 349	2 620	3 429	7 270	3 418	3 209	5 682	2 899

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej																	
Działanie 6.2	Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania (ogółem/k/m), w tym:	168727	11657	10650	14337	4760	11644	15793	12997	4967	14178	6203	8664	14523	8297	9053	12945	8059
	<i>a) liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m)</i>	44402	3028	2595	3603	1291	2824	4302	3471	1345	3573	1866	2517	4392	1814	2210	3564	2007
	<i>b) liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) zamieszkujących obszary wiejskie</i>	13320	691	755	1335	350	748	1605	970	468	1496	509	669	707	721	659	1155	482
	<i>c) liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej</i>	71043	5015	4440	6475	1776	5182	7906	5028	1802	5760	2463	3224	5761	3734	3595	5919	2963

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	<i>sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m)</i>																	
	<i>- w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m)</i>	17761	1567	1322	1212	287	1594	1701	1289	348	1001	496	671	1826	1068	1064	1472	843
	<i>- w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m)</i>	5328	387	306	538	180	362	632	348	112	404	190	279	455	220	245	443	227
	<i>- w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m)</i>	28417	1446	1581	2964	715	1737	3395	2114	1007	3157	1147	1308	1563	1596	1306	2384	997
	<i>d) liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m)</i>	26641	2040	1551	2013	775	2032	2342	2312	782	1780	954	1492	2922	1121	1161	2069	1295
	<i>e) liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania (ogółem/k/m)</i>	50618	3725	3661	4182	1666	3572	3478	3859	1430	4260	1693	2639	4186	2629	3361	3220	3057

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej (ogółem/k/m), w tym:	33 333	2 439	1 815	2 829	1 018	2 650	3 273	3 019	892	2 431	1 191	1 559	3 305	1 554	1 459	2 582	1 317
	<i>a) liczba osób w wieku 15-24 lata</i>	8 333	568	487	676	241	530	808	651	252	671	350	472	825	341	415	669	377
	<i>b) liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m)</i>	13333	941	833	1215	333	973	1484	944	338	1081	462	605	1081	701	675	1111	556
	<i>- w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m)</i>	3 333	294	248	227	54	299	319	242	65	188	94	126	343	200	200	276	158
	<i>- w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m)</i>	1 000	73	57	101	35	68	119	65	20	76	36	52	85	41	46	83	43

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	- w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m)	5 333	271	297	556	135	326	637	397	189	593	215	246	293	299	245	447	187
	c) liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m)	3 500	268	204	264	102	267	308	304	102	234	125	196	384	147	153	272	170
	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	36 666	2 683	1 997	3 112	1 119	2 915	3 600	3 320	981	2 674	1 310	1 715	3 636	1 709	1 605	2 840	1 448
Działanie 6.3	Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych	600	41	34	43	15	43	50	77	15	36	22	32	62	27	26	51	26
	Liczba osób, które zakończyły udział w projektach	12628	872	797	1073	356	871	1182	973	372	1061	464	648	1087	621	678	970	603

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	realizowanych w ramach Działania (ogółem/k/m), w tym:																	
	a) liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m)	3323	227	194	270	97	210	322	260	101	267	140	188	329	136	165	267	150
	b) liczba osób w wieku 15-24 lata (ogółem/k/m) zamieszkujących obszary wiejskie	997	52	57	100	26	56	120	73	35	112	38	50	53	54	49	86	36
	c) liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (ogółem/k/m)	5317	375	332	485	134	388	592	376	135	431	184	241	431	279	269	443	222
	- w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych (ogółem/k/m)	1329	117	100	91	21	119	127	96	26	75	37	50	137	80	80	110	63

PRIORYTET VI

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	- w tym liczba osób niepełnosprawnych (ogółem/k/m)	399	30	23	40	13	27	47	26	9	30	15	21	34	16	18	33	17
	- w tym liczba osób z terenów wiejskich (ogółem/k/m)	2127	108	118	222	53	130	255	158	75	236	86	98	117	120	98	178	75
	d) liczba osób w wieku 50-64 lata (ogółem/k/m)	1994	153	116	151	58	152	175	173	58	133	71	112	219	84	87	155	97
	e) liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania (ogółem/k/m)	3788	279	274	312	125	267	260	289	107	319	127	198	313	197	252	240	229

PRIORYTET VII

Nr	Nazwa	Wartość docelowa (2013)															
----	-------	-------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Działanie 7.1	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji (ogółem/ kobiet/ mężczyzn), w tym:	630000	37646	59124	61514	22556	56443	36192	48500	13528	33630	36859	22354	42001	37828	42067	46624	33134
	➤ osoby z terenów wiejskich	220500	11220	12264	22996	5545	13481	26346	16405	7817	24497	8899	10151	12129	12381	10131	18501	7737
	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych	420000	25097	39416	41010	15038	37628	24128	32333	9019	22420	24573	14902	28001	25219	28045	31082	22089

PRIORYTET VII

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	projektów (ogółem/k/m).																	
	Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym (ogółem/k/m).	17000	1242	906	1402	519	1220	1547	1221	562	1268	616	902	1657	796	1023	1267	852
Działanie 7.2	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,	142000	8 485	13 326	13 865	5 084	12 722	8 158	10 932	3 050	7 580	8 308	5 038	9 467	8 526	9 482	10 509	7 468

PRIORYTET VII

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	które zakończyły udział w projekcie																	
	Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Działania	40	2	2	3	2	2	4	3	1	2	1	3	3	2	4	4	2
	Liczba inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej wspartych z EFS	350	17	20	26	14	20	33	24	12	20	14	25	26	16	31	37	15
	Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach	29000	1441	1693	2116	1164	1646	2770	1970	936	1696	1078	2036	2191	1346	2560	3084	1273

PRIORYTET VII

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	instytucji ekonomii społecznej (ogółem/k/m)																	
Działanie 7.3	Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych.	2200	150	124	159	55	156	183	281	54	134	81	116	229	98	97	188	95

PRIORYTET VIII

Nr	Nazwa	Wartość docelowa (2013)
----	-------	-------------------------

		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Działanie 8.1	Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych (projekty o charakterze regionalnym)	140000	11214	7876	8181	4447	9876	12762	15173	4072	7598	4489	8839	14274	5179	5402	12125	8493
	Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych, w tym:	200000	14087	10600	17206	6109	15997	19949	18468	5403	14639	7355	9390	19784	9138	8549	15721	7605
	➤ liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia	40000	2873	1984	3769	1033	3335	4140	4126	1103	3026	1430	1842	3352	2077	1621	2857	1432
	Liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą	500	40	28	29	16	35	46	54	16	27	16	32	51	18	19	43	30
	Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi	22400	1 639	1 221	1 429	655	1 697	2 133	2 312	611	1 316	739	1 362	2 349	812	921	2 086	1 118

PRIORYTET VIII

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania																	
	Liczba partnerstw (sieci współpracy) związanych na szczeblu lokalnym i regionalnym	200	16	11	12	6	14	18	22	6	11	7	13	20	7	8	17	12
Działanie 8.2	Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych, w podziale na :	600	45	30	46	13	43	75	81	13	29	19	36	57	16	20	52	25
	<i>a) pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych</i>	300	22	16	19	9	23	29	31	8	18	10	18	31	11	12	28	15
	<i>b) pracowników naukowych w przedsiębiorstwach</i>	300	23	14	27	4	20	46	50	5	11	9	18	26	5	8	24	10

PRIORYTET VIII

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	<i>ach</i>																	
	Liczba osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out	1000	73	54	85	31	80	97	91	27	73	36	47	98	47	44	77	40
	Liczba doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe	3500	255	201	257	100	237	342	311	104	259	130	203	362	136	156	287	160

PRIORYTET IX

Nr	Nazwa	Wartość docelowa (2013)																
----	-------	-------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Działanie 9.1	Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Działania	2000	119	83	124	57	132	233	185	102	147	53	104	263	72	73	185	68
	Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Działania, w podziale na:	15600	762	803	1 731	374	903	1 889	1 166	476	1 907	630	689	940	878	695	1 213	544
	a) obszary miejskie	4700	331	265	368	134	329	441	425	123	335	198	268	504	182	220	354	223
	b) obszary wiejskie	10900	431	538	1 363	240	574	1 448	741	353	1 572	432	421	436	696	475	859	321
Działanie 9.2	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe	3000	202	204	270	113	181	258	207	82	234	124	165	266	124	170	245	155

PRIORYTET IX

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych	2250	152	153	202	85	136	193	155	61	175	93	124	200	93	127	184	117
	Liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach Działania	950 000	51 672	61 102	69 885	28 042	51 682	101 919	57 202	28 716	90 665	38 748	53 141	97 048	44 009	48 380	87 331	40 458
Działanie 9.3	Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w formalnym kształceniu ustawicznym w ramach Działania	140000	10201	8088	10502	3995	9935	13059	12054	4288	10046	5345	7906	15050	5666	6302	11040	6523

PRIORYTET IX

Nr Działania	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2013)																
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Działanie 9.4	Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, w tym:	80700	3820	4599	8664	2011	4698	9657	5643	2674	9387	3347	3802	4841	4359	3758	6674	2766
	a) <i>nauczyciele na obszarach wiejskich</i>	65000	2851	3667	7316	1577	3672	8081	4407	2212	8049	2692	2926	3311	3690	3018	5431	2100
	b) <i>nauczyciele kształcenia zawodowego</i>	7700	475	457	661	213	503	773	606	227	656	321	430	750	328	363	610	327
Działanie 9.5	Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Działania	2000	137	113	144	50	142	166	255	50	122	73	106	208	89	88	171	86

ZAŁĄCZNIK V. SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY DLA SZCZEGÓŁOWEGO OPISU PRIORYTETÓW PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

Alternatywne formy opieki nad dzieckiem	Placówki publiczne i prywatne prowadzone przez osoby fizyczne lub prawne, stanowiące uzupełnienie instytucjonalnej infrastruktury opiekuńczej, wykorzystujące elastyczne i zindywidualizowane formy opieki nad dzieckiem, które wspomagają rodzinę w funkcjach opiekuńczych oraz umożliwiają godzenie życia zawodowego i rodzinnego. Alternatywne formy opieki nad dzieckiem nie podlegają takim samym rygorom formalnym jak publiczne przedszkola i żłobki.
Dialog obywatelski	Formy kontaktu i współpracy pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi.
Dialog społeczny	Formy kontaktu i współpracy pomiędzy sektorem publicznym a partnerami społecznymi (dialog trójstronny) oraz pomiędzy partnerami społecznymi (autonomiczny). Prowadzony w formie zinstytucjonalizowanej (poprzez m.in. Trójstronną Komisję ds. Społeczno-Gospodarczych) i pozainstytucjonalnej (poprzez m.in. zawieranie układów zbiorowych pracy)
Doskonalenie zawodowe nauczycieli w krótkich formach	Szkolenia i kursy dla nauczycieli, trwające co najmniej 40 godzin szkoleniowych (z wyłączeniem studiów podyplomowych oraz studiów wyższych)
Działalność pozarolnicza	Działalność, która nie obejmuje produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej, rybnej i leśnej.
Europejskie Ramy Kwalifikacji <i>(European Qualification Framework)</i>	Wspólna terminologia opisująca kwalifikacje, która umożliwi państwom członkowskim, pracodawcom i jednostkom porównywanie ze sobą kwalifikacji właściwych różnorodnym systemom kształcenia i szkolenia funkcjonującym w różnych krajach UE. Zasadniczym elementem europejskich ram kwalifikacji jest system ośmiu poziomów odniesienia, opisujących wiedzę i umiejętności nabyte w procesie uczenia się tj. „wyniki nauczania” - bez względu na to, w jakim systemie uczący się zdobył dany typ kwalifikacji. Poziomy odniesienia ERK oznaczają zatem inne rozłożenie akcentów w stosunku do podejścia tradycyjnego, które kładzie nacisk na wkład edukacyjny (czas trwania nauki, typ instytucji itp.). Jako narzędzie służące propagowaniu uczenia się przez całe życie ERK obejmują także kształcenie ogólne, kształcenie dorosłych, kształcenie i szkolenie zawodowe, a także szkolnictwo wyższe. Wspomnianych osiem poziomów obejmuje cały zakres kwalifikacji, począwszy od tych otrzymywanych wraz z zakończeniem okresu obowiązku szkolnego, po kwalifikacje przyznawane na najwyższych szczeblach kształcenia akademickiego i zawodowego.
Flexicurity	Zintegrowana strategia równoczesnego zwiększania elastyczności i bezpieczeństwa rynku pracy, o której mowa w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z 27.6.2007 r. <i>Wspólne zasady wdrażania modelu flexicurity</i> (COM(2007)359). W dziedzinie <i>flexicurity</i> należy uwzględnić cztery następujące komponenty: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Elastyczne i przewidywalne warunki umów</i> (z perspektywy pracownika i pracodawcy, a także osób posiadających i nieposiadających stałego zatrudnienia) osiągnięte dzięki nowoczesnemu prawu pracy, układom zbiorowym i organizacji pracy; – <i>Kompleksowe strategie uczenia się przez całe życie</i>, zapewniające stałą zdolność pracowników, szczególnie osób z najsłabszych grup społecznych,

	<p>do dostosowywania się i do bycia zatrudnionym;</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Skuteczna aktywna polityka rynku pracy</i>, pomagająca w radzeniu sobie z szybkimi zmianami, umożliwiającą skrócenie okresów bezrobocia i ułatwiająca zmianę pracy; – <i>Nowoczesne systemy zabezpieczenia społecznego</i>, zapewniające odpowiednie wsparcie dochodów, sprzyjające zatrudnieniu i ułatwiające mobilność na rynku pracy. Chodzi tu o uwzględnienie szerokiego spektrum przepisów dotyczących zabezpieczenia społecznego (świadczenia dla bezrobotnych, emerytury, ochrona zdrowia), umożliwiających pogodzenie pracy z obowiązkami związanymi z życiem prywatnym i rodzinnym, takimi jak opieka nad dziećmi.
Inne formy wychowania przedszkolnego	<p>Uzupełnienie sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego w przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi, a także przez osoby prawne i fizyczne. Inne formy wychowania przedszkolnego mogą być organizowane dla dzieci w wieku 3-5 lat, w miejscu możliwie najbliższym miejsca ich zamieszkania. Zajęcia w innej formie wychowania przedszkolnego prowadzi nauczyciel posiadający kwalifikacje wymagane od nauczycieli przedszkoli. Szczegółowe warunki tworzenia i funkcjonowania innych form edukacji przedszkolnej określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania.</p>
Instytucje pomocy i integracji społecznej	<p>Jednostki organizacyjne pomocy społecznej określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z dnia 15 kwietnia 2004 r. z późn. zm.) oraz jednostki zatrudnienia socjalnego, organizacje pozarządowe działające w sferze pomocy i integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i inne podmioty prowadzące działalność w sferze pomocy i integracji społecznej (których głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej).</p>
Instytucje rynku pracy	<p>Instytucje realizujące zadania na rzecz promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, wskazane w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.), tj. publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego oraz instytucja partnerstwa lokalnego.</p>
Jednostka naukowa	<p>Podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2008 r. Nr 169, poz. 1049), z wyłączeniem przedsiębiorców.</p>
Kompetencje kluczowe	<p>Kompetencje zdefiniowane w <i>zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie</i> (2006/962/WE) jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. W ramach zalecenia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych: 1) porozumiewanie się w języku ojczystym, 2) porozumiewanie się w językach obcych, 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, 4) kompetencje informatyczne, 5) umiejętność uczenia się, 6) kompetencje społeczne i obywatelskie, 7) inicjatywność i przedsiębiorczość oraz 8) świadomość i ekspresja kulturalna.</p>
Krajowe ramy kwalifikacji	<p>Instrument służący do klasyfikacji kwalifikacji zgodnie z zestawem kryteriów dla określonych osiągniętych poziomów nauczania. Jego zadaniem jest</p>

	integracja i koordynacja krajowych podsystemów kwalifikacji, zapewnienie niedyskryminujących warunków i poprawę przejrzystości, dostępu, stopniowania i jakości kwalifikacji w odniesieniu do rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego.
Kształcenie formalne (<i>formal learning</i>)	Kształcenie w systemie instytucjonalnym, którego wyróżnikiem jest nie tyle miejsce (np. szkoła lub instytucja szkoląca), co program umożliwiający zdobycie uznawanych w danym systemie prawnym kwalifikacji
Kształcenie nieformalne (<i>informal learning</i>)	Kształcenie zamierzone (samodzielne uczenie się) i niezamierzone (występujące bezwiednie w sytuacjach życia codziennego, także w pracy poza organizowanymi tam szkoleniami formalnymi i pozaformalnymi).
Kształcenie pozaformalne (<i>non-formal learning</i>)	Kształcenie instytucjonalne i sformalizowane realizowane poza programami umożliwiającymi zdobycie uznawanych w danym systemie prawnym kwalifikacji (typowym przykładem są szkolenia oparte na doświadczeniu firm, korporacji, organizacji społecznych).
Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych	Formy uzyskiwania i uzupełniania wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego oraz ośrodkach doksztalcania i doskonalenia zawodowego.
Kształcenie ustawiczne w formach szkolnych	Formy uzyskiwania i uzupełniania formalnego wykształcenia przez osoby dorosłe w szkołach dla dorosłych, przez którą na podstawie ustawy o systemie oświaty rozumie się szkołę, w której stosuje się odrębną organizację kształcenia i do której przyjmowane są osoby mające 18 lat, a także kończące 18 lat w roku kalendarzowym, w którym przyjmowane są do szkoły
Nadzór pedagogiczny	Zespół działań polegających na ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli, analizowaniu i ocenianiu efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek, udzielaniu pomocy szkołom, placówkom i nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz inspirowaniu nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych.
Oddolna inicjatywa lokalna	Na potrzeby realizacji PO KL za oddolną inicjatywę lokalną należy uznać projekt o zasięgu lokalnym, skierowany do określonej grupy docelowej (w tym przypadku mieszkańców gmin wiejskich, wiejsko – miejskich i miast do 25 tys. mieszkańców) zakładający udział grupy docelowej w formułowaniu założeń i realizacji projektu. Charakter inicjatywy wymusza na projektach realizowanych w ramach Działania, iż udzielane wsparcie musi wynikać w jakiś sposób z potrzeby społeczności lokalnej np. służyć rozwiązaniu problemu zdiagnozowanego przez tą społeczność lub służyć pobudzeniu aktywności tj. zwiększeniu własnych zdolności społeczności lokalnej do diagnozowania i rozwiązywania problemów w zakresie objętym Działaniem. Tym samym oddolne inicjatywy lokalne wpisują się w realizację zasady <i>empowerment</i> czyli udziału grup napotykaających na problemy społeczne w identyfikacji potrzeb i zakresu wsparcia na etapie przygotowania i realizacji projektu. Zasada <i>empowerment</i> jest stosowana w celu zaangażowania się i podniesienia rzeczywistej zdolności tych grup do wpływania na sprawy, które ich dotyczą i zwiększenia w ten sposób efektywności projektów.
Organizacja pozarządowa	Niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje lub stowarzyszenia, z wyłączeniem: <ul style="list-style-type: none"> a) partii politycznych, b) samorządów zawodowych, c) fundacji utworzonych przez partie polityczną,

	<p>d) klubów sportowych nie działających w formie prawnej stowarzyszenia, oraz podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. <i>o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</i> (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.):</p> <p>a) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,</p> <p>b) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.</p>
Osoba niezatrudniona	<p>W ramach PO KL do tej kategorii zaliczone zostały:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. osoby w wieku 15–64 pozostające bez zatrudnienia (w tym osoby niepełnosprawne bez względu na fakt pobierania świadczeń rentowych), 2. osoby w wieku 15–64 zatrudnione lub wykonujące inne prace zarobkowe, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego na osobę w rodzinie określonego w ustawie o pomocy społecznej
Osoba odchodząca z rolnictwa	<p>Rolnik ubezpieczony w KRUS lub jego domownik (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników), zamieszkujący w gminie wiejskiej i miejsko-wiejskiej oraz w mieście do 25 tys. mieszkańców, który wykonuje działalność rolniczą, lecz w momencie przystąpienia do projektu składa oświadczenie o zamiarze podjęcia zatrudnienia w obszarach niezwiązanych z działalnością rolniczą lub o zamiarze podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej.</p>
Osoba odchodząca z rybołówstwa (rybactwa)	<p>Osoba zatrudniona przy połowie (pozyskiwaniu) ryb i innych organizmów wodnych (np. raków) w wodach powierzchniowych (śródlądowych i morskich), a także przy gospodarowaniu i ochronie zasobów ryb i innych organizmów wodnych, która w momencie przystąpienia do projektu składa oświadczenie o zamiarze podjęcia zatrudnienia niezwiązanego z wymienioną powyżej działalnością.</p>
Osoba pozostająca bez zatrudnienia	<p>Osoba w wieku 15–64 lata niezatrudniona, niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, w tym osoba zarejestrowana we właściwym dla miejsca zamieszkania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt a-k ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. <i>o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i> (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.).</p>
Outplacement	<p>Usługi rynku pracy świadczone na rzecz pracownika znajdującego się w okresie wypowiedzenia umowy o pracę/stosunku służbowego lub zagrożonego zwolnieniem z pracy. <i>Outplacement</i> może obejmować w szczególności: poradnictwo zawodowe i psychologiczne, pomoc w znalezieniu nowego miejsca pracy, finansowanie szkoleń i kursów przekwalifikowujących, kursów doszkalających, pomoc w zmianie miejsca zamieszkania, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.</p>
Partnerstwo publiczno - społeczne	<p>Forma współpracy pomiędzy jednostkami publicznymi a podmiotami niezaliczanymi do sektora finansów publicznych i nie działającymi w celu osiągnięcia zysku</p>
Partnerzy społeczni	<p>Organizacje pracodawców i pracowników uczestniczące w dialogu społecznym.</p>
Partnerzy społeczno-gospodarczy	<p>W rozumieniu art. 5 pkt 7 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. <i>o zasadach prowadzenia polityki rozwoju</i> (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.)</p>
Podmioty ekonomii społecznej	<p>W ramach PO KL do tej kategorii zaliczone zostały: spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, organizacje pozarządowe oraz</p>

	podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z dnia 29 maja 2003 r. z późn. zm.), Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej.
Podstawa programowa	Obowiązkowy, na danym etapie kształcenia, zestaw celów i treści nauczania oraz umiejętności, a także zadań wychowawcze szkoły, które są uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania oraz umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.
Poradnictwo obywatelskie	Niebędące poradnictwem prawnym udzielanie osobom fizycznym i organizacjom pozarządowym porad i informacji o prawach i obowiązkach obywatela będące metodą wsparcia osób, które w wyniku niezajomości przepisów znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Porady dotyczyć mogą m.in. spraw mieszkaniowych, rodzinnych, świadczeń socjalnych i ubezpieczenia społecznego oraz zatrudnienia i bezrobocia, a informacje m.in. spraw imigracji i repatriacji, relacji z administracją publiczną, finansowych, niepełnosprawności, pozbawienia wolności, spraw spadkowych, konsumenckich i własnościowych.
Poradnictwo prawne	Udzielanie osobom fizycznym porady prawnej lub informacji o obowiązującym stanie prawnym regulującym daną sprawę oraz wynikających z niego prawach i obowiązkach oraz o trybie, podmiocie lub organizacjach właściwych do jej załatwienia, a także pomoc w opracowywaniu pisma dotyczącego danej kwestii prawnej, prowadzone przez osoby, które ukończyły wyższe studia prawnicze, w tym przez aplikantów sądowych, adwokackich, prokuratorskich, radcowskich i notarialnych lub studentów prawa.
Pracownicy kluczowi PSZ	Pracownicy, o których mowa w art. 91 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.), tj.: pośrednicy pracy, doradcy zawodowi, specjaliści do spraw rozwoju zawodowego, specjaliści do spraw programów, doradcy EURES oraz liderzy klubów pracy).
Program nauczania	Opis sposobu realizacji celów i zadań ustalonych w <i>podstawie programowej</i> lub innych zadań wspomagających realizację tych celów.
Spin off	Nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle zależne w pewien sposób (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo itp.) od organizacji macierzystej (np. uczelni).
Spin out	Nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle niezależne pod względem organizacyjnym od jednostki macierzystej (np. uczelni) oraz posiadające niezależne źródła finansowania.
Wykluczenie społeczne	Brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich.
Wsparcie towarzyszące	Działania o charakterze dodatkowym wobec głównych działań w projekcie, ułatwiające dostęp grup docelowych do projektu np. poprzez zapewnienie opieki nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi na czas realizacji zajęć w projekcie.